NEUVOSTOLIITTO

N:o 10 (309)
1982

ISSN 0206—5126

ENSIMMÄINEN ASKEL KOHTI TÄHTIÄ

- *Kansakunta ja sen kulttuuri*
- *Maaseudun opettaja*
- *Sydän puoliksi*

ANGARALTA ELBELLE

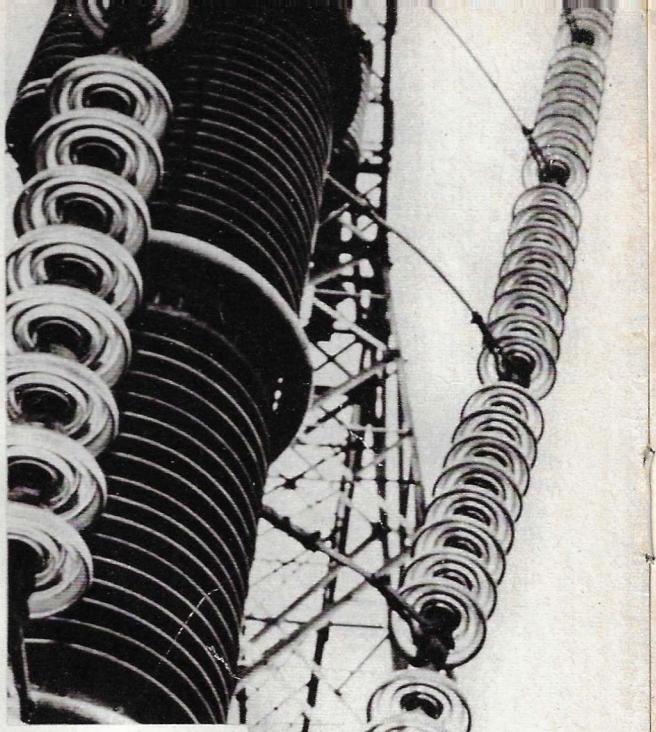

Kulkiessaan Neuvostoliiton itärajalta maan länsirajalle aurinko ylittää yksitoista aikavyöhykettä. Kun esimerkiksi Irkutskin tai Bratskin asukkaat menevät nukkumaan, niin Tšeljabinskissä ja Sverdlovskissa alkavat vasta television iltaohjelmat. Sitten tännekin tulee yö, ja sähköenergian huippukulutus siirtyy siirtymistään kohti maan länsirajaa, Lvovia ja Kišinjovia. Valtakunnalliseen energiajärjestelmään yhdistetyt sadat voimalat luovuttavat sähkönkulutuksen ollessa minimissä osan kehittämästään energiasta "naapureille" ja vuorostaan huippukuorman aikana saavat lainan takaisin.

Siten nuo sähkölaitokset toimivat toistensa varavoimaloina huippukulutuksen ja katkosten varalta. Katkosten mahdollisuuskin on valitettavasti otettava huomioon. Yhdistämällä energiajärjestelmät tämä voidaan välttää. Ydin- ja lämpövoimaloiden toimintaan vuodenajan vaihteluilla ei ole suurta merkitystä, sen sijaan vesivoimaloiden energiantuotannossa ovat kausivaihtelut varsin suuria. Mutta kun nämä voimalat on kytketty Yhtenäiseen valtakunnanverkkoon, niin kuluttajat saavat sähköä tasaisesti ympäri vuoden. On suunnitteilla suuria pumppuvoimaloita, jotka kasaavat ylimääräisen energian ja tarpeellisella hetkellä luovuttavat sen mahdollisimman hyödyllisesti Neuvostoliiton ja muiden SEV-maiden tarpeisiin. SNTL:n, Bulgarian, DDR:n, Mongolian, Puolan, Romanian, Tšekkoslovakian ja Unkarin energiajärjestelmät toimivat yhdessä.

SEV-maiden Yhdistyneiden energiajärjestelmien pitkäntähtäyksen kehityksen pääsuunnitelman mukaan tämän suurimman kansainvälisen energiayhtymän tehoa lisätään (suunnitelma ulottuu vuoteen 1990). Luonnollisesti jokaisella maalla on omat menetelmänsä energiakysymysten ratkaisemiseksi, mutta niillä on myös yhteisiä tavoitteita, jotka saavutetaan yhteisin ponnistuksin. Puheenvuoro on eri maiden edustajilla.

N. TODORIEV, Bulgarian voimatalousministeri: Voimataloutemme kehitys on v.v. 1980—1990 suunnattu ydinvoimaloiden rakentamiseen sekä paikallisten energiaresurssien ja vesivoimavarojen täydellisempään hyödyntämiseen ja voimansiirto verkostojen kehittämiseen.

Ž. DAGVADORŽ, Mongolian polttoaine- ja energiatuotannon ensimmäinen varaministeri: Meidän on turvattava polttoaine- ja energiatuotannon nopeutettu kehitys hyödyntämällä kivihiiliesiintymiä ja käyttäen muita energialähteitä. On lisättävä voimaloiden lukumäärää ja tehoa sekä rakennettava suurjännitteisiä voimansiirtolinjoja.

JÁNOS SCHILLER, Unkarin energiatrustin pääjohtaja: Unkarin edessä olevat tehtävät sähkötarpeen turvaamiseksi ratkaistaan ennen kaikkea laajentamalla kansallista voimalajärjestelmää ja kehittämällä yhteistyötä SEV:n eurooppalaisten jäsenmaiden kanssa Yhdistetyn energiajärjestelmän puitteissa.

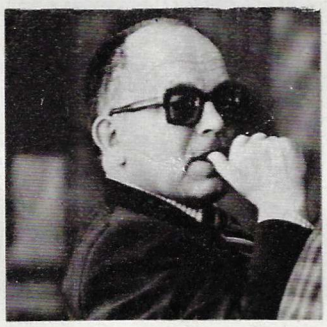

STANISLAW KUS, Puolan vuori- ja voimateollisuuden varaministeri: Vuoteen 1990 asti sähköenergiaa tuotetaan lähinnä kiinteän polttoaineen, ennen kaikkea hiilen avulla. SEV:n jäsenmaiden vakaalla yhteistyöllä on ratkaiseva merkitys koko Puolan taloudelle, myös voimatalouden kehitykselle.

PHAM VAN HUAN, Vietnamin voimatalouden varaministeri: Yhteistyössä SEV-maiden kanssa ja niiden kaikinpuolisen avun ansiosta voimme turvata voimatalouden nopeutetun kehityksen. Samalla pienennämme eroa, joka on olemassa tämän alan kehityksessä Vietnamissa ja muissa SEV-maissa.

DUMITRU POPESCU, Romanian sähköntuotannon varaministeri: Yleissuuntauksena sähkövoiman tuotannossa maassamme on hiilentuotannon nopeutettu kehitys ja vesivoimavarojen käyttö. Hiilivetyraaka-aineita — öljyä ja kaasua — säästämme teollisuuden tarpeisiin.

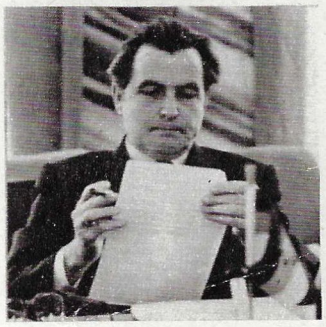

HANS KRAUSE, DDR:n kivihiiliteollisuuden ja voimatalouden varaministeri: Pääsuuntaukset voimataloutemme kehityksessä ovat suuntautuminen omien energiavarojen käyttöön, energialähteiden rationaalinen hyödyntäminen ja yhteyksien lisääminen muihin sosialistisiin maihin, ennen kaikkea Neuvostoliittoon.

N. LOPATIN, Neuvostoliiton voimatalouden ja sähköistämisen varaministeri: Suunnitelmanne edellyttävät polttoaine- ja energiataseen rakenteen parantamista, eri polttoainelajien järkiperäistä yhdistämistä, kivihiilen ja polttoliuskeiden laajempaa käyttöä, vesivoimatalouden edelleen kehittämistä sekä ydinvoimatalouden nopeutettua kehitystä maan eurooppanpuoleisessa osassa.

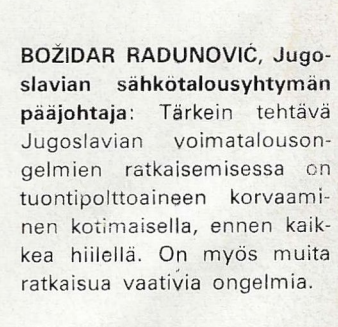

BOŽIDAR RADUNOVIĆ, Jugoslavian sähkötalousyhtymän pääjohtaja: Tärkein tehtävä Jugoslavian voimatalousongelmien ratkaisemisessa on tuontipolttoaineen korvaaminen kotimaisella, ennen kaikkea hiilellä. On myös muita ratkaisua vaativia ongelmia.

JOSÉ L. BELTRAN, Kuuban perusteollisuuden ensimmäinen varaministeri: Pitkän ajanjakson suunnitelmassa suuntaudumme ennen kaikkea ydinenergian nopeutettuun kehittämiseen. Olemme laatineet pitkän ajanjakson kokonaisohjelman tämän kansantaloudelle erityisen tärkeän alan kehittämiseksi.

MILAN RUSŇÁK, Tšekkoslovakian polttoaine- ja voimatalouden ensimmäinen varaministeri: Tšekkoslovakiassa tullaan tehokkaammin hyödyntämään kaikkia polttoaine- ja energialajeja sekä supistamaan energian epätaloudellista käyttöä. Voimistamme ennen kaikkea kiinteän polttoaineen ja vesivoimavarojen käyttöä.

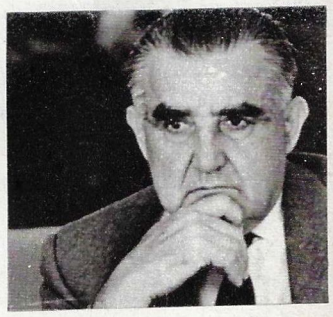

NEUVOSTOLIITTO

N:o 10 (309) 1982

KERRAN KUUKAUDESSA ILMESTYVÄ KUVALEHTI

Lehden on perustanut M. Gorki v. 1930. Ennen v. 1950 ilmestyi nimellä "SSSR na stroike" (Neuvostoliitto rakentaa)

julkaistaan venäjän, suomen, kiinan, korean, hindin, bengalin, urdun, arabian, vietnamin, mongolian, unkarin, serbokroaatin, romanian, englannin, ranskan, saksan, italian, espanjan, japanin ja portugalin kielellä

Tapahtumia ja ongelmia

VASTUSTAMATON LIIKE

Pienet purot kertyvät virroiksi ja virrat voivat yhtyessään poistaa tieltään suurimmatkin esteet...

Rauhanliike koostuu eri maiden kansalaispiirien esiintymisistä, jotka voimistuvat nyt, kun maapalloa uhkaa koko ihmiskunnan historian suurin vaara. Maailmassa kerätyt asevuoret saattavat tuhota kaiken elävän. Ja vain todellisen aseidenriisunnan avulla tämä ennennäkemätön uhka saatetaan poistaa tehokkaasti.

USA:n hallituspiirit lisäävät kansainvälistä jännitystä ja kiihdyttävät kilpavarustelua pyrkien elvyttämään "kylmän sodan" sekä valmistelemaan ja jopa aloittamaan "rajoitetun ydinsodan". USA:n poliittiset johtajat laskevat kykenevänsä voimakeinojen turvin varmistamaan itselleen hallitsevan aseman kansainvälisessä elämässä ja muista välittämättä sanelemaan tahtonsa muille maille ja kansoille.

Ei ole mitään ihmeellistä siinä, että Washingtonin sotaisa linja synnyttää lisääntyvää huolestuneisuutta vastuuntuntoisissa poliittisissa piireissä, mm. itse USA:ssa. Laajat kansalaispiirit kaikkialla maailmassa esiintyvät tätä linjaa vastaan.

Rauhan turvaamiseksi on toimittava. Juuri näin menettelee Neuvostoliitto toteuttaessaan käytännössä ETYK:n päätöksiä.

Äyräiden yli tulviva vesi, joka uhkaa peittää veden alle asutuksen, pakottaa asukkaat toimimaan yhdessä tätä vaaraa vastaan. Kuinka tiiviisti ihmiskunnan täytyykään sitten liittyä yhteen ehkäistäkseen ydinsodan uhan.

"Ydinaseet pois Euroopasta sekä Idästä että Lännestä!", "Ydinaseet pois koko maailmasta!", "Aseidenriisunnan ja rauhan puolesta!" Näitä tunnuksia kantaen Rauhanmarssi 82:een osallistuneet norjalaiset, ruotsalaiset, suomalaiset, tanskalaiset ym. kulkivat Tukholmasta Minskiin neuvostoliittolaisten marssiessa heidän rinnallaan. Neuvostoliitossa järjestettiin Leningradin, Kalininin, Moskovan, Smolenskin ja Minskin pääkaduilla joukkomittaisia marsseja, joiden osanottajat vaativat turvaamaan ihmisten tärkeimmän oikeuden — oikeuden elää rauhan oloissa. Pelkästään Leningradissa marssiin osallistui lähes 100 000 ihmistä.

Rauhanmarssi 82:n kruunasi YK:lle sekä maailman hallituksille, parlamenteille ja kansoille suunnattu, sodanvastaisen marssin osanottajien yhteisesti hyväksymä julkilausuma, joka sisältää voimakkaan kehotuksen "toimia yhdessä ja saavuttaa yhteisymmärrys kaikkien aikojen elintärkeän kysymyksen ratkaisussa — ihmiskunnan pelastamisessa tuhoutumiselta" ydinsodassa.

"Halusimme katsoa silmiinne ja ymmärtää, mitä neuvostoihmiset ajattelevat", kertoi Rauhanmarssiin osallistunut norjalainen S. L. Petterson. "Nyt minun on vaikea uskoa siihen, mutta ennen marssin alkua minulle vakuutettiin, että täällä, Neuvostoliitossa, meitä ottavat vastaan sotilasasuihin pukeutuneet yrmeät ihmiset. Katsokaa ympärillenne ja voitte todeta miten sydämellinen ilmapiiri kaikkialla vallitsee. Voitteko kuvitella, että minulla on Neuvostoliitossa nyt enemmän ystäviä kuin kotimaassani. Koska jokainen täällä haluaa vilpittömästi rauhaa..."

"Monet meistä eivät tienneet", sanoi Jeanette Rigno Ruotsista, "että Neuvostoliiton kansalaispiirit toimivat niin aktiivisesti rauhan puolesta."

Tämän artikkelin kirjoittaja osallistui tapaamiseen Skandinavian maista saapuneiden rauhanmarssijoiden kanssa. Tilaisuus järjestettiin Moskovassa Neuvostoliiton rauhanrahaston tiloissa. Rahaston työntekijät toivat päivän postia. Pöydälle kertyi suuri kasa postiosoituksia, joilla neuvostoliittolaiset siirsivät rahaa rauhanrahastoon. Vieraat ottivat runsaasti valokuvia ikuistaessaan neuvostoihmisten näkyvän tuenilmaisun asialle, jota he niin lämpimästi kannattavat. Lähes 80 miljoonaa neuvostoihmistä on tehnyt raha- tai muun lahjoituksen rauhanrahastoon. Monissa neuvostoliittolaisissa tuotantolaitoksissa järjestetään "rauhanvahteja": niiden valmistamista tuotteista saadut varat lähetetään rauhanrahastoon.

Tämä ei ole ylhäältä säädettyä tai johdettua vaan sydämestä lähtevää tukea kaikelle, mikä myötävaikuttaa rauhantaistelun etenemiseen. Tällainen rauhantahto on ihmisillä, jotka muistavat sota-ajan kärsimykset ja tiedostavat ydinaseiden aikakauden todellisuuden.

... Mikäli ydinsota alkaisi, se saattaisi merkitä ihmiskunnan tuhoutumista ja ehkä myös itse elämän tuhoa maapallolla, näin sanottiin Leonid Brežnevin viestissä YK:n yleiskokouksen toiselle aseistariisuntaistunnolle. Pyrkien tekemään kaikkensa ydintuhon uhan estämiseksi Neuvostoliitto sitoutui olemaan käyttämättä ensimmäisenä ydinaseita sekä teki uusia rakentavia aloitteita sotilaallisen liennytyksen alalla.

Näin toimii valtio, jonka hallitus yhdessä kansan kanssa ilmaisee uskonsa terveen järjen voimaan, ihmiskunnan mahdollisuuteen välttää itse tuho sekä turvata rauha nykyisille ja tuleville sukupolville.

Jotkut Lännessä haluaisivat nähdä eroa siinä, miten neuvostokansa ja sen hallitus suhtautuvat rauhankysymyksiin. Juuri tällaiset piirit esittävät väitteitä, että puolueen ja kansan sekä hallituksen ja kansalaispiirien yhtenäisyys Neuvostoliitossa on muka osoitus siitä, että Neuvostoliitossa ei ole todellista rauhanliikettä. Siksi Lännessä toimivien rauhanliikkeiden ei muka tule pitää eikä kehittää yhteyksiä neuvostoliittolaisiin kansalaisjärjestöihin ja neuvostoihmisiin...

Ne, jotka toimillaan omissa maissaan kiihdyttävät kilpavarustelua, pelkäävät, että Lännessä ja sosialistisissa maissa toimivien rauhanliikkeiden voimat yhdistyvät ja että ne tukkivat kaiken ahmaisevan Moolokin kidan.

Jokaisessa maassa rauhanliikkeellä on omat erityispiirteensä. Toisin kuin niiden maiden kansojen, joissa aseiden tuotanto on osa liiketoimintaa — ja varsin tuottavaa liiketoimintaa — ja joissa aseiden tuottajat saavat valtavia tilauksia hallituksilta, neuvostoihmisten ei tarvitse painostaa hallitustaan kilpavarustelun lopettamiseksi. Kukaan Neuvostoliitossa ei saa voittoja eikä rikastu sotatarviketuotannosta. Toisin sanoen maassa ei ole sosiaalista perustaa asekultille. Miksi sitten aseita tuotetaan? Koska on vastattava Lännen suurimpien valtioiden, ennen kaikkea USA:n haasteeseen. Yhdysvalloissa aseiden tuotanto merkitsee kultasadetta pienelle joukolle omistajia, ja siellä kilpavarusteluun liitetään pitkälle meneviä poliittisia, taloudellisia ja sotilaallisia laskelmia. USA:n nykyiset vallanpitäjät olettavat — kilpavarustelua kiihdyttämällä — kykenevänsä heikentämään Neuvostoliittoa taloudellisesti. Pentagonin laatimassa uudessa viisivuotissuunnitelmassa puhutaan jopa "sosialismin tuhoamisesta yhteiskuntapoliittisena järjestelmänä", mikä ei ole pelkästään vastuutonta retoriikkaa vaan politiikkaa, jonka takana on kilpavarustelun kiihdyttäminen.

Neuvostoliitto on pakotettu ylläpitämään puolustustaan riittävällä tasolla niin kauan kuin tällainen ulkopuolelta tuleva haaste on voimassa. Neuvostoyhteiskunnan filosofiana on aina ollut ja on luomis- ja rakennustyö. Neuvostovallion perustaja V. I. Lenin on sanonut: aseidenriisunta on sosialismin ihanne.

Paljon on tehty, mutta vielä enemmän on saatava aikaan. Neuvostoliittolaiset rauhanpuolustajat voivat tyytyväisinä todeta antaneensa panoksensa siihen, että SNTL:n Korkein neuvosto on hyväksynyt Lain sotapropagandan kieltämisestä ja että kysymystä ydinkokeiden kieltämisestä käsitellään tämän korkeimman lainsäädäntöelimen tasolla. Neuvostoliiton kansalaispiirit ovat eturivissä toimittaessa ydinuhan poistamiseksi, he osoittavat käytännössä solidaarisuutensa eri puolilla maapalloa toimiville vapaustaistelijoille sekä aggression uhreille.

Erilaisten yhteiskuntafoorumien ja kansalaiskomiteoiden puitteissa Neuvostoliiton tiedemiehet ja muiden piirien edustajat tutkivat ja etsivät keinoja aseidenriisunnan edistämiseksi, tekevät suosituksia virastoille, neuvottelevat niiden kanssa ja antavat neuvoja erilaisista ajankohtaisista kysymyksistä.

Neuvostoliittolaiset rauhanpuolustajat pitävät luonnollisesti yllä ja kehittävät laajoja yhteyksiä ja kontakteja moniin ulkomaisiin järjestöihin ja ryhmiin. Kaikki, jotka ovat olleet vieraana Neuvostoliiton rauhankomiteassa ja muissa Neuvostoliiton kansalaisjärjestöissä, voivat vahvistaa todeksi Neuvostoliiton kansalaispiirien edustajien kanssa käymiensä keskustelujen vapaan luonteen. Mielipiteet eroavat ymmärrettävästi joissakin kysymyksissä. Se on luonnollista eri käsityksiä ja maailmankatsomuksia edustaville ihmisille, mutta se ei ole kuitenkaan ratkaisevaa tällaisissa tapaamisissa. Sodan uhka ja aseiden aiheuttama taakka ovat yhteisiä kysymyksiä kaikille maille ja kansoille. Mitä tiiviimpiä kilpavarustelun vastustajien rivit ovat, sitä tehokkaampaa tämä taistelu on. Tämä on se tärkein tekijä, joka yhdistää rauhanomaisen tulevaisuuden puolesta toimivia virtauksia ja ryhmiä.

New Yorkissa pidetyn YK:n yleiskokouksen toisen aseistariisuntaistunnon tulokset vahvistivat uudelleen, että on välttämätöntä yhdistää rauhaarakastavien hallitusten ja laajojen kansalaispiirien ponnistukset haluttujen edistysaskelien saavuttamiseksi aseidenriisunnan alalla. Voimat yhdistämällä, kuten suuri käytännön kokemus osoittaa, on mahdollista siirtää vuoria: voidaan saavuttaa tuloksia rauhantaistelun mitä vaikeimmilta tuntuvilla suunnilla.

Tällaisessa taistelussa on tärkeä nähdä, kuka käytännössä kannattaa edistystä aseidenriisunnan alalla ja kuka vastustaa edistystä tällä tiellä. Erottaen jyvät akanoista, toimien yhteistyössä kaikkien rauhaarakastavien hallitusten kanssa ja antaen vastaiskun aseidenriisunnan vastustajille maailman kansalaispiirien laajat kerrokset voivat toteuttaa aseidenriisunnan ihanteen käytännössä.

V. MATVEJEV,
Neuvostoliiton rauhankomitean varapuheenjohtaja

© "Neuvostoliitto 1982"

RAUHAN ON SÄILYTTÄVÄ MAAILMASSA, totesivat Leonid Brežnev ja Tšekkoslovakian kommunistisen puolueen keskuskomitean pääsihteeri, Tšekkoslovakian presidentti G. Husak tapaamisensa aikana Krimillä. Valtionpäämiehet korostivat, että ei ole koskaan ollut niin välttämätöntä lopettaa kilpavarustelua ja siirtyä aseidenriisuntaan kuin nyt. Tällä tiellä ovat arvokkaita kaikki toimet: luottamusta herättävien toimien laajentaminen, ydinaseiden jäädyttäminen sekä luotettavien esteiden luominen.

Rauhan turvaaminen on ollut ja pysyy sosialististen maiden yhteisesti sovitun ulkopolitiikan perussuuntauksena. Tällainen johtopäätös voidaan tehdä Krimillä järjestetyistä Leonid Brežnevin ja veljespuolueiden ja -valtioiden johtajien välisistä tapaamisista.

Suomalaisten yritysten aktiivinen osallistuminen Neuvostoliitossa järjestettäviin kansainvälisiin näyttelyihin sekä symposiumien pitäminen eri tieteen ja tekniikan aloilla edesauttaa kaupallis-taloudellisten yhteyksien laajentamista. Kansainvälisessä näyttelyssä Elektro-82 suomalaiset yritykset esittelivät sähkö-, hitsaus- ja mittauslaitteita, erilaista valaistustekniikkaa sekä muita sähköteknisen teollisuuden uutuuksia. Paljon mielenkiintoa herätti suomalaisten osasto Autojen huolto-82 -näyttelyssä. Suomalais-neuvostoliittolaisen kauppakamarin Moskovan edustustossa järjestetyssä symposiumissa neuvostoliittolaiset ja suomalaiset asiantuntijat vaihtoivat informaatiota ja kokemuksia lentotekniikan alalta.

Viipurissa avattu uusi hotelli on nimeltään Družba. Sen suomalaisena rakentajana toimi Perusyhtymä Oy, jolla on yli 20 vuotinen kokemus yhteistyöstä Neuvostoliiton kanssa. Yritys on osallistunut yhteistyökohteiden rakentamiseen niin Neuvostoliitossa kuin Suomessakin, joista mainittakoon Loviisan ydinvoimala ja Kemin puhdistuslaitokset. Kuten Perusyhtymä Oy:n pääjohtaja vuorineuvos K. Maijala totesi avajaisseremoniassa pitämässään puheessa niin yhteistyö neuvostoliittolaisten organisaatioiden kanssa turvaa suomalaisille rakennusalan yrityksille luotettavan ja pysyvän markkina-alueen. Esimerkiksi Perusyhtymän koko viennistä Neuvostoliiton osuus oli viime vuonna yli puolet.

Kuvassa: uuden hotellin avajaisseremoniaan osallistuneet molempien maiden edustajat istuttivat tämän kunniaksi neuvostoliittolais-suomalaisen ystävyyden kujan.

Moskovassa järjestetyssä suomalaisten kirjojen näyttelyssä oli esillä lähes 600 teosta. Näytteillepanijoina toimi seitsemän suurinta Suomen kirjankustantajien yhdistykseen kuuluvaa kustantamoa. Kyseessä oli myynti-näyttely, joka oli tarkoitettu lähinnä asiantuntijoille ja ostajille. Näyttely kehitti edelleen jo perinteisiksi muodostuneita yhteyksiä.

Neuvostoliittolaisten lukijoiden kiinnostus suomalaiseen kirjallisuuteen on erittäin suuri. Viimeksikuluneiden 14 vuoden aikana Neuvostoliitossa on julkaistu yli 300 suomalaisten tekijöiden kirjaa ja kirjasta, joiden yhteispainos on yli 14 miljoonaa kappaletta. Niitä on käännetty Neuvostoliiton kansojen 20 eri kielelle. Maassamme julkaistaan 10-osaista Suomalaisen kirjallisuuden kirjastoa. Erittäin suosittuja ovat S. Topeliuksen ja M. Larnin teokset, niitä on julkaistu 28 kertaa ja painettujen kirjojen kokonaismäärä lasketaan miljoonissa. Myös A. Kiven ja M. Lassilan tuotanto on suosittua, heidän teoksiaan on julkaistu 16 kertaa. Pelkästään neuvostovallan aikana suomalaisten kirjailijoiden tuotantoa on julkaistu 283 kertaa. Tämän lisäksi neuvostoliittolaiset kirjakaupat ostavat suomalaisten kustantamojen tuotteita. Kun v. 1959 ostettiin vain 20 eri kirjaa, niin viime vuonna nimikkeiden määrä kohosi lähes tuhanteen.

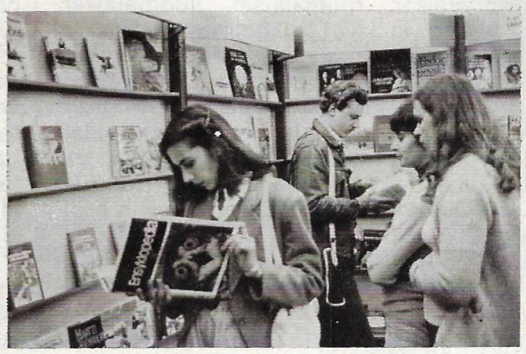

Kolme Neuvostoliitto-lehden parasta asiamiestä Suomessa — Kaarlo Juhansson, Erkki Kärkkäinen ja Toini Siren — tekivät Neuvostoliiton-matkan lehden toimituksen kutsumana. Vieraat tutustuivat Moskovaan, kävivät toimituksessa ja sen jälkeen matkasivat suomalaisten turistien suosimaan Sotšiin. He majoittuivat Aktjor-nimiseen sanatorioon, jonka henkilökunta osallistuu aktiivisesti Neuvostoliitto—Suomi-seuran toimintaan. He suorittivat tutustumiskäyntejä ympäristöön, kävivät forelleja kasvattavassa kalanviljelylaitoksessa sekä Dagomysin teesovhoosissa ja viettivät muutaman päivän loman. Hyvästellessään isäntiä suomalaiset ystävämme sanoivat myös tulevaisuudessa pyrkivänsä aktiivisesti levittämään Neuvostoliitto-lehteä Suomessa ja tavoittelevansa uudelleen perinteistä, lehden parhaille asiamiehille tarkoitettua matkaa Neuvostoliittoon.

Tallinnassa pidetty pysyvän neuvostoliittolais-suomalaisen hallitustenvälisen komission 25. istunto käsitteli Neuvostoliiton ja Suomen välisten taloudellisten suhteiden kehitystä sekä laati toimenpiteitä taloussuhteiden kehittämiseksi edelleen.

YHTEISTYÖN VAIHEET

Neuvostoliiton taloudellinen yhteistyö teollisesti kehittyneiden kapitalistimaiden kanssa on nykyään tärkeä Idän ja Lännen välistä luottamusta lisäävä tekijä. Ulkotaloudellisten suhteiden ansiosta kauppakumppanit voivat käyttää hyväkseen kansainvälisen työnjaon suomia etuja, lisäksi nämä suhteet vakiinnuttavat kansainvälisiä suhteita ollen samalla eräänlainen aineellinen mittari edistyksestä tällä alalla. Viime vuosina ne ovat huomattavasti syventyneet ja laajentuneet sekä rikastuneet uusilla muodoilla. Suuri ansio tässä on monimuotoisilla neuvostoliittolais-suomalaisilla yhteyksillä, joista saatu kokemus on usein avannut tietä eri yhteistyön suunnilla ja toiminut esimerkkinä muille.

Erityisen näyttävä tässä mielessä on viisi vuotta sitten allekirjoitettu maidemme välinen Pitkän ajanjakson ohjelma kaupallis-taloudellisen, teollisen ja tieteellis-teknisen yhteistyön kehittämisestä ja syventämisestä. Kuten neuvostovaltion päämies Leonid Brežnev totesi, se "voidaan täysin perustellusti laskea Euroopan suurpolitiikan saavutuksiin ja pitää sitä huomattavana askeleena ETYK:n Päätösasiakirjan toteuttamisessa".

Yhdessä myöhemmin allekirjoitetun pöytäkirjan kanssa tämä ohjelma on luonut vakaan perustan Neuvostoliiton ja Suomen välisten taloudellisten suhteiden kehitykselle vuoteen 1995 asti. Näin perustavaa laatua olevan asiakirjan olemassaolo on vaikuttanut myönteisesti lähes jokaisella yhteistyöalalla ja ennen kaikkea pysyvän neuvostoliittolais-suomalaisen hallitustenvälisen taloudellisen yhteistyökomission toimintaan, joka on maiden välisten monimuotoisten taloudellisten suhteiden kokonaisuutta organisoiva ja koordinoiva keskus. Tämän vuoden kesällä pidettiin Tallinnassa pysyvän komission istunto, jossa käsiteltiin PAO:n toteuttamista. Pyysimme **Neuvostoliiton ulkomaankaupan varaministeriä A. N. Manžuloa,** joka johti maamme valtuuskuntaa Tallinnan istunnossa, kommentoimaan tapaamisen tuloksia.

— Suurinta huomiota, hän korosti, — kiinnitettiin niiden päätösten toteuttamiseen, joista sovittiin L. I. Brežnevin ja presidentti M. Koiviston välisissä neuvotteluissa maaliskuussa v. 1982. Kuten tapaamisen osanottajat totesivat, maidemme välinen yhteistyö kehittyy dynaamisesti ja vakaasti, riippumatta kansainvälisten taloudellisten tai poliittisten suhdanteiden heilahduksista. Vuonna 1981 Neuvostoliiton ja Suomen välinen tavaranvaihto ylitti 5 miljardia ruplaa. Suomi säilytti toisen tilansa kaupan määrän suhteen läntisten kauppakumppaniemme joukossa. Neuvostoliiton, joka on vuodesta 1974 lähtien Suomen johtava kauppakumppani, osalle tulee lähes neljännes Suomen ulkomaankaupasta.

Vuonna 1982 neuvostoliittolais-suomalainen tavaranvaihto on myös noin 5 miljardia ruplaa. Siten 5-vuotiskauden kahden ensimmäisen vuoden aikana luodaan hyvä pohja sille, että Pitkän ajanjakson ohjelman pöytäkirjaan kirjattu 18—21 miljardin ruplan suuruinen tavaranvaihdon arvo myös saavutetaan.

Yhteistyö teollisten ja muiden kohteiden rakentamisessa Neuvostoliiton ja Suomen alueella kehittyy menestyksellisesti. Komission istunnossa todettiin, että tästä yhteistyön muodosta on tullut tärkeä ja pysyvä osa maidemme välistä taloudellista yhteistyötä. Neuvostoliitossa suomalaiset yritykset rakentavat tällä hetkellä Svetogorskin selluloosa- ja paperikombinaattia sekä asuinrakennuksia ja tuotannollisia kohteita Urengoi-Užgorod -kaasuputken varrella jne. On allekirjoitettu sopimukset kertakäyttöisiä paperivalmisteisia lääkintäalan tuotteita valmistavan tehtaan rakentamisesta Kondrovon kaupunkiin sekä automaattisen varaosavaraston rakentamisesta Volgan autotehtaalle. Käynnissä on joitakin kuljetus- ja liikennekohteita sekä elintarviketeollisuuden tuotantolaitoksia koskevat tekniset ja taloudelliset neuvottelut. Tänä vuonna otetaan käyttöön Kostamuksen vuoririkastamokombinaatin ensimmäinen vaihe. Viipuriin on rakennettu Družba-hotelli.

Komissio totesi yhteistyön kehittyneen koneenrakennus- ja tuotannollisella alalla. Erinäisten koneiden ja laitteiden, muun muassa autojen, ilmailutekniikan, laivalaitteiden, työstökoneiden ja kojeiden toimitukset Suomeen ovat kasvaneet. Erityisen suuri merkitys on tuotannollisella yhteistyöllä, se on merkittävä reservi lisätä Neuvostoliiton koneteknistä vientiä. On päätetty lisätä yhteyksiä ympäristönsuojelussa käytettävien ja kemian teollisuuden laitteiden tuotannossa sekä polttoaineen ja energian rationaalisen käytön ja säästämisen alalla. Tulevaisuudessa on toteutettavissa tuotantoyhteistyö erikoistavaravaunujen tuotannossa. Myös ydinkäyttöisen jäänmurtajan rakentamiseen tähtäävä yhteistyö jatkuu. Ajan myötä tuotannollisena yhteistyönä valmistettujen tavaroiden toimitukset tulevat käsittämään yli puolet Neuvostoliiton koko kone- ja laiteviennistä Suomeen.

Yhteistyö kehittyy myös sellaisella tällä hetkellä tärkeällä alalla kuin voimataloudessa. Tutkitaan edelleen mahdollisuuksia rakentaa Suomessa 1 000 megawatin ydinvoimala, jossa on neuvostoliittolaisvalmisteinen reaktori. On allekirjoitettu sopimus kahden automaattisen ohjausjärjestelmän toimittamisesta kiinteätä polttoainetta käyttäviin 800 megawatin voimaloihin Suomesta Neuvostoliittoon. Komissio suositti tutkittavaksi mahdollisuuksia lisätä maakaasun toimituksia Neuvostoliitosta Suomeen pitkän ajanjakson kuluessa.

Erikseen haluaisin sanoa muutaman sanan kemian teollisuuden yhteistyöryhmän toiminnasta. Sen olemassaolon aikana kemian teollisuuden tuotteiden kaupan määrä on kohonnut yli 10-kertaisesti. Nyt tutkimme mahdollisuuksia solmia pitkän ajanjakson sopimuksia kemian tuotteiden ja lannoitteiden toimituksista sekä joidenkin neuvostoliittolaisten kemian alan tuotantolaitosten uudistamisesta. Neuvottelut tuotannollisesta yhteistyöstä kemiallisten kasvinsuojeluaineiden, talouskemian tuotteiden sekä erilaisten lakka- ja maaliaineiden alalla jatkuvat.

Yhteenvetona voidaan sanoa, että komissio totesi tieteellis-teknisen yhteistyön kehittyvän menestyksellisesti Neuvostoliiton ja Suomen välillä. Istuntoon osallistuneet korostivat sellaisten yhteistyöalueiden kuin Pohjoisten merien mannerjalustan öljy- ja kaasuvarojen hyväksikäytön sekä voimatalouden ja informaatiotekniikan olevan erityisen ajankohtaisia.

Tallinnan istunto oli tärkeä askel neuvostoliittolais-suomalaisten kaupallis-taloudellisten suhteiden kehittämisessä ja syventämisessä.

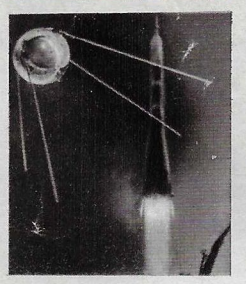

Neljännesvuosisata sitten Baikonurin kosmodromilta lähetettiin avaruuteen maapallon ensimmäinen tekokuu. Neuvostoliiton panoksesta avaruusaikakauden 25-vuotiseen historiaan, joka on kohottanut ihmiskunnan tieteellis-teknisen edistyksen uudelle tasolle, voitte lukea sivuilta 12—15.

NEUVOSTOLIITTO

N:o 10 (309) 1982

Sisältö:

Tapahtumia ja ongelmia 1
Välähdyksiä, havaintoja, mietteitä 2
"Yhdessä voitamme!" 4
Angaralta Elbelle 5
Kansakunta ja sen kulttuuri 8
"Voimakkaasti elpyi tasavaltojen elämä" 10
Ensimmäinen askel kohti tähtiä 12
Musiikin juhlaa 16
"Otamme kaupungin vastaan" 18
Gigant (Jättiläinen) 19
Vähän kaikkea 24
Urheilu 26
Nuorten näyttelystä 28
Petr Alsmikin "maaomenat" 30
Yllättäviä löytöjä ja keksintöjä 31
Terve, venäjän kieli 31
Postimerkkeilijöille 32
Valokuvat ja kommentit 32
Paikka missä tuuli syntyy 34
Toimitukselle kirjoitetaan 35
Opettaja 36
Sydän puoliksi 40
Sirkku 42
Tiedettä ja tekniikkaa — uutuuksia 44
"Työ on työtä" 45
Kuulen! 48
Laboratorioissa, klinikoilla, apteekeissa 49
Sekalaista 49
Naisille ja perheelle 50
Garibaldi ja Venäjä 52
Urheilu 53
Suomen Kansallisooppera Neuvostoliitossa 54
Ydinvoimatalous-82 55
Spartakiadien lähtöviivalla 56

Mustanmeren laivanvarustamo harjoittaa säännöllistä matkustajaliikennettä seuraavilla reiteillä: Odessa—Marseille, Odessa—Algeria—Odessa, Odessa—Venetsia, Odessa—Aleksandria—Odessa.

Moskovan asukkaat ottivat marssin osanottajat vastaan lämpimästi ja sydämellisesti. "Rauha! Ystävyys! Ydinaseet pois! Ei sodalle! Kiitokset käynnistä!"

"YHDESSÄ VOITAMME!"

Vieraat kävivät Neuvostoliiton rauhankomiteassa, Neuvostonaisten komiteassa, Neuvostoliiton rauharahastossa ja muissa kansalaisjärjestöissä.

Monien marssiin osallistuneiden käsissä liehui värikkäitä nauhoja, joissa oli heidän maanmiestensä nimikirjoituksia. Nimensä olivat kirjoittaneet ne, jotka eivät voineet osallistua marssiin mutta jotka antoivat sille kannatuksensa.

Leningradilaisten pyhällä paikalla, Piskarevin hautausmaalla, järjestettiin joukkokokous, johon osallistui monta tuhatta ihmistä. Sinne on haudattu fasismia vastaan käydyn Suuren Isänmaallisen sodan sankareita.

Valkovenäläisen Hatynin kylän asukkaiden kunniaksi, jotka fasistivalloittajat polttivat elävältä, on pystytetty muistomerkkikokonaisuus. Rauhanmarssi 82 päättyi täällä pidettyyn joukkokokoukseen. "Yhdessä voitamme!" — Se oli osallistuneiden yhteinen mielipide.

Rauhanmarssi 82 kulki Neuvostoliiton alueella kahden viikon ajan. Se alkoi Tukholmasta ja jatkui Helsingin, Leningradin ja Moskovan kautta Minskiin. Norjasta, Ruotsista, Tanskasta, Suomesta ja Japanista kotoisin olevat rauhanliikkeen osanottajat saapuivat maahamme yhdistääkseen eri maiden kansojen ponnistukset tämän hetken tärkeimmän tehtävän ratkaisemiseksi, nimittäin ihmiskunnan ydinsodan seurauksena tapahtuvan tuhon ehkäisemiseksi.

Maailman sodanvastaisen liikkeen päämäärät ovat aina olleet läheisiä neuvostoihmisille. Ne vastaavat täysin neuvostoihmisten ja valtiomme rauhanomaisen ulkopolitiikan pyrkimyksiä. Jokaisessa neuvostoliittolaisessa kaupungissa tuhannet ja taas tuhannet samoinajattelevat ottivat marssijat vastaan. Neuvostoliitossa järjestettyjen kulkueiden ja tilaisuuksien aikana rauhanmarssilaistena riveihin liittyi paljon ihmisiä. Tuotantolaitoksissa ja eri kansalaisjärjestöissä järjestettiin monia tapaamisia neuvostoihmisten kanssa. Väittelyissä ja keskusteluissa erilaisia poliittisia katsomuksia ja vakaumuksia edustavien ihmisten välillä syntyi keskinäinen luottamus ja ystävyys. He ymmärsivät, että rauha voidaan säilyttää vain yhteisin ponnistuksin.

"Kaikki, jotka tapasimme", sanoi marssiin osallistunut Gerda Grenvold Saus haastattelussaan norjalaiselle Arbeiderbladetille, "ilmaisivat ymmärtävänsä, että aseidenriisunnan on oltava molemminpuolista, ja kaikki korostivat, että Neuvostoliitto ei koskaan tule käyttämään ensimmäisenä ydinasetta".

Valok. V. Koroljov,
B. Tservjakov ja TASS

ANGARALTA ELBELLE

SNTL:n tiedeakatemian kirjeenvaihtajajäsen, SEV:n sähköenergia-yhteistyökomission puheenjohtaja Pjotr NEPOROŽNI kertoo

Keskinäisen taloudellisen avun neuvosto (SEV) on eräs maailman suurimmista taloudellisista liitoista, johon kuuluu kymmenen sosialistista Euroopan, Aasian ja Latinalaisen Amerikan maata. Siihen kuuluvat maat tuottavat kolmanneksen maailman teollisuustuotannosta. Tärkeä SEV-maiden tuotantovoimien kehitystä määräävä tekijä on sähkövoimatalous. Noin kolmannes SEV-maiden pääomasijoituksista teollisuuteen suunnataan polttoaine- ja energiatuotannon aloille.

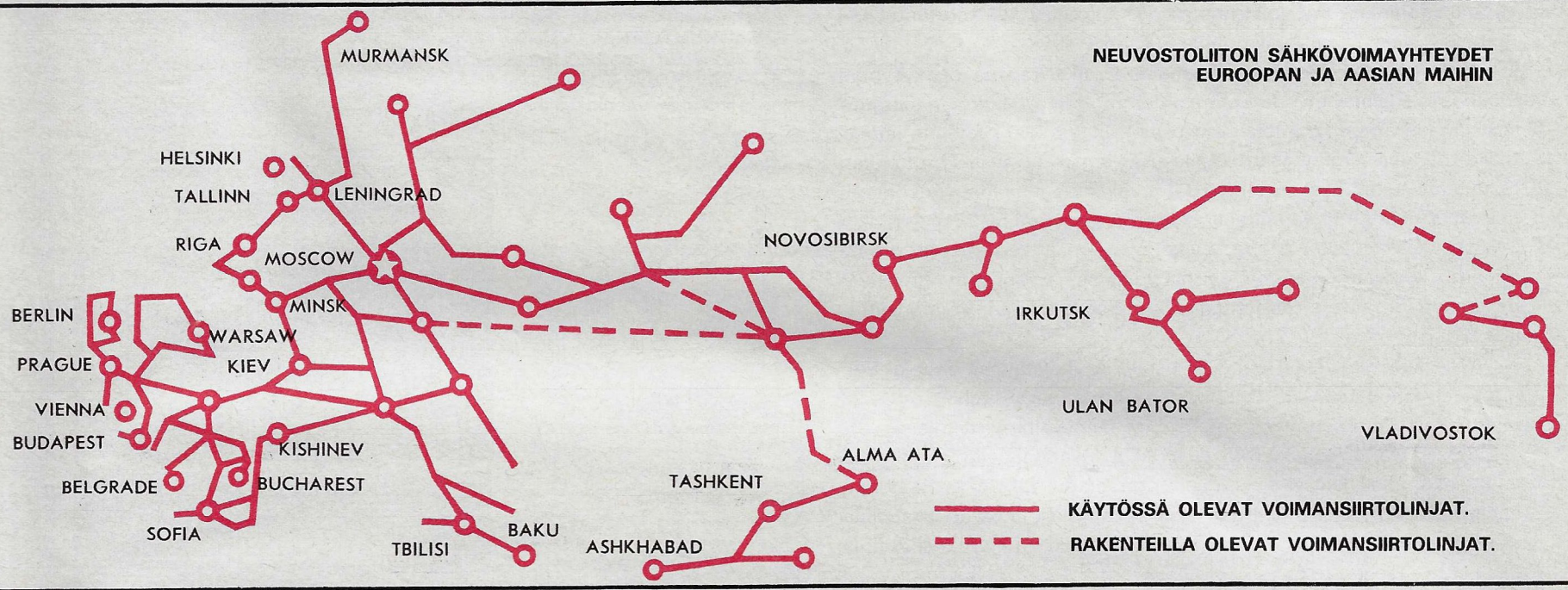

Sosialistista taloudellista integraatiota ja monenkeskeistä yhteistyötä harjoitetaan SEV:n pysyvän sähköenergiayhteistyökomission puitteissa, joka on perustettu v. 1956. Sen työhön osallistuvat Bulgarian, DDR:n, Kuuban, Mongolian, Neuvostoliiton, Puolan, Romanian, Tšekkoslovakian, Unkarin ja Vietnamin edustajat. Jugoslavian valtuuskunta osallistuu keskinäistä kiinnostusta herättävien kysymysten käsittelyyn SEV:n ja Jugoslavian hallituksen välisen sopimuksen mukaisesti.

Kommission perustehtävänä SEV-maiden monenkeskeisen taloudellisen ja tieteellisteknisen yhteistyön alalla on turvata niiden sähkövoimatalouden suunnitelmallinen kehitys, myötävaikuttaa tekniseen edistykseen tällä alalla ja kehittää sosialistisen taloudellisen yhdentymisen prosessia.

Sähköenergian tuotannossa henkeä kohden SEV:n jäsenet ylittävät maailman keskiarvon 2,5-kertaisesti. Kun SEV-maiden osuus maailman sähkön tuotannosta oli v. 1950 13,6 %, niin nyt se on lähes neljännes.

Joukko suotuisia tekijöitä on myötävaikuttanut tähän voimakkaaseen kehitykseen. Yksi tärkeimmistä on ollut Euroopan sosialististen valtioiden kansallisten energiajärjestelmien yhdistäminen, joka alkoi v. 1960. Tämä ainutlaatuinen yhdistynyt energiajärjestelmä, jolle annettiin nimeksi "Mir" ("Rauha"), loi edellytykset sähköenergian keskinäiselle tuonnille ja viennille, paransi osanottajamaiden polttoaine- ja energiatasetta ja mahdollisti niiden energiavarojen entistä järkiperäisemmän käytön. "Mirin" ansiosta maat ovat myös voineet säästää voimatalouteen tehtäviä pääomasijoituksia, koska varatehon määrää on voitu pienentää ja maat antavat toisilleen energia-apua tarpeen vaatiessa.

SEV-maiden energiajärjestelmien yhteistyö täydellistyy ja laajenee jatkuvasti. Tärkeä vaihe sen kehityksessä oli maailman ensimmäisen valtioiden välisen 750 kilovoltin voimansiirtolinjan vetäminen Neuvostoliitosta Unkariin. Linja rakennettiin Bulgarian, DDR:n, Neuvostoliiton, Puolan, Tšekkoslovakian ja Unkarin moninkeskeisen sopimuksen pohjalla ja sen pituus on 842 km.

Angaralta Elbelle

Tämän voimansiirtolinjan valmistuttua kansainvälinen energiajärjestelmä "Mir" ja SNTL:n Yhtenäinen energiajärjestelmä toimivat samansuuntaisesti. On siis luotu ennen näkemättömän laajan alueen käsittävä energiayhtymä, se ulottuu Angaralta Siperiasta Elbelle DDR:ään ja sen pituus leveysasteiden suunnassa on 8000 km. Järjestelmässä toimivien voimaloiden yhteenlaskettu nimellisteho on yli 300 miljoonaa kW, joista noin 140 miljoonaa kW koordinoidaan Prahassa sijaitsevasta valvontakeskuksesta.

Nyt voimatalouden asiantuntijoiden ratkaistavana on kysymys Siperiassa sijaitsevien suurvoimaloiden tuottaman energian siirtämisestä maan euroopanpuoleiseen osaan. 500 ja 750 kilovoltin jännitteellä toimivat voimansiirtolinjat eivät enää pysty suoriutumaan tästä tehtävästä. Siksi on tehty päätös rakentaa maailman ensimmäinen 1500 kilovoltin jännitteellä toimiva tasavirtalinja Ekibastuzista SNTL:n keskialueille. Tämä runkolinja, jonka kapasiteetti on 42 miljardia kilowattituntia voimavirtaa vuodessa, toimii siirtymävaiheena kehitettäessä vielä suuremmalla jännitteellä toimivia voimansiirtolinjoja.

1500 kilovoltin linja toimii järjestelmiä yhdistävänä linjana. Sen pituus on lähes 2500 km. Tutkimusten mukaan tasavirtalinja on tässä tapauksessa huomattavasti edullisempi kuin vaihtovirtalinja.

Siperiassa, Kazahstanissa ja Uralilla rakennettavien mahtavien voimalakompleksien yhdistämiseksi on alettu rakentaa maailman ensimmäistä 1150 kilovoltin vaihtovirtalinjaa. Tällä 5-vuotiskaudella otetaan käyttöön sen ensimmäinen vaihe: 1300 km voimansiirtolinja Ekibastuz—Tšeljabinsk.

Vuoteen 1990 ulottuva SEV-maiden yhdistyneiden energiajärjestelmien pitkäntähtäimen pääsuunnitelma edellyttää ydinvoimatalouden laajaa kehittämistä: ydinvoimaloiden kokonaisteho on jo nyt 20 miljoonaa kW. Sosialistiset maat rakentavat Neuvostoliitossa yhteistyönä Hmelnitskin ja Južnoukrainskin ydinvoimaloita. Niiden energia välitetään 750 kilovoltin linjaa pitkin Bulgariaan, Puolaan, Tšekkoslovakiaan, Unkariin ja Romaniaan.

Suurta huomiota kiinnitetään polttoaineen ja energian tehokkaaseen ja taloudelliseen käyttöön, säästömenetelmien tutkimiseen sekä paikallisten polttoaine- ja vesivoimavarojen hyödyntämiseen. Tärkeänä pidetään pumppuvoimalaitosten rakentamista, ne ovat hyvin joustavia käytössä. Pääsuunnitelma edellyttää tällaisten voimaloiden rakentamista useissa SEV-maissa.

Kokemus yhteistyöstä, jonka kuluessa jokaisen maan edut yhtyvät sopusointuisesti koko yhteisön etuihin luo perusteet luottavaiselle suhtautumiselle tulevaisuuteen.

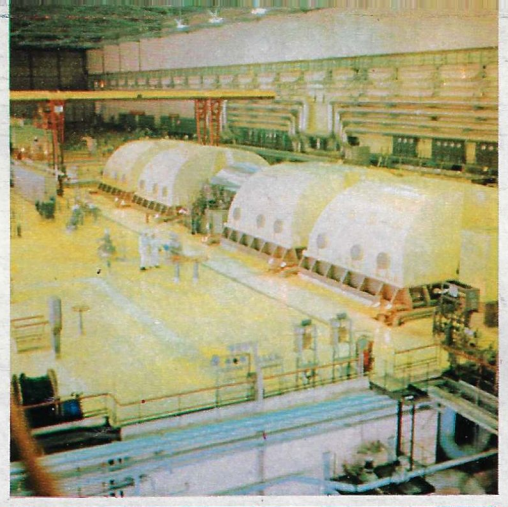

SEV-mailla on mahdollisuus vaihtaa suuria energiavirtoja suunnitelmallisella pohjalla. Kansainvälisiä voimansiirtolinjoja pitkin välitettävä sähkö on samanlainen tavara kuin esimerkiksi työstökoneet tai kulutustarvikkeet. Energiajärjestelmien rajoille asennetut automaattiset mittarit laskevat sähkön viennin ja tuonnin määrän.

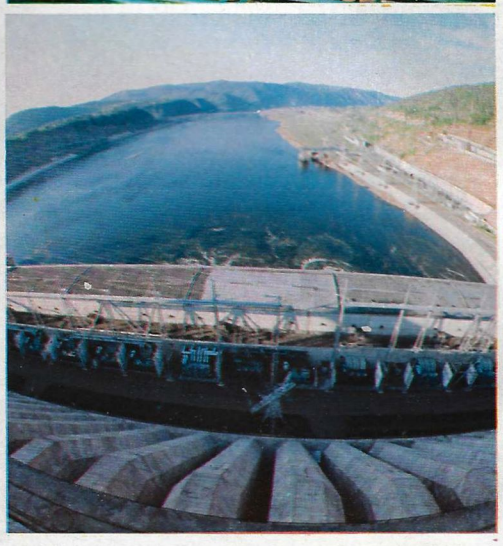

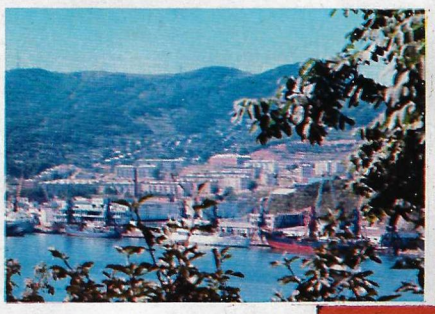

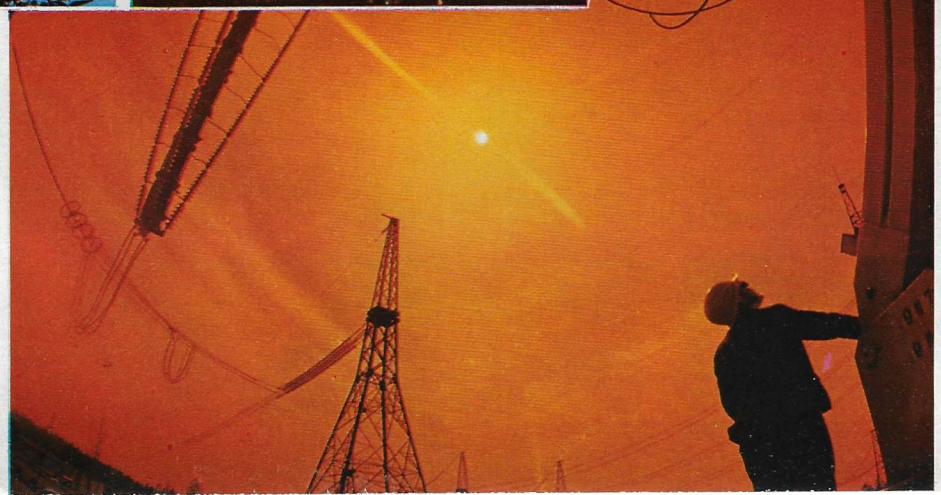

Kuormitushuiput eivät ole samanaikaisia eri aikavyöhykkeillä. Kun esimerkiksi Kaukoidässä on aikainen aamu (vasemmalla) niin Berliinissä (oikealla) on myöhäinen ilta.

Valok. S. LIDOV

Sähkövoiman toimitusten laajentamiseksi Neuvostoliitosta muihin SEV-maihin on päätetty jatkaa huippukorkeilla jännitteillä toimivien voimansiirtolinjojen rakentamista. Ukrainassa sijaitsevasta Hmelnitskin ydinvoimalasta rakennetaan 750 kilovoltin voimansiirtolinjaa puolalaiseen Žešuvin kaupunkiin. Seuraavana on vuorossa runkolinjojen rakentaminen Romanian ja Bulgarian suuntaan.

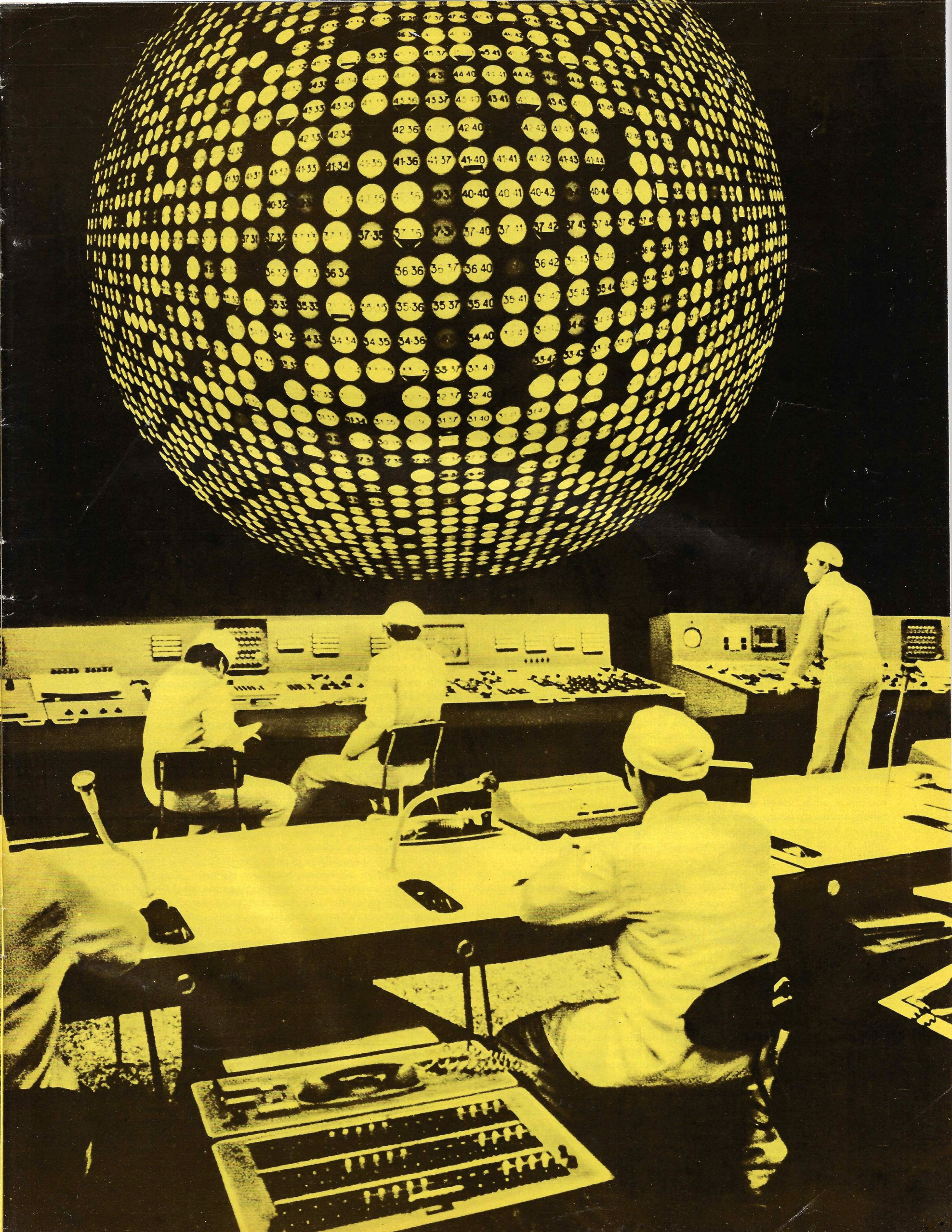

KANSAKUNTA JA SEN KULTTUURI

Tänä vuonna neuvostokansa juhlii SNTL:n muodostamisen 60-vuotispäivää. Tällainen tapahtuma — monien kansojen vapaehtoinen yhdistyminen elämään yhdessä tasa-arvoisina ja omaleimaisen kulttuurinsa ja kielensä säilyttäen — oli historiassa uutta.

Ei ole välttämätöntä luetella kaikkia niitä saavutuksia, joihin kansamme ovat tämän yhtenäisyyden ansiosta yltäneet — ne ovat merkittävät, monipuoliset ja tunnetaan hyvin. Lukijoiden lähettämistä kirjeistä monet käsittelevät kulttuuria. Kysytään: mitkä periatteet ovat neuvostoliittolaisen sosialistisen kulttuurin pohjana? Kuinka Neuvostoliitossa ymmärretään luomisvapaus? Eivätkö SNTL:n alueella asuvat kansat menetä kielensä ja kulttuurinsa kansallisia erityispiirteitä?

NKP:n keskuskomitean poliittisen toimikunnan ehdokasjäsen, Gruusian kommunistisen puolueen KK:n ensimmäinen sihteeri, Eduard ŠEVARDNADZE vastaa pyynnöstämme joihinkin näistä kysymyksistä.

— Tbilisi on viime aikoina saavuttanut mainetta yhtenä suurena kansainvälisenä kulttuurikeskuksena. Lehtimiehet ja kriitikot kirjoittavat gruusian kirjallisuuden, arkkitehtuurin, teatterin, maalaus- ja monumenttitaiteen merkittävästä noususta sekä gruusialaisen elokuvataiteen ilmiöstä, joka on huomattu myös ulkomailla: Gruusija-filmin studiossa tehdyt elokuvat ovat saaneet kymmeniä kansainvälisiä palkintoja. Missä ovat syyt tällaiseen taiteiden kukoistukseen?

— Gruusian henkisen kulttuurin lähteet ovat syvällä menneisyydessä. Gruusian kieli on yksi maailman vanhimmista puhuttavista kielistä. Maassa, joka on avannut maailmalle Šota Rustavelin nerouden ja joka on muutenkin yltänyt runoudessa huomattaviin saavutuksiin, kaunokirjallisuudella on mitä rikkaimmat perinteet. Gruusialaisen kansanteatterin, rakennus- ja käsityöläistaiteen sekä laulu- ja tanssitaiteen, jotka heijastavat maan kansan rakkaus-, kauneus-, hyvyyskäsitteitä ja rauhan ihanteita, juuret ovat monta sataa vuotta vanhoja. Esi-isiemme sukupolvet eivät ainoastaan luoneet vaan pystyivät myös säilyttämään omaleimaisen ja monessa suhteessa ainutlaatuisen kansallisen kulttuurin. Se on kestänyt hävitykset ja vihollisten hyökkäykset säilyttäen elävän yhteyden menneisyyden ja tulevaisuuden välillä, muinaisuudesta nykyisyyteen. Siten gruusialaisilla taiteilijoilla on käytettävissään rikas perintö.

Nykyäänkin voidaan puhua kokonaisesta joukosta päteviä ja omaleimaisia taiteilijoita, joiden sosialismin hedelmällisellä maaperällä tapahtuva mutta juurensa kansan elämän syvyyksiin ulottava luomistyö tuottaa runsasta satoa. Heitä ovat mm. kirjailijat Irakli Abašidze, Grigol Abašidze, Nodar Dumbadze, Tšabua Amiredžibi, Otar Tšiladze sekä elokuvaohjaajat Rezo Tšheidze, Tengiz Abuladze, Eldar Šengelaja, Otar Joseliani ja Lana Gogoberidze. Heihin kuuluvat myös Šota Rustavelille nimetyn teatterin näyttelijät ja ohjaajat, jotka ovat tehneet menestyksellisiä vierailuja paitsi Moskovaan, Kieviin, Bakuun ja Jerevaniin myös ulkomaille — Englantiin, Italiaan, Jugoslaviaan, Kreikkaan, Meksikoon, Ranskaan ja muihin maihin. Heitä ovat kuvanveistäjämme, arkkitehtimme, maalaustaiteilijamme ja kaupunkirakentajamme, jotka ovat restauroineet Tbilisin Vanhan kaupungin hienot korttelit, paikat joita Puškin ja Gribojedov ihailivat ja joita Pirosmani ylisti maalauksissaan. Voisin mainita kymmeniä nimiä.

Riippumatta siitä puhummeko menneisyydestä vai nykyisyydestä kulttuurin kehitystä ei voida mielestäni irrottaa taloudellisesta, sosiaalisesta ja poliittisesta perustastaan.

Yksi SNTL:n perustajia oli v. 1922 Taka-Kaukasian tasavaltojen federaatioon kuulunut Gruusia. Nyt SNTL:n 60-vuotispäivänä me, kuten muutkin sosialistiset neuvostotasavallat, teemme yhteenvetoa kuljetusta tiestä ja voimme tyydytyksellä todeta saavutusten olevan merkittäviä. Joka alalla — taloudesta ja tieteestä runouteen. Ja kaikki saavutukset ovat mitä kiinteimmässä yhteydessä neuvostomaassa elävien kansakuntien ja kansanryhmien valtiollisen yhteiselon muodon mitä edistyksellisimpään ja tehokkaimpaan muotoon.

Kiinnitämme jatkuvaa ja kasvavaa huomiota Gruusian SNT:hen kuuluvien Abhazian ja Adžarian autonomisten sosialististen neuvostotasavaltojen sekä Etelä-Ossetian autonomisen alueen sosiaalis-taloudelliseen ja kulttuurin kehitykseen. Niiden muodostamisen 60-vuotispäivää olemme jo juhlallisesti viettäneet.

Olemme ylpeitä myös Gruusian teollisuuden saavutuksista. Tämä onkin ymmärrettävää. 60 vuotta sitten suurimpia teollisuuslaitoksia olivat rautatien konepajat. Nykyään Gruusia tuottaa lentokoneita, tehokkaita sähkövetureita ja kuorma-autoja, vuoristo-olosuhteisiin soveltuvaa maataloustekniikkaa sekä erilaisia metallurgisen, kemian-, kevyen- ja elintarviketeollisuuden tuotteita. Haluaisin kuitenkin korostaa seuraavaa. Kun Gruusian metallurgian keskus, Rustavin nuori kaupunki alkoi kehittyä, niin Uralin ja Ukrainan metallurgit työskentelivät siellä rinta rinnan gruusialaisten kanssa. Moskovalaiset asiantuntijat auttoivat meitä rakentamaan ja ottamaan käyttöön Kutaisin autotehtaan. Korkealle vuoristoon rakennetun Ingurian vesivoimalan rakennustöihin saapui asiantuntijoita joka puolelta Neuvostoliittoa. Tasavaltamme edustajat osallistuvat puolestaan BAM:n rakennustyöhön, työskentelevät Tjumenin öljykentillä sekä Kazahstanin rannattomilla uudismailla.

Kansojen keskinäisellä ystävyydellä ja ihmisten ennen näkemättömällä yhdistymisellä käytännössä ja toiminnassa on valtava merkitys siinä, että kaikki neuvostotasavallat parantavat taloudellisen kehityksensä vauhtia joka 5-vuotiskaudella ja saavat siten entistä suuremmat mahdollisuudet ratkaistakseen sosiaalisen ja henkisen elämän piiriin kuuluvia kysymyksiä. Juuri tällä olen taipuvainen selittämään sen kulttuurin nousun, joka on erityisen selvästi näkynyt viime vuosina ja josta Leonid Brežnev puhui vieraillessaan Tbilisissä Gruusian sosialistisen neuvostotasavallan ja sen kommunistisen puolueen muodostamisen 60-vuotisjuhlan yhteydessä.

— Lännessä puolueen ja valtion johtavaa osuutta henkisen elämän alalla pidetään usein luomisvapauden loukkaamisena. Tässä yhteydessä mainitaan mm. valtion kulttuurin kehitykselle antama tuki. Joskus kuulee moitteita siitä, että Neuvostoliitossa taiteelle annetaan hyötytehtävä, että sitä tarkastellaan välineenä sosiaalisten tavoitteiden saavuttamiseen. Mitä mieltä olette tästä?

— Taide on väistämätön, ihmisen luonteesta juontuva osa elämää. Siksi kukaan terveesti ajatteleva ihminen ei aprikoi, onko täysiarvoinen elämä hyödyllistä vai ei? Suuri venäläinen kirjailija ja ihmissielun tuntija Dostojevski on kirjoittanut: "Todellisen taiteen tunnusmerkki onkin juuri siinä, että se on aina ajankohtaista ja tarpeellista." Hyödyllistä tämän sanan korkeimmassa ja jaloimmassa merkityksessä. Tässä mielessä en usko etääntyneeseen, päämäärättömään ja aatteettomaan taiteeseen. Aatteeton taide on utopia tai, sanoisin, täysin keksitty lähtökohta.

Kommunistinen puolue ja neuvostovaltio pitävät tehtävänään kasvattaa sukupolvia, joilla on korkea henkinen kulttuuri. Tämä ei ole mahdollista ilman luovaa sivistyneistöä. Otettakoon esimerkiksi Gruusia. Runoudella ja musiikilla on aina ollut erikoinen asema kansamme henkisessä elämässä. Gruusialaisen morsiamen myötäjäisiin kuuluu erottamattomana osana Šota Rustavelin runoelma. Gruusialaiset äidit tuudittavat lapsiaan laulaen Akakii Tseretelin runoja. Ette tapaa Gruusiassa henkilöä, olipa kyse sitten viininviljelijästä tai metallurgista, karjapaimenesta tai kaivosmiehestä, joka ei osaisi ulkoa Galaktion Tabidzen säkeitä.

Kansan sisin on avoinna vastaanottamaan kauneutta. Syvällinen, rehellinen ja voimakas teos herättää ihmisissä vastakaikua, kykenee yhdistämään heitä jaloissa pyrkimyksissä. Emme suinkaan sattumalta aseta taiteeseen suuria toiveita pyrkiessämme kehittämään elämäntapaamme.

Mitä taas tulee taiteilijan luomisvapauteen, niin on ensiksi selvitettävä: vapaudesta minkä suhteen on kysymys? Mielestäni taiteilija voi ja hänen on oltava täysin vapaa valitessaan työnsä lajia, aihetta, muotoa ja tyyliä. Mutta ihminen ei voi elää yhteiskunnassa ja yleensä tässä maailmassa ja olla samalla vapaa yhteiskunnasta. Tämän ajatuksen ovat ilmaisseet monet humanistit maailmassa. Muistakaa, mitä amerikkalainen Walt Whitman kirjoitti muistikirjaansa: "Pinnalliset ihmiset pitävät vapautta vapautumisena kaikista laeista ja kaikesta pidättyvyydestä. Viisaat sen sijaan näkevät siinä Lakien lain."

Eduard Amvrosievitš Ševardnadze syntyi v. 1928 opettajaperheeseen. Koulutukseltaan hän on historioisija ja pedagogi. Vuonna 1972 hänet valittiin Gruusian kommunistisen puolueen KK:n ensimmäiseksi sihteeriksi.

Luomisvapaus, kuten me sen ymmärrämme, ei merkitse vapautumista kansalaisvelvollisuudesta eikä humanismin korkeimmista periaatteista. Emme tunnusta sellaista vapautta. Väkivallan, julmuuden, kansallisuuskiihkon, rotuvihan ja militarismin propagointi on Neuvostoliitossa kielletty lailla—toisin kuin joissakin länsimaissa, joissa "vapaus" merkitsee mm. vapautta ostaa kaikkea, taiteilijan kyvyt ja omatunto mukaan lukien.

Puolueemme odottaa taiteilijoilta todellista, rohkeaa ja tyhjentävää totuutta. Tähän kehotukseen vastaavatkin monet kulttuurintekijät. Kaikkien Gruusiassa kunnioittama 75-vuotias kirjailija Konstantin Lordkipanidze, joka on saanut monia kirjallisuuspalkintoja ja on, sivumennen sanottuna, puolueeseen kuulumaton, jätti Tbilisin ja lähti Abašun kylään. Hän piti velvollisuutenaan — luovana kirjailijana tai kansalaisena, sitä ei voi erottaa — kertoa Abašussa tehdystä kokeilusta, antaa siitä oma arvionsa. Kyse on siitä, että vielä vähän aikaa sitten tämä kylä oli Gruusian maissi-aitta, mutta 70-luvulle tultaessa maa köyhtyi ja talonpoikien tulot vähenivät. Kokeilun ydin oli siinä, että siellä sijaitsevalla osuustilalla otettiin käyttöön uusi tulonjakomenetelmä sekä tehtiin joitakin muita rohkeita ja tavallisuudesta poikkeavia päätöksiä. Niiden tuloksena työn tuottavuus kohosi voimakkaasti, maissin tuotanto nousi viisinkertaisesti ja vastaavasti myös talonpoikien tulot. Ilmaantui kuitenkin henkilöitä, jotka syyttivät kokeilun toimeenpanijoita kaikista kuolemansynneistä. Novellissaan "Mitä tapahtui Abašussa" Konstantin Lordkipanidze nimitti heitä "Seisovan veden ikuisiksi asukkaiksi". Taiteilija oli sanansa sanonut.

Toinen esimerkki. Elokuva "Poikasi, maa!" sai elokuvateattereissamme valtavan menestyksen. Tehdäkseen tämän filmin, joka käsittelee polttavaa ja ajankohtaista aihetta, elokuvaohjaaja Rezo Tšheidze siirsi yli kolmella vuodella pitkäaikaisen haaveensa toteuttamista — tehdä yhteistyössä espanjalaisten kanssa elokuva Cervantesin "Don Quijoten" pohjalla.

Luetteloa voisi jatkaa. On syytä kuitenkin asettaa kysymys, mistä nämä ratkaisut johtuvat? Minulle vastaus on yksiselitteinen: ne johtuvat taiteilijan luonnollisesta halusta osallistua henkilökohtaisesti siihen, mitä ympärillä tapahtuu ja olla siitä vastuussa.

Lopuksi joitakin sanoja kulttuurin tukemiseen myönnettävien määrärahojen johdosta. SNTL:n uudessa Perustuslaissa sanotaan, että valtio huolehtii yhteiskunnan henkisten arvojen suojelemisesta ja kartuttamisesta sekä niiden laajasta käyttämisestä neuvostoihmisten moraalisen ja esteettisen kasvatuksen sekä heidän kulttuuritasonsa kohottamisen hyväksi, että SNTL:ssa kannustetaan kaikin tavoin ammattimaisen taiteen kehitystä ja kansan taideharrastusta. Neuvostokansalaisten perustuslaillisiin oikeuksiin kuuluu myös oikeus käyttää hyväkseen kulttuurin saavutuksia. Näiden oikeuksien toteutumisen turvaavat määrätyt takeet: valtion ja yhteisöjen varannoissa säilytettäviin maailmankulttuurin arvoihin voivat tutustua kaikki; kulttuuri- ja valistuslaitoksia kehitetään ja sijoitetaan tasapuolisesti maan eri alueille; TV:tä ja radiota, kustannustoimintaa, aikakauslehdistöä ja kirjastojen verkkoa kehitetään jatkuvasti; ulkomaiden kanssa harjoitettavaa kulttuurivaihtoa laajennetaan.

Eikö siis ole luonnollista, että kansa myöntää yleiskansallisen valtionsa kautta tukea kulttuurinsa kehitykseen?

Seuraavassa joitakin lukuja kasvunopeudesta. Ennen vallankumousta Gruusiassa oli kuusi teatteria, joilla oli jatkuvasti taloudellisia vaikeuksia ja jotka joutuivat välillä keskeyttämään toimintansa moniksi vuosiksi. Tällä hetkellä tasavallassa on 32 valtion ammattiteatteria ja 51 harrastajateatteria (kansanteatteria). Vastaavat luvut museoiden kohdalla ovat 3 ja 110 sekä kirjastojen kohdalla 129 ja 3938. Kun v. 1920 julkaistiin 284 kirjaa niin nyt julkaisemme vuosittain yli 2000 kirjaa. Gruusialaisten kirjailijoiden teoksia on käännetty kaikkien neuvostotasavaltojen kielille ja myös englanniksi, hindiksi, japaniksi, ranskaksi, ruotsiksi, saksaksi, suomeksi, tanskaksi jne., yhteensä 40 kielelle. Yli 50 maassa on esitetty gruusialaisten säveltäjien teoksia. Viimeksikuluneiden kahdeksan vuoden aikana Yleisliittolaisen tekijänoikeustoimiston kautta on myönnetty oikeus julkaista, käyttää ja esittää lähes 2500 gruusialaista teosta. Lienee turhaa puhua siitä, että ennen vallankumousta kansallisen kirjallisuutemme tuotteita ei käännetty käytännöllisesti katsoen lainkaan ja gruusialaisten säveltäjien teoksia ei koskaan esitetty ulkomailla.

Lopuksi todettakoon, että tasavallassa on valtion suojeluksessa lähes 6000 historiallista muistomerkkiä. Tätä työtä johtaa tasavallan Ministerineuvoston yhteyteen jokin aika sitten perustettu Historian, kulttuurin ja luonnon muistomerkkien suojelemisen ja käyttämisen tieteellistuotannollinen päähallinto. Tämä suoritetaan valtion toimesta. Lisäksi on myös kansalaisjärjestö, tasavallan kulttuurin muistomerkkien suojeluseura. Nämä järjestöt toimivat yhteistyössä. Näihin tarkoituksiin myönnetään varoja useita miljoonia ruplia vuodessa. Ne koostuvat valtion budjettimäärärahoista sekä eräiden ministeriöiden, virastojen, kaupunkien ja piirien neuvostoelinten rahoituksesta.

— Luonnehtiessamme neuvostokulttuuria sanomme, että se on sosialistista sisällöltään, moninaista kansallisilta muodoiltaan sekä internationalista hengeltään ja luonteeltaan. Miten te ymmärrätte tämän yhtälön eri tekijät? Mikä on Gruusian osuus yleisneuvostoliittolaisen kulttuurin kehittämisessä ja muiden veljestasavaltojen osuus Gruusian kansallisen kulttuurin rikastamisessa?

— Jokaisen taiteilijan luomistyö on yksilöllistä. On kuitenkin olemassa tekijöitä, jotka ovat yhteisiä kaikille todellisen kulttuurin edustajille. Huomattava venäläinen kriitikko Vissarion Belinski sanoi, että maailmankulttuurin aarreaittaan kuuluvat teokset, joilla **on yleisinhimillinen sisältö kansallisessa muodossa**. Tämä onkin tärkein edellytys niin gruusialaisen kuin koko neuvostotaiteenkin kehityksessä.

Yksi taiteellisen täydellisyyden periaatteista sisältää monimuotoisuuden sopusointuisen yhteyden, sellaisen moniäänisyyden, jossa jokainen sointu sulautuessaan muihin säilyttää sävynsä ja sille ominaiset värit. Mielestämme Neuvostoliiton sosialistinen kulttuuri on tällainen mahtava sinfonia.

Sosialistinen realismi ei suinkaan sulje pois kulttuurin kansallista muotoa ja luovuuden ilmauksellista omaleimaisuutta, vaan pitää niitä olennaisena osana kulttuuria. Omaleimaisuutensahan jokaisen kansan kulttuuri saa itse kansan luonteesta, jossa kuin aurinko vesipisarassa heijastuvat kansan historiallisen kehityksen, sen kielen, tapojen, psykologisten piirteiden, taiteellisten perinteiden ja myös maantieteellisen elinympäristön erityispiirteet.

Pohtiessaan oman kansansa kansallisia piirteitä jokainen ihminen tulee väistämättä johtopäätökseen, että huolimatta omaehtoisuudestaan jokaiselle kansalle on ominaista pyrkimys hyvyyteen, luovaan työhön ja naapurisopuun sekä toisten kulttuurien kunnioitus ja niitä kohtaan tunnettu kiinnostus. Aidolla kansallisella kulttuurilla on aina myös yleisinhimillistä merkitystä.

Internationalismi on kansallisen elämän korkein muoto. Tämä filosofinen ajatus, joka ravitsee sellaisia meille pyhiä käsitteitä kuin rauha, on epäilemättä yksi koko ihmiskunnan historian jaloimmista ajatuksista. Tässä yhteydessä on vältettävä sekaannusta. Internationaalinen ei ole **epä**kansallista. Se on kansojen **välistä** ja **moni**kansallista. Juuri näin me ymmärrämme Neuvostoliitossa asuvien veljeskansojen kansallisten kulttuurien vuorovaikutuksen ja keskinäisen rikastuttamisen prosessin.

Koska tuli puhe Gruusian osuudesta yleisneuvostoliittolaisen kulttuurin muotoutumisessa, niin haluaisin ensinnäkin mainita Galaktion Tabidzen, jota kansamme nimittää suureksi runoilijaksi. Ollessaan v. 1917 Moskovassa ja Pietarissa Galaktion leimuavissa runoissaan ylisti vallankumousta. Nyt ne ovat klassisia ja hänen tuotannostaan, joka vastaa kaikkien vallankumouksen tielle lähteneiden kansojen mielialoja, on tullut koko neuvostokulttuurin omaisuutta. Kuten myös Mihail Džavahišvilin, Konstantin Gamsahurdian, Georgi Leonidzen, Simon Tšikovanin ja Titsian Tabidzen tuotannosta, hekin reagoivat aina herkästi ajan tapahtumiin ja kuuntelivat uuden ajan tuloa.

Ensi vuonna vietetään Gruusian Venäjään liittymisen 200-vuotispäiviä. Ymmärrämme hyvin, mitä tämä historiallisesti edistyksellinen teko merkitsi mm. kansallisen kulttuurin säilyttämisen kannalta. Ja kaikkina näinä vuosina Gruusian ja Venäjän taiteellinen älymystö vaalivat ystävyyssuhteita huolimatta tsaarin hallinnon kansoja erottavasta politiikasta. Alkaen Puškinista ja Gribojedovista näitä perinteitä jatketaan nykyään moninkertaisin voimin. Lermontov, Leo Tolstoi, Ostrovski, Tšehov, Gorki, Majakovski, Jesenin, Tihonov, Zabolotski, Antokolski, Simonov ja Lukonin ovat antaneet niihin huomattavan panoksen.

Venäjän kielestä on tullut kansojen välisen kanssakäymisen kieli. Gruusian kirjallisuuden parhaat teokset on käännetty venäjäksi, joten ne ovat nyt yleiskansallista omaisuutta. Tämä koskee täydessä määrin myös muiden veljeskansojen kirjallisuutta. Venäjän kieli, jota äidinkielensä ohella puhuvat sujuvasti kaikkien Neuvostoliitossa asuvien kansallisuuksien edustajat, on tärkeä tekijä kaikkien kansallisten kulttuuriemme keskinäisessä rikastumisessa, se on avannut suuret mahdollisuudet tutustumiselle eri kansojen henkisiin rikkauksiin.

Venäjän kielen opiskelu ei ole passiivinen prosessi. Huolehtiminen sen kuten myös äidinkielen ja koko kansallisen kulttuurin kehityksestä edellyttää aktiivista vaikuttamista. Konkreettisena ilmauksena tällaisesta huolenpidosta on meillä laadittu monipuolinen kokonaisohjelma, jolla pyritään äidinkielten opetuksen parantamiseen. Tästä kysymyksestä Gruusian kommunistisen puolueen keskuskomitea on hyväksynyt erityisen päätöksen. Tasavallan kouluissa opetusta annetaan hyvin tuloksin gruusian, venäjän, abhasian, ossetian, armenian ja azerbaidžanin kielillä. Yhtä päämäärätietoinen ja tieteellisesti perusteltu ohjelma meillä on luotu venäjän kielen opiskelun, ja opetuksen parantamiseksi ei-venäläisissä kouluissa. Voidaan lisätä, että kouluissamme opiskellaan myös englantia, ranskaa, saksaa, persiaa, kreikkaa, turkkia ja arabiaa. Kuten näette, kansamme on hyvin omaksunut totuuden: kuka opettelee uuden kielen, hän syntyy uudelleen.

Lopuksi haluan korostaa: sosialismi ei suinkaan johda siihen, että kansat menettävät ainutkertaiset kasvonsa ja kadottavat kulttuurinsa ja perinteidensä erityispiirteet, vaan kohottaa tämän omaleimaisuuden uudelle tasolle tehden siitä kaikkien kansojen omaisuutta. Tästä puhui Leonid Brežnev Taškentissa järjestettyjen juhlallisuuksien aikana. Näiden sanojen oikeellisuuden vahvistaa itse elämä.

Neuvosto-Gruusian kulttuurilla on kunniakas paikka Neuvostoliiton monikansallisessa sosialistisessa kulttuurissa. Ja se, että kaikesta yleismerkityksellisestä gruusian kulttuurin saavutuksissa ja omaleimaisissa perinteissä tulee koko neuvostokansan internationalistisen kulttuurin omaisuutta, herättää jokaisessa gruusialaisessa kansallista ylpeyttä. Saman tuntevat varmasti kaikki maamme kansat erottaessaan yleisessä moniäänisyydessä oman äänensä.

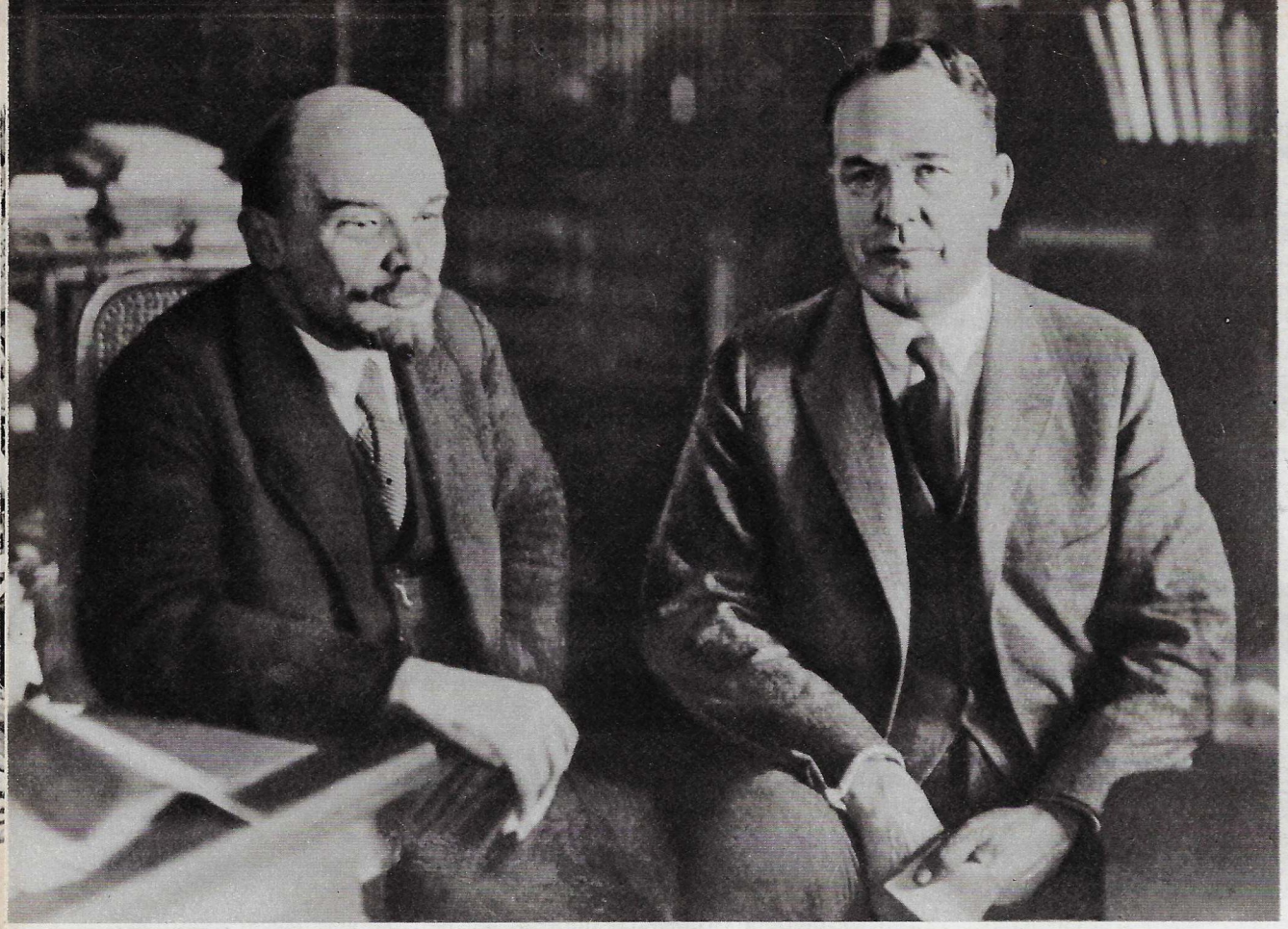

"VOIMAKKAASTI ELPYI TASAVALTOJEN ELÄMÄ"

Huolimatta tavattomasta kiireestään mitä tärkeimpien valtiollisten asioiden parissa Vladimir Iljitš Lenin löysi aikaa tavatakseen erilaisia katsomuksia ja tavoitteita edustaneita ulkomaalaisia vieraita. Siten jo ensimmäisinä vallankumouksen jälkeisinä vuosina osoitimme koko maailmalle valmiutemme rakentavaan yhteistyöhön talouden, tieteen ja kulttuurin alalla. Kuvassa: V. I. Lenin keskustelee Kremlin työhuoneessaan amerikkalaisen taloustieteilijän Christensenin kanssa (v. 1921).

Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton muodostaminen ja kokemuksemme sosialismin rakentamisesta ovat herättäneet valtavaa kiinnostusta maailmassa. Seuraavassa joidenkin tunnettujen valtiomiesten, poliitikkojen, yhteiskuntapiirien edustajien, kirjailijoiden ja tiedemiesten lausuntoja.

Jawaharlal NEHRU, intialainen valtiomies ja poliitikko

Neuvostovallankumous siirsi ihmisyhteiskuntaa huomattavasti eteenpäin ja sytytti kirkkaan liekin, jota on mahdoton sammuttaa. Se loi perustan sille uudelle yhteiskunnalle, jota kohden maailma voi edetä.

Romain ROLLAND, ranskalainen kirjailija

Vallankumouksellinen hallitus, joka sai menneisyydeltä (tsarismilta ja onnettomalta sodalta) perinnökseen tuhoa ja epäjärjestystä puhumattakaan vihollisten maailmasta (oikeammin kokonaisesta vihollismaailmasta), kykeni lyömään takaisin kaikki tunkeutumisyritykset ja vahvistamaan tasavaltojen liittoa, joiden tsarismin lähes tukahduttama elämä elpyi voimakkaasti. Se julisti yli-inhimillisiä kampanjoita kaikkia neuvostomaata vaivaavia kurjuuksia, nälänhätää ja sen seuralaista, orpoutta, kylien rappeutumista, lukutaidottomuutta ja miljoonien ihmisten ennakkoluuloja vastaan. Se taisteli neuvostojen aloitteesta teollisen ja taloudellisen uudelleenrakentamisen valtavien suunnitelmien puolesta...

Sun YAT-SEN, kiinalainen vallankumouksellinen demokraatti ja valtiomies

Tämä tasavaltojen vapaa liitto on sorrettujen kansojen maailmalle suuren Leninin todellinen perintö. Imperialismin uhrit tulevat nojautumaan siihen puolustaessaan vapauttaan ja pyrkiessään vapautumaan kansainvälisestä järjestelmästä, joka muinaisista ajoista lähtien on perustunut orjuuttamiselle, sodalle ja suvaitsemattomuudelle.

Tunnettu amerikkalainen laulaja, näyttelijä ja julkisuuden henkilö Paul Robeson oli maamme suuri ystävä. Ensi kertaa hän saapui Neuvostoliittoon 1934. Sen jälkeen hän kävi maassamme useasti. Hän lauloi parhaissa konserttisaleissa ja esiintyi myös tehtailla. Vuonna 1958 Paul Robesonille myönnettiin Moskovan konservatorion kunniaprofessorin arvonimi. Tämä aktiivinen rauhantaistelija oli Maailman Rauhanneuvoston jäsen, hänet palkittiin Lenin- rauhanpalkinnolla. Joka kerta kun Paul Robeson saapui Neuvostoliittoon, hänet otettiin lämpimästi ja ystävällisesti vastaan.

Huomattava intialainen kirjailija ja yhteiskunnallinen toimihenkilö Rabindranath Tagore (yläkuvassa) kävi maassamme v. 1930. "Meidän aikanamme — hän kirjoitti silloin — Venäjän vallankumouksen tunnuksista on tullut koko maailman tunnuksia. Nyt maailmassa on vain yksi kansa, joka ajattelee kaikkien ihmisten, eikä vain oman kansansa etujen mukaisesti. "Kirjeissään Venäjältä" Rabindranath Tagore antoi korkean arvosanan Neuvostoliiton rauhanpolitiikalle ja saavutuksille valistusalalla.

Heinrich MANN, saksalainen kirjailija

Ensityökseen vallankumouksellinen Venäjä antaa kaikille kansoille tasavertaiset oikeudet. Sen puitteissa elää kaukasialainen rotu ja monet muut. Mutta niiden asemassa ei ole enää eroa.

Korkeasti kehittyneillä kansoilla ei ole mitään erityisasemaa eikä etuoikeuksia. Kansallisilla tasavalloilla, joissa kussakin on oma väestökoostumuksensa, on omat perustuslakinsa. Ne säilyttävät äidinkielensä ja vaikka siellä opiskellaankin venäjän kieltä, sillä ei ole kuitenkaan yliherruutta...

Kun Ranskan vallankumous vasta pohti tasa-arvoa, niin pelkkä ajatus siitä teki kansakunnasta voittamattoman. Kuinka voittamaton onkaan toinen kansakunta, joka pyrkii tasa-arvoon ja toteuttaa käytännössä sitä — se on eri kansojen tasa-arvoinen työyhteisö.

Rabindranath TAGORE, intialainen kirjailija ja yhteiskunnallinen toimihenkilö

Herättää ihmetystä se hämmästyttävä energia, jolla Venäjällä pyritään levittämään valistusta yli koko maan. Ja tässä ei ole kyse vain ihmisten määrästä vaan myös tämän työn syvyydestä ja laajuudesta.

Kuinka paljon osoitetaankaan huolenpitoa, kuinka paljon onkaan käytetty energiaa, jotta yksikään ihminen ei tuntisi itseään avuttomaksi ja kykenemättömäksi. He levittävät sivistystä tulvan nopeudella paitsi Valko-Venäjällä myös Keski-Aasian puolisivistyneiden kansojen keskuudessa. Heidän väsymättömällä energiallaan, joka on tähdätty siihen, että kaikille kansoille avautuisi pääsy tieteen huipulle, ei ole rajaa.

John BERNAL, englantilainen tiedemies

Lenin, suuri filosofi ja vallankumouksen strategi, osoitti olevansa yhtä suuri myös uuden sivilisaation perustan rakentamisessa. Hänen ehdottomasti viimeinen suurtekonsa on Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton (SNTL:n) — uudentyyppisen monikansallisen valtion — muodostaminen.

Elokuussa 1917 amerikkalainen lehtimies John Reed saapui Venäjälle sotakirjeenvaihtajana. Hän oli Lokakuun vallankumouksen silminnäkijä ja otti sen innostuneesti vastaan. Vuonna 1919 USA:ssa ilmestyi hänen kirjansa "Kymmenen päivää, jotka järisyttivät maailmaa" — se oli kuvaus Lokakuun vallankumouksen ensi päivistä. Tuo maailmankuulu totuudenmukainen, innostuksella ja lahjakkaasti kirjoitettu kirja on käännetty monille kielille.

"Olen väsynyt seuraamaan, kuinka länsimaiden työläiset ja sosialistit yrittävät valtavin ponnistuksin hinata kiveä mäelle, mutta joka kerta se vierii alas, koska me emme sovelluta samanlaisia käytännöllisiä menetelmia kuin Lenin" — näin kirjoitti 1921 kuulu englantilainen näytelmäkirjailija George Bernard Shaw, jonka näytelmiä on esitetty vuosikymmeniä maailman parhailla näyttämöillä. Shaw oli Neuvostoliiton suuri ystävä. Vuonna 1932 otetussa kuvassa Bernard Shaw nähdään tambovilaisten osuustilallisten keskellä.

Kuvat: TASS, Valtion elokuva- ja valokuvadokumenttien keskusarkisto ja D. Debabov

K. Tsiolkovskin muistomerkki Kalugassa.

ENSIMMÄINEN ASKEL KOHTI TÄHTIÄ

Sputnik-I:n avaruuteen lähettämisen 25-vuotispäivän johdosta

Maapallon asukkaiden valtaosalle se on jo kaukaista historiaa. He ovat alle 25-vuotiaita, joten he ovat syntyneet jo "avaruusaikana". Siksi on paikallaan muistuttaa, että avaruusajan aloitti neuvostoliittolainen Sputnik-1, joka laukaistiin 4. lokakuuta v. 1957 Baikonurin kosmodromilta Kazahstanista.

Sputnik teki kierroksen toisensa jälkeen maapallon ympäri. Samalla planeettamme ympäri vyöryi ihmetyksen ja ihastelun hyökyaalto. Se ei ollut ainoastaan tunteiden purkaus. Monet ymmärsivät erinomaisesti jo silloin, että lento avaruuteen merkitsi uuden kauden alkamista ihmiskunnan historiassa, että se kohottaa ihmiskunnan laadullisesti uudelle tasolle. Kulunut neljännesvuosisata on tämän erinomaisesti vahvistanut. Neuvostoliitto, joka julisti avaruuden valloituksen tarkoitukseksi ihmisten edistyksen ja hyvinvoinnin lisäämisen, täyttää järjestelmällisesti tähän tähdättyjä ohjelmia. Maata kiertäville ja planeettojen välisille radoille on lähetetty yli 1500 erilaista avaruuslaitetta. Ne ovat tutkineet Kuuta, Marsia ja Venusta, mutta ennen kaikkea luonnollisesti omaa planeettaamme. Neuvostoliittolaiset ja kansainväliset miehistöt ovat suorittaneet Saljut-avaruuslaboratorioissa satoja tieteellisiä kokeita. Näistä laboratorioista on tullut eri tutkimusinstituuttien avaruudessa sijaitsevia osastoja. Avaruusbiologian, -lääketieteen, -geologian, -materiaalitieteen, -geodesian ja -oseanologian saavutukset ovat yleisesti tunnettuja. Neuvostoliitto on lisännyt hämä tiedot ihmiskunnan tietopääomaan, antanut ne rauhan ja kaikkien kansojen käyttöön.

Neuvostoliiton jälkeen ovat avaruusvaltioiden joukkoon tulleet eräät Amerikan, Euroopan ja Aasian maat. Ne antavat suuren panoksen avaruuslentojen kehitykseen.

Seuraava katsaus antaa jonkinlaisen kuvan Neuvostoliiton avaruuslentojen tärkeimmistä saavutuksista ja tapahtumista kuluneen neljännesvuosisadan aikana.

● Pelkästään v. 1981 Neuvostoliitto lähetti maatakiertäville ja planeettojen välisille radoille yli 120 erilaista avaruuslaitetta, jotka tutkivat avaruutta, Maata, sen luontoa, voimavaroja ja ilmastoa; osa niistä oli navigointi- ja tietoliikennetekokuita jne.

● Toimintansa aikana SNTL:n kosmonauttien valmennuskeskus on valmentanut lähes 60 avaruuslentäjää — Neuvostoliiton ja muiden maiden kansalaisia. Vuonna 1978 keskuksesta tuli kansainvälinen. Sen luokissa ja valmennuslaitteissa alettiin antaa avaruuslentäjäkoulutusta Tšekkoslovakian, Puolan, DDR:n, Bulgarian, Unkarin, Vietnamin, Kuuban, Mongolian, Romanian ja Ranskan edustajille.

● Huhtikuusta 1961 lähtien Neuvostoliitto on suorittanut 50 miehitettyä avaruuslentoa, joihin on osallistunut 51 neuvostoliittolaista kosmonauttia, heistä 15 on lentänyt kahdesti ja 11 kolmesti. Yhteensä he ovat olleet Maan ulkopuolella 5,5 vuotta.

● Ensimmäinen miehitetty avaruusalus Vostok painoi 4730 kg. Sen ainoan miehistötilan läpimitta oli 2,3 m. Saljut-asemasta ja kahdesta siihen telakoidusta Sojuz-aluksesta koostuva avaruusasema painaa 32 tonnia. Sen kuuden miehistöosaston yhteistilavuus on 110 m^3. Saljutissa on lähes 1500 mitä erilaisinta laitetta. Sen tieteellisten laitteiden kokonaispaino on 2,5 tn.

● Pitkäaikaisin lento avaruuteen tehtiin v. 1980 neuvostoliittolaisella avaruusaluksella Saljut-6. Sen miehistönä olivat L. I. Popov ja V. V. Rjumin. Kosmonautti V. V. Rjumin teki avaruudessaolon ennätyksen. Kolmen lennon aikana hän on ollut Sojuz-aluksessa ja Saljut-avaruusasemalla lähes vuoden — 362 päivää.

● Saljut-avaruusasemien avulla Neuvostoliiton kosmonautiikka alkoi ratkaista erilaisia maanpäällisen tieteen ja teknologian käytännöllisiä tehtäviä. Monet Maassa ja sen ilmakehässä tapahtuvat globaalit ilmiöt ja prosessit, joiden tutkimisella on tärkeä tieteellinen ja kansantaloudellinen merkitys, näkyvät hyvin avaruudesta.

● Toisen sukupolven avaruusasema Saljut-6 oli toiminut avaruudessa lähes viisi vuotta. Se on tehnyt 30000 kierrosta maapallon ympäri. Sinä aikana sen tiloissa on työskennellyt 27 kosmonauttia (kuusi heistä kahdesti); asemaan on tänä aikana telakoitunut 31 alusta. Neljästi on suoritettu Sojuz-aluksen telakoituminen laiturista toiseen; avaruusaseman miehistö on suorittanut kolme avaruuskävelyä.

● Progress-rahtialuksen pohjalla on kehitetty luotettava järjestelmä avaruusaseman huoltamiseksi lennon aikana kuluvilla tarvikkeilla. Progress vie avaruuteen 1300 kg kuivalastia ja 1000 kg polttoainetta. 12 Progress-alusta ovat toimittaneet Saljut-6:een yli 22 tonnia erilaista lastia ja polttoainetta. Tämän ansiosta aseman aktiivista toiminta-aikaa on voitu huomattavasti pidentää. Sillä on suoritettu peräkkäisesti miehitettyjä lentoja, jotka ovat kestäneet 96, 140, 175, 185 ja 75 vuorokautta.

● Saljut-6-asemalla on tehty yli 200 teknologista sulatusta, saatu lähes 300 erilaisten aineiden näytettä, joista 250 neuvostoliittolaisten tiedemiesten menetelmien pohjalla ja loput yhdessä muiden maiden asiantuntijoiden kanssa. Isparitel-sumutuslaitteella on tehty lähes 200 koetta erilaisten materiaalien päällystämiseksi tyhjiössä.

● 1960-luvun puolivälissä Neuvostoliiton ehdotuksesta pantiin alulle Interkosmos-ohjelma, jonka puitteissa sosialistiset maat harjoittavat yhteisiä avaruustutkimuksia ja kosmoksen rauhanomaista hyödyntämistä. Tämän yhteistyön teknisenä perustana ovat neuvostoliittolaiset kantoraketit, maatakiertävät sputnikit, avaruusalukset ja -asemat, kosmodromit ja lennonvalvontakeskukset.

● Neuvostoliittolainen Saljut-6-asema oli ensimmäinen kansainvälinen "koti" avaruudessa. Sen tiloissa ja myös Sojuz-aluksilla ovat työskennelleet tšekkoslovakialainen V. Remek, puolalainen M. Hermaszewski, saksalainen S. Jähn, bulgarialainen G. Ivanov, unkarilainen B. Farkas, vietnamilainen P. Tuan, kuubalainen A. T. Méndez, mongolilainen Ž. Gurragtša ja romanialainen D. Prunariu.

● Avaruudessa suoritettavien kokeiden valmisteluun osallistuvat paitsi sosialistisen yhteisön maiden myös Ranskan, USA:n, Ruotsin, Intian ja Itävallan tiedemiehet.

● Saljut-6-avaruusasemalta on suoritettu tähtien gammasäteilyn mittauksia yhteensä 260 tunnin ajan; Maata tutkivien tieteiden ja kansantalouden tarpeisiin on otettu yli 10000 monivyöhykkeiden ja noin 5000 suurta kuvaa maapallon pinnasta ja merialueista. Asemalta on mitattu yli 100000 maanpinnan ja ilmakehän eri osien säteilyspektriä. Tutkimukset ja havainnot koskevat lähes puolta maapallon pinnasta.

● Avaruudesta otettujen valokuvien perusteella on laadittu muun muassa rakenne-geologisia, geomorfologisia (geomorfologia — oppi maanpinnan muodoista ja niiden synnystä), maaperä-, maisema- ja pohjavesikarttoja Neuvostoliiton alueesta.

● Meteor-Priroda -tekokuiden avulla on kehitetty maapallon luonnonvarojen jatkuvasti toimiva tutkimisjärjestelmä. Sen ansiosta luonnonympäristöä voidaan tarkkailla päivittäin kansantalouden eri alojen hyväksi.

● Saljut-6:ssa suoritetulla lennolla tehtiin ensi kertaa astronomisia havaintoja radiointerferometrin (interferenssiin perustuva mittauslaite) avulla, jonka mahdollinen mittausväli oli suurempi kuin Maan halkaisija. Maata kiertävällä radalla (Saljut-6:ssa) toimi radioteleskooppi KRT-10, jonka antennin läpimitta oli 10 metriä. Ja maassa, Krimillä, toimi avaruuden tietoliikennekeskuksen 70-metrinen antenni.

● Avaruudessa saatavan information käytöstä koituu geologeille 40 miljoonan ruplan taloudellinen hyöty vuodessa; topografisten karttojen laadinnassa hyöty on n. 30 miljoonaa ruplaa ja öljy- ja kaasutöissä yli 100 miljoonaa ruplaa.

● SNTL:n kaukaisen tietoliikenteen tekokuujärjestelmässä toimii lähes 90 vastaanotin- ja vastaanotin-lähetysasemaa Orbita. Käytössä on televisio-ohjelmia välittävät järjestelmät Moskva ja Ekran, joiden ansiosta Keskustelevision ohjelmia voidaan katsella koko Neuvostoliiton alueella (19-20 tuntia joka päivä). Vuonna 1981 otettiin käyttöön Keskustelevision toinen valtakunnallinen ohjelma.

● Marraskuun 7. päivään mennessä 1976 saatiin suoritettua koelähetykset sanomalehtipalstojen välittämiseksi

MUUTAMIA NEUVOSTOLIITOSTA LÄHETETTYJEN AVARUUSLAITTEIDEN TYYPPEJÄ SEKÄ NIIDEN MÄÄRÄT v. 1982 HEINÄKUUHUN MENNESSÄ

VOSTOK	MIEHITETTYJÄ	KIERTORADALLA OLEVIA	6
VOSHOD			2
*SOJUZ			46
*SALJUT			7
PROGRESS			14
*KOSMOS	MIEHITTÄMÄTTÖMIÄ		1390
*METEOR			39
*MOLNIJA *GORIZONT EKRAN *RADUGA			112
*INTERKOSMOS			22
*Intialainen SATELLIITTI			3
*Ranskalainen SATELLIITTI			3
*Tšekkoslovakialainen SATELLIITTI			1
*LUNA		PLANEETTOJEN VÄLISIÄ	24
*VENERA			14
*MARS			7
ZOND			8
*VERTIKAL			10

*** Näihin sarjoihin kuuluvissa avaruuslaitteissa suoritettiin tutkimuksia Neuvostoliiton ja muiden maiden välisen kansainvälisen yhteistyön puitteissa.**

Tunnetut neuvostoliittolaiset tiedemiehet, akateemikot Sergei Koroljov ja Mstislav Keldyš olivat käytännön avaruuslentojen perustanlaskijoita. Toinen oli avaruuslaitejärjestelmien pääsuunnittelija ja toinen avaruuslentojen teoreetikko. Kuvassa alhaalla ensimmäinen kosmonauttien valmennusryhmä (J. Gagarin, G. Titov, A. Nikolajev, P. Popovitš ja muut, joiden nimet maailma oppi tuntemaan yksi toisensa jälkeen) tehdaskäynnillä.

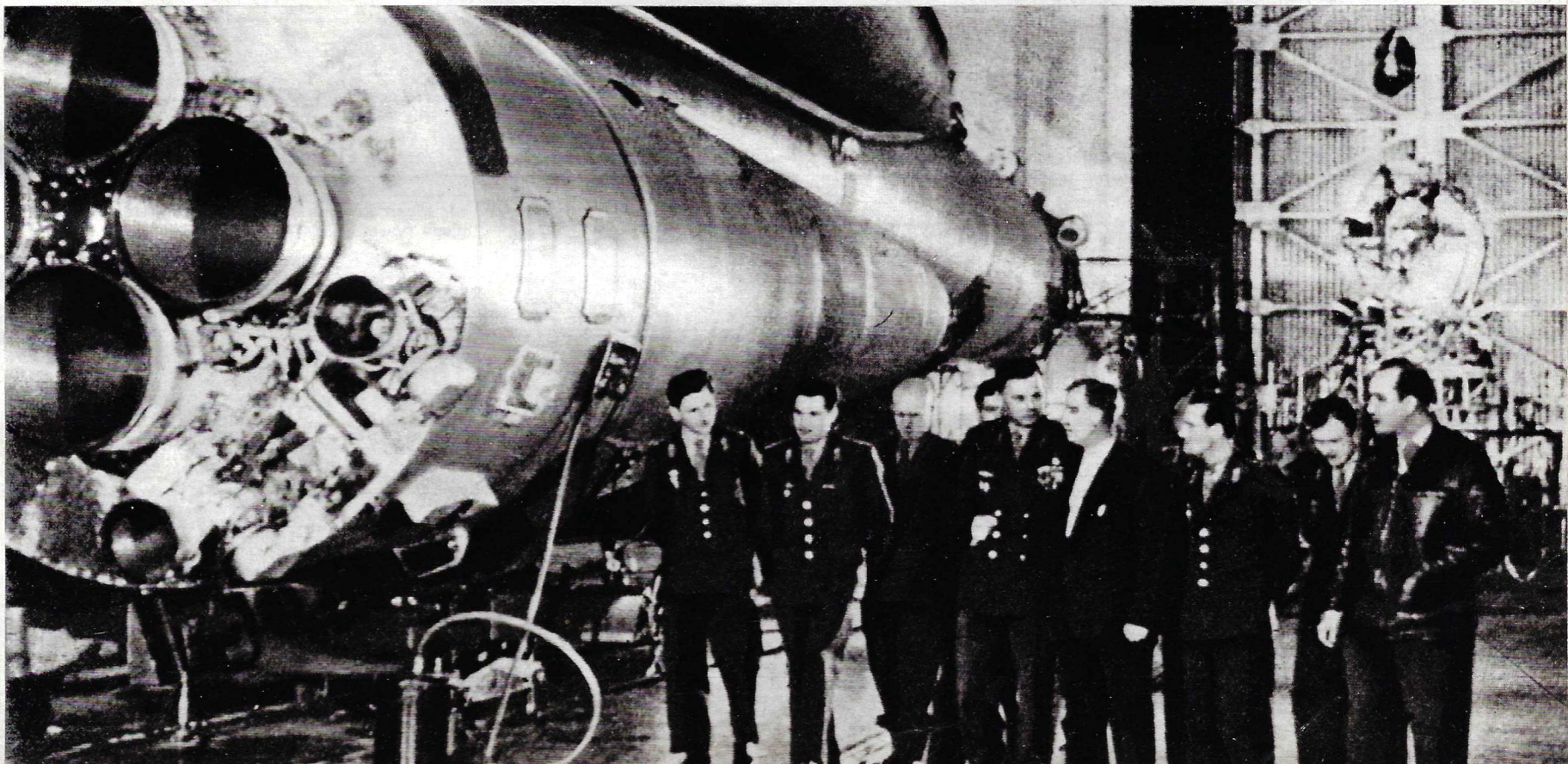

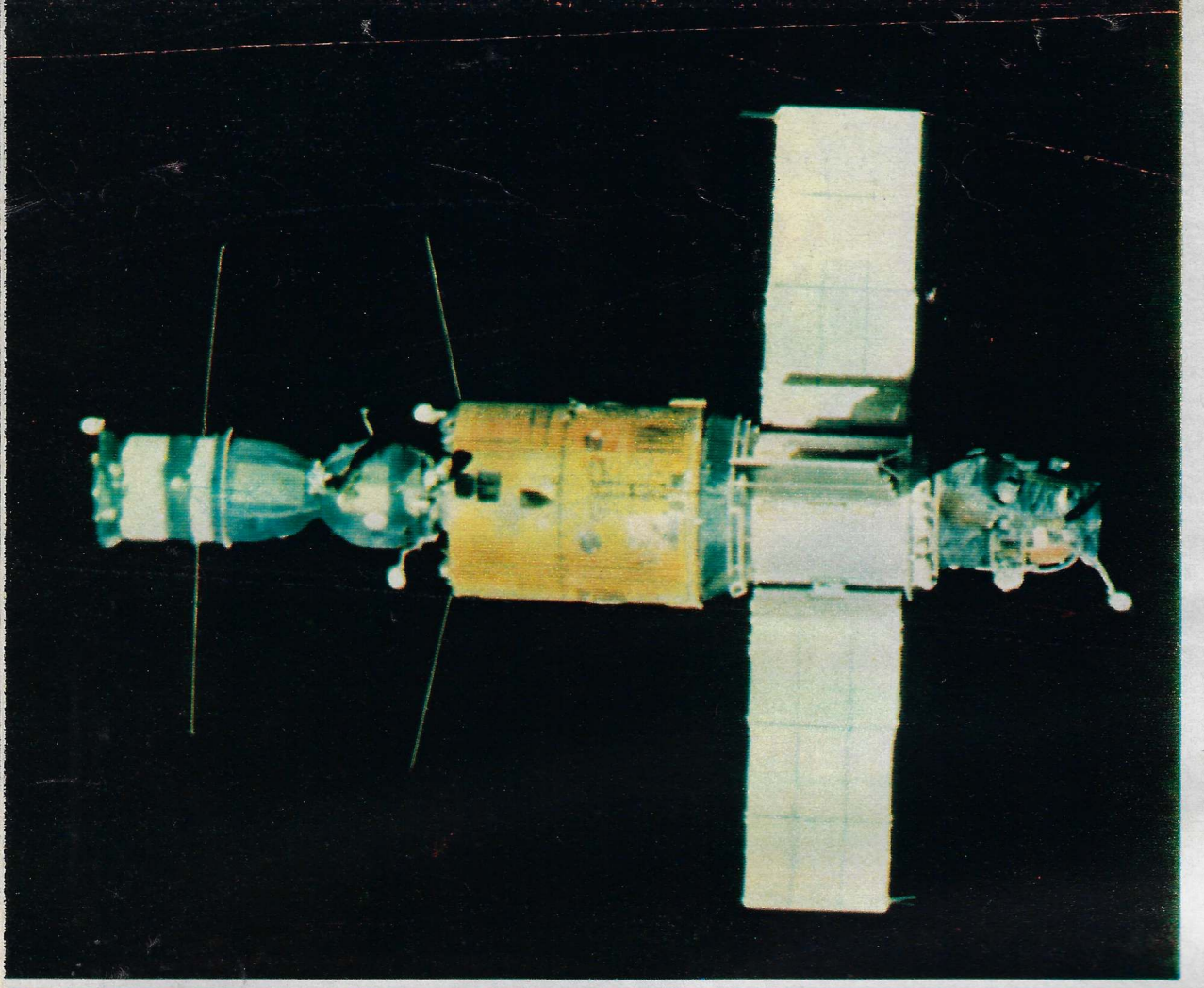

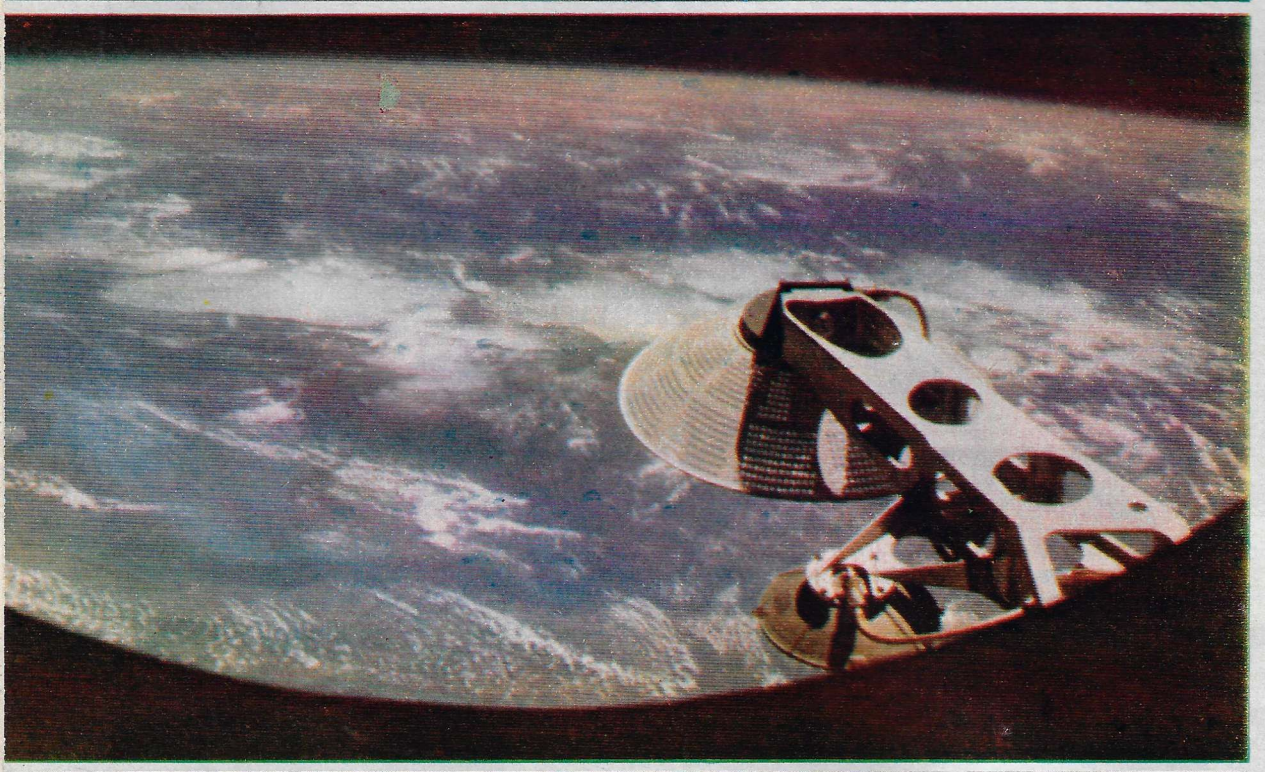

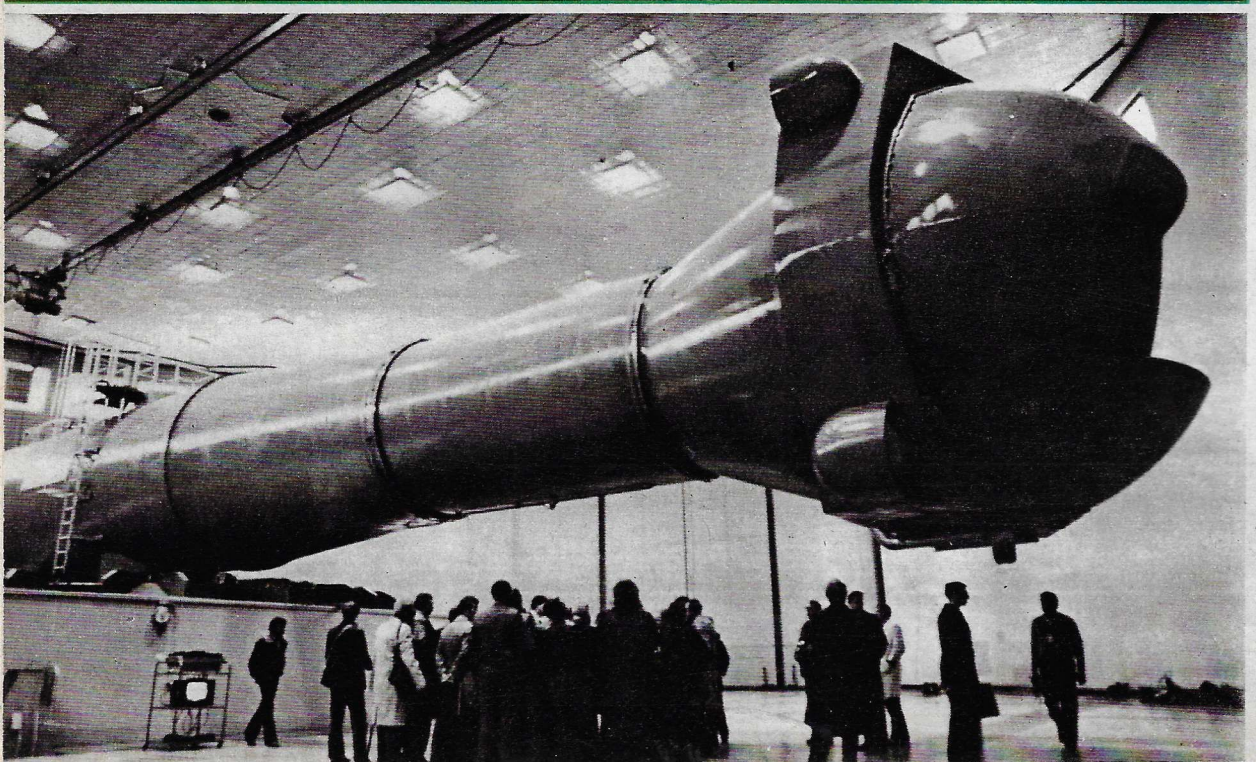

ENSIMMÄINEN ASKEL KOHTI TÄHTIÄ

Kauko-Itään kuvalennättimellä tietoliikennesatelliitteja hyväksi käyttäen. Nykyään tällä tavalla lähetetään informaatiota moniin Siperian ja Kauko-Idän kaupunkeihin.

● Vuodesta 1967 lähtien Neuvostoliitossa on käytössä avaruudesta toimiva säähavaintojärjestelmä Meteor. Kaksi Meteor sääsatelliittia kerää joka vuorokausi sellaisen määrän informaatiota Maan ilmakehästä jota kaikki maasijoitteiset säänhavaintoasemat eivät kerää (maapallolla niitä on lähes 11 000) edes puolessa vuodessa. Kaksi kertaa vuorokaudessa Meteor-säätekokuut lähettävät informaatiota suoraan kansainvälisiin meteorologisiin keskuksiin Washingtonissa, Prahassa, Sofiassa, Varsovassa ja Delhissä. Samanlaista informaatiota välitetään radioitse kaikille siitä kiinnostuneille valtioille, jotka sijaitsevat 4 000—5 000 km etäisyydellä.

● Ajoissa tulevan sääinformaation ansiosta Meteor-järjestelmä säästää Neuvostoliitossa 600—700 miljoonaa ruplaa vuodessa.

● Avaruudesta saatavia tuloksia käyttää Neuvostoliitossa lähes 600 eri organisaatiota, mm. SNTL:n tiedeakatemian ja liittotasavaltojen tiedeakatemioiden laitokset, eri alojen tutkimus-, suunnittelu-, ja etsintäorganisaatiot sekä korkeakoulut.

● Kosmos-1000 tekokuun lähettäminen oli ensimmäinen askel avaruudesta toimivan navigointijärjestelmän Tsikada luomisessa. Tällainen järjestelmä parantaa huomattavasti merellä kulkevien alusten maantieteellisen paikantamisen luotettavuutta ja tarkkuutta (paikka voidaan määritellä 80—100 metrin tarkkuudella), mikä lisää merenkulun turvallisuutta.

● Yhdessä muiden maiden (USA, Kanada ja Ranska) kanssa Neuvostoliitto osallistuu merihätään joutuneiden alusten ja lentokoneiden miehistön kansainvälisen avaruudesta toimivan pelastusjärjestelmän COSPAS-SARSAT luomiseen. Kesäkuussa v. 1982 on lähetetty radalle ensimmäinen tähän järjestelmään kuuluva neuvostoliittolainen kokeilukojeilla varustettu tekokuu.

● Viidessä minuutissa avaruudesta voidaan kuvata alue, jonka filmaaminen lentokoneesta kestäisi kaksi vuotta. Mikäli työn tekisivät geologiryhmät, heiltä kuluisi siihen ... 80 vuotta.

● Avaruudesta on kuvattu koko Kuun pinta, suoritettu erilaisia kuuperän ja kuunläheisen avaruuden tutkimuksia. Kolmelta Kuun alueelta on toimitettu Maahan automaattisin laittein kuuperänäytteitä (aina kahden metrin syvyydestä asti), jotka on annettu tutkittavaksi kymmeniin maailman laboratorioihin. Marsia ja Venusta kiertäville radoille on lähetetty kuusi neuvostoliittolaista satelliittia. Kymmenen laskeutumisalusta on suorittanut pehmeän laskun näille planeetoille. On saatu kuvia Marsin eri alueista; joitakin panoraama-kuvia (myös värillisiä) Venuksesta; tietoja Marsissa ja Venuksessa olevien aineiden ja noiden planeettojen ilmakehän sekä niitä ympäröivän avaruuden fysikaalisista ominaisuuksista. Ilman avaruuslaitteita tällaisten tietojen saanti olisi ollut mahdotonta.

Avaruuslennoista on otettu valtavasti valokuvia. Valitsimme niistä joitakin, jotka edustavat eri ohjelmia: kiertoradalla olevan tutkimusaseman Saljut—Sojuz lento; Maan tutkimus; kosmonauttien valmennus sentrifugissa (vasemmalla).

Juri Gagarinin 108 minuuttia kestäneestä lennosta monia kuukausia kestäviin tutkimuslentoihin — näin pitkälle on miehitettyjen avaruuslentojen ohjelma edistynyt vähän yli kahden vuosikymmenen aikana. Alla: Pamirin jäätiköt kiertoradalta nähtynä; Mars-3-asema, jolla toteutettiin yksi kansainvälinen ohjelma.

Valok. kosmonautit, TASS ja Neuvostoliitto-lehti.

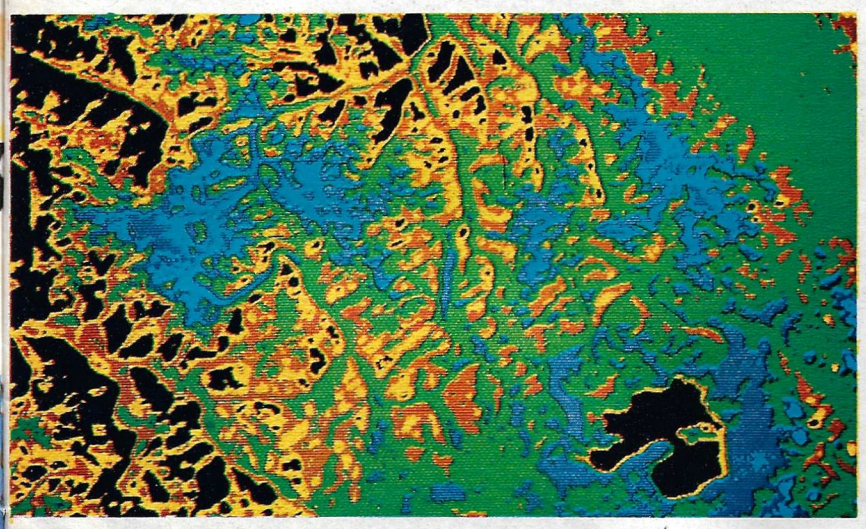

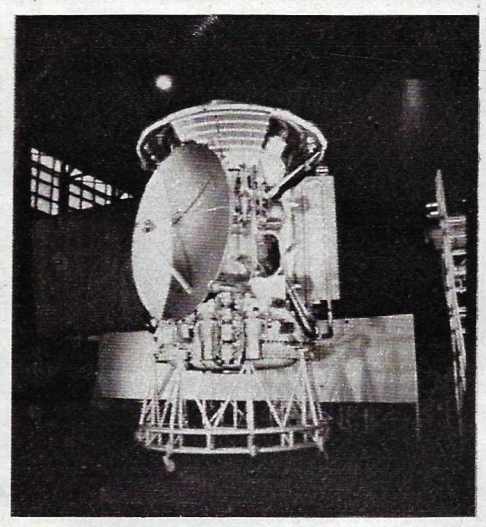

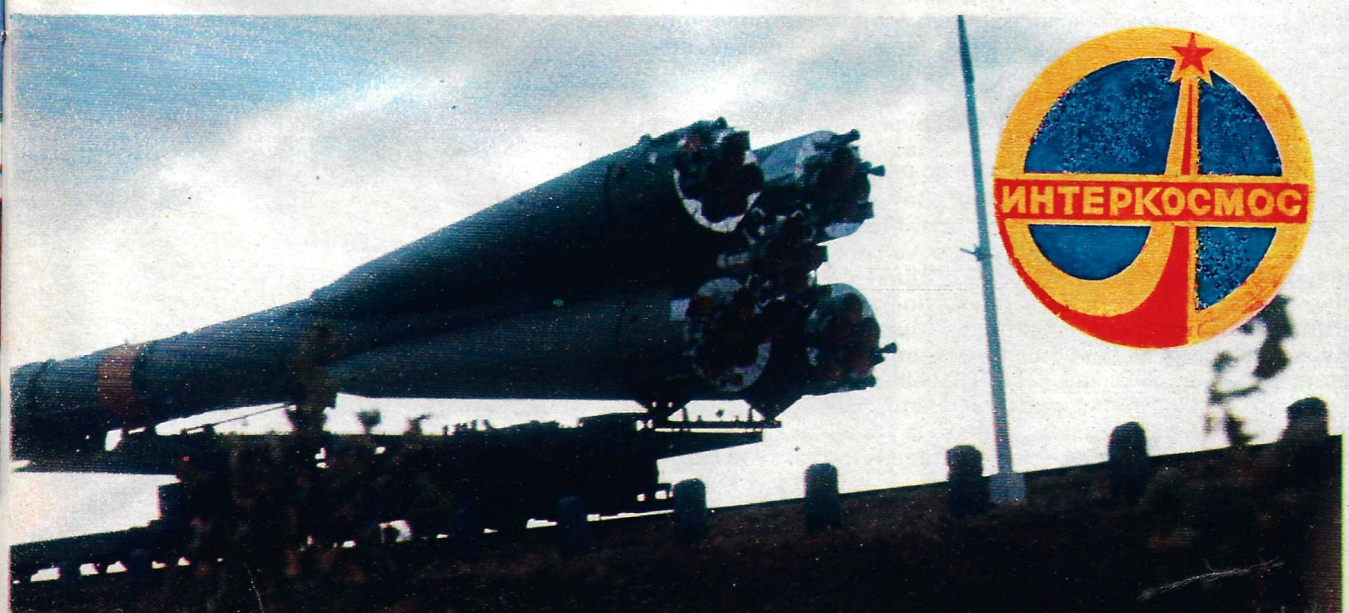

Tällaisella aluksella lensivät avaruuteen neuvostoliittolaiset ja ulkomaalaiset kosmonautit. Ranskalaista kosmonauttia Jean-Loup Chrétienia ja hänen varamiestään Patrick Baurdya valmennettiin Neuvostoliitossa Interkosmos-ohjelman mukaan.

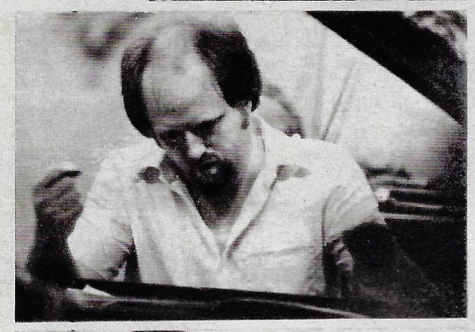

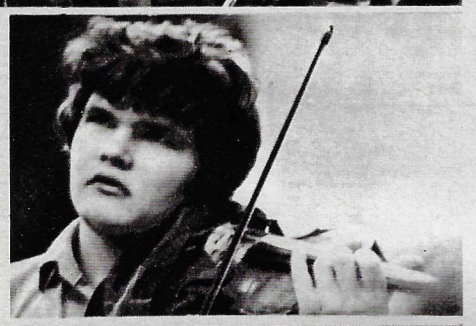

Peter Donohoe (Englanti), toinen palkinto ja hopeamitali. Tomako Kato (Japani), toinen palkinto ja hopeamitali. Georg Faust (Saksan liittotasavalta), kolmas palkinto ja pronssimitali. Sergei Stadler (Neuvostoliitto), ensimmäinen palkinto ja kultamitali. Maria Rovena Arietta (Filippiinit), ensimmäinen Filippiinien edustaja Tšaikovski-kilpailuissa, viides palkinto pianistien sarjassa ja Sovetskaja kultura -lehden erikoispalkinto (nuorimmalle palkitulle kilpailijalle).

MUSIIKIN JUHLAA

Mietteitä VII kansainvälisestä Tšaikovski-kilpailusta

Tämä kilpailu kesti kuukauden. Se tuotti niin esittäjille kuin kuuntelijoillekin monia ihania hetkiä. Se oli toiveiden, jännityksen ja joskus myös pettymyksen kuukausi. Päällimmäisenä oli kuitenkin ilon tunne, joka syntyi musiikin maailmasta, ystävällismielisestä ilmapiiristä, joka vallitsi näinä kesäisinä päiväinä Moskovassa, seurustelusta kollegojen kanssa ja uusien nuorien kykyjen löytämisestä.

Musiikilla on elämässämme erityinen paikka. Sen kieli on ymmärrettävää ilman käännöstä. Ylittäen helposti mitkä tahansa raja-aidat se yhdistää ihmisiä ja auttaa heitä paremmin ymmärtämään toisiaan. "Kuinka tärkeää tämä onkaan nykyään, kun eri mantereiden asukkaat ovat huolestuneita tulevaisuudesta... Ihmisten tulee kuunnella musiikkia eikä putoavien pommien ääntä", tästä puhui Moskovassa jugoslavialainen muusikko Valter Dešpalj, joka toimi sellonsoittajien kilpailun juryssä. "Rauha, luottamus ja toive paremmasta tulevaisuudesta maapallolla ... Eikö juuri tässä ole Tšaikovski-kilpailun korkea päämäärä? ... Meidän vaikealla vuosisadallamme ei ole mitään tärkeämpää", sanat ovat japanilaisen laulajan Teruko Onon, joka myös oli Moskovassa kansainvälisen juryn jäsenen ominaisuudessa.

Tšaikovski-kilpailujen nimellä Moskovassa järjestettävä nuorten esittäjien katselmus pidettiin ensi kertaa 1958, vuosi sen jälkeen kun oli perustettu Kansainvälisten kilpailujen ja festivaalien liitto. Vuonna 1958 maailmassa järjestettiin 14 musiikkikilpailua. Nyt niitä pidetään 67 — kiinnostus musiikkia kohtaan kasvaa. Mutta kuten aikaisemminkin, Tšaikovski-kilpailu on yksi suosituimmista. Tätä mieltä on ainakin liiton presidentti, ranskalainen kapellimestari Pierre Colombo. Viidenteen Tšaikovski-kilpailuun osallistui 204 esittäjää, kuudenteen 219. Tällä kertaa kaupungin parhaat konserttisalit olivat 250 muusikon ja laulajan käytössä. He edustivat 33 maata.

Katsojat saivat tutustua kansallisten esitystyylien laajaan skaalaan. Ohjelmassa, joka oli kuten aina vaikea ja monipuolinen P. I. Tšaikovskin tuotannolla on perinteisesti tärkeä osuus. Laajasti olivat esillä myös venäläiset ja ulkomaiset klassiset kappaleet sekä nykymusiikki. Esimerkiksi toisella kierroksella oli pakollisena numerona esitettävä sekä neuvostoliittolaisen säveltäjän että muusikon maanmiehen säveltämä teos. Tämän ansiosta saatiin varsin hyvä kuva 20. vuosisadan musiikkivirtauksista.

Osanottajien joukossa oli kuuluisia taiteilijoita, monien tunnettujen kansainvälisten kilpailujen voittajia. Siihen osallistui myös uusia tulokkaita; aikamme luonteenomaisena piirteenä on esittävän musiikkitaiteen myrskyisä kehitys monissa ja erityisesti kehitysmaissa. Jotkut näiden maiden edustajat antoivat ensimmäisen ja menestyksellisen näytteen taidoistaan juuri Moskovan kilpailuissa.

Missä on tämän kilpailun erityisen vetovoiman salaisuus? Miksi sen osanottajien lukumäärä ja kansainvälinen kiinnostus kasvaa kilpailu kilpailulta?

Puheenvuoro on SNTL:n säveltäjäliiton hallinnon ensimmäisellä sihteerillä Tihon Hrennikovilla, joka johti kilpailun järjestelykomiteaa.

— Nuoret muusikot tietävät, että niin vaikeita koettelemuksia kuin he joutuvatkin kestämään, niin perusteellista harjoittelua, mestaruutta ja kärsivällisyyttä vaativa kuin ohjelma onkin ja niin kovia kuin vastustajat ovatkin, menestys Moskovan kilpailuissa avaa heille koko maailman konserttisalien ovet. Kilpailun osanottajat tietävät, että Moskovassa heidän taidettaan arvioi erittäin ammattitaitoinen kansainvälinen jury, johon kuuluu huomattavia muusikkoja, ja että täällä heitä odottaa erittäin vaativa, mutta samalla hyväntahtoinen yleisö, joka kannustaa jokaista hyvää suoritusta ja arvostaa jokaista lahjakkuuden osoitusta oikeudenmukaisesti. Tšaikovski-kilpailuissa vallitseva luova ilmapiiri pakottaa kaikkia esiintyjiä ottamaan täydessä määrin käyttöön taiteelliset kykynsä.

Tšaikovski-kilpailun maineen takeena ovat nykyään kymmenet siinä palkinnolle sijoittuneet. Riittää kun mainitaan sellaiset nimet kuin Van Cliburn, Mihail Pletnev, John Lill, Pascal Devoyon, Misha Dichter, John Ogdon, Viktor Tretjakov, Mayumi Fujikawa, Vanja Milanova, Oleg Kagan, Natalia Šahovskaja, Mari Fujiwara, Natalia Gutman, Nathaniel Rosen, Jelena Obraztsova, Jevgeni Nesterenko ja monet muut. Heidän tähtensä lähti nousuun Moskovan musiikkitaivaalla ja kaikki he esiintyvät nykyisin maailman parhailla konserttilavoilla ja oopperanäyttämöillä. Mutta olen vakuuttunut, että myös palkinnotta jääneet muistavat kiitollisuudella Moskovassa vietettyjä päiviä. Sillä kaikille muusikoille Tšaikovski-kilpailu, missä vallitsee keskinäisen ymmärryksen henki ja missä eri maiden ihmiset puhuvat heille kaikille yhteisellä taiteen kielellä, on erinomainen koulu, joka auttaa laajentamaan luovan työn näköaloja.

J. ORLOVA

Viimeiset soinnut ovat kaikuneet. Kilpailun järjestelykomitean puheenjohtaja Tihon Hrennikov julistaa kilpailun päättyneeksi. Esiintymislavalla ovat kansainvälisen juryn jäsenet, juryssä toimi 55 muusikkoa 23 eri maasta. Lavalla ovat myös palkitut kilpailijat. Alla: Viktoria Mullova (Neuvostoliitto), ensimmäinen palkinto ja kultamitali; Antonio Meneses (Brasilia), ensimmäinen palkinto ja kultamitali; Le Dung (Vietnam), kunniakirja ja erikoispalkinto parhaasta kansanlauluesityksestä.

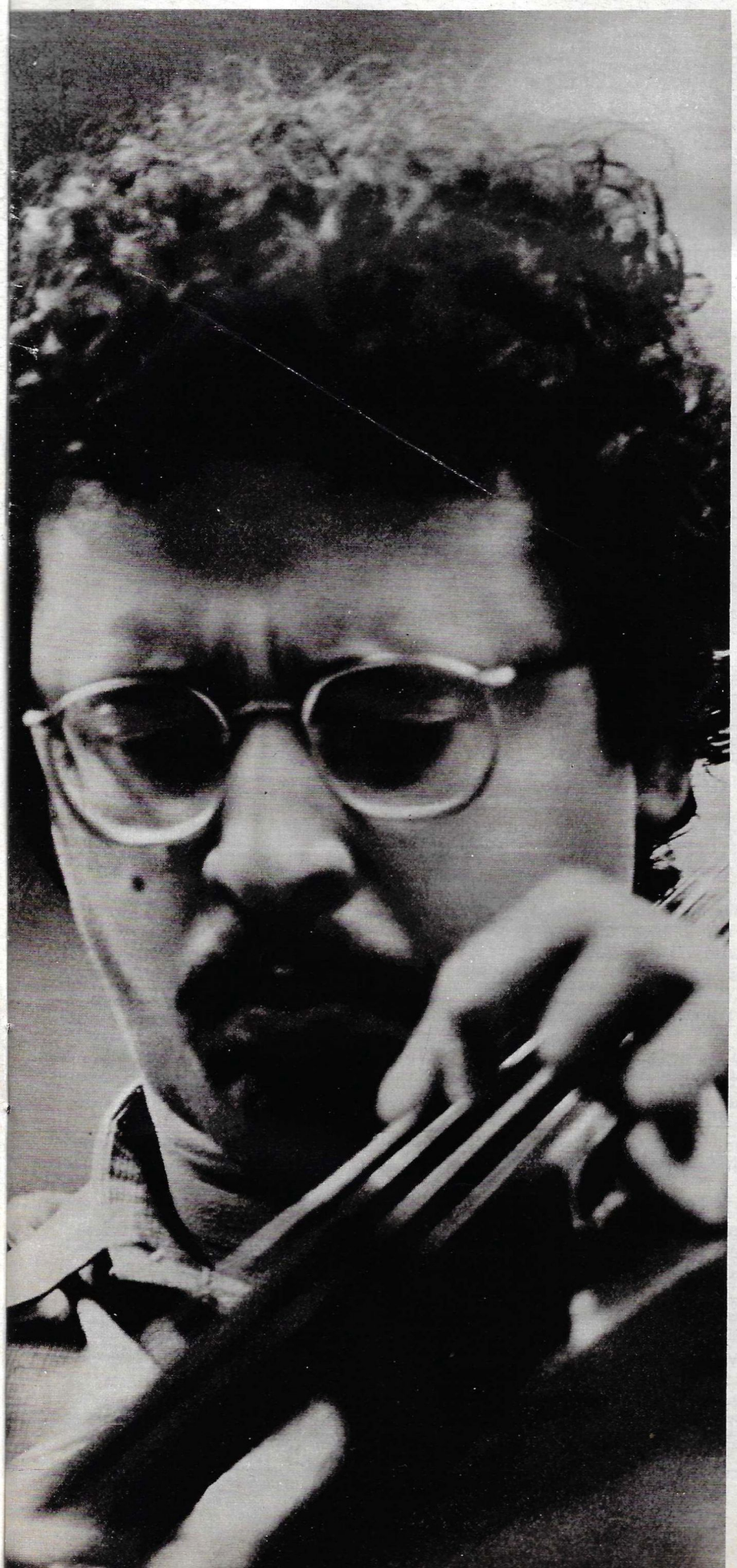

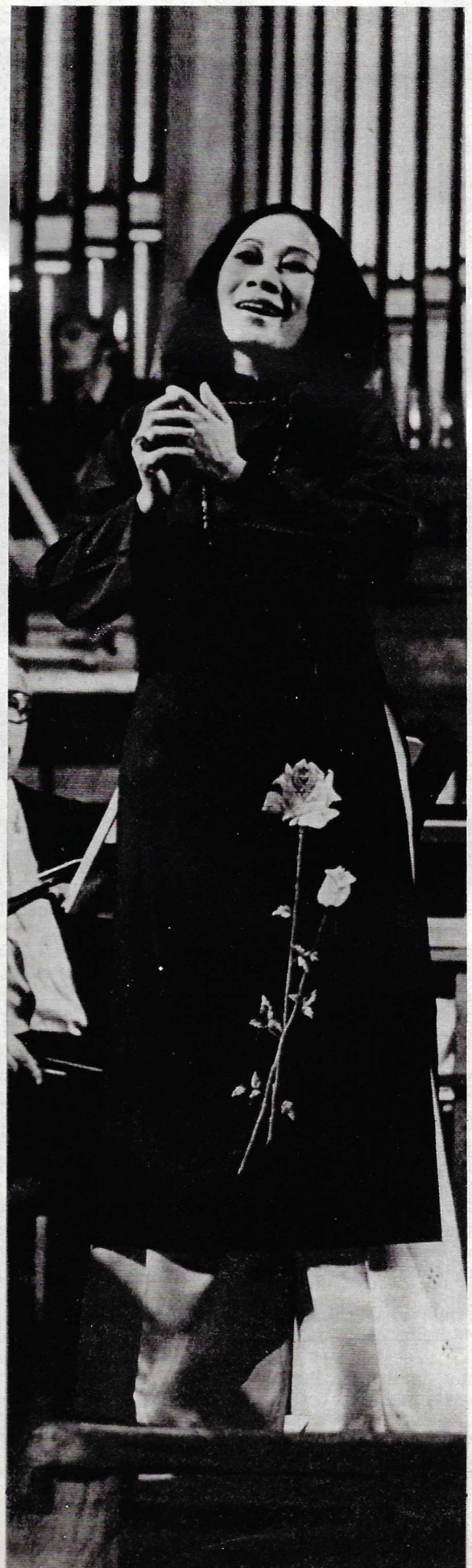

Seuraavassa 7. Kansainvälisen Tšaikovski-kilpailun juryn jäsenet, esiintyjät ja vieraat esittävät näkemyksiään.

TA BON (Vietnam), Hanoin konservatorion vararehtori, viulukilpailun juryn jäsen: *"Tšaikovski-kilpailu on sen osanottajille erinomainen koulu. Viulunsoittajat, jotka eivät päässeet loppukilpailuun, saivat ikään kuin kotitehtävän: on kasvatettava omaa persoonallisuutta, on oltava paitsi hyvä soittaja myös taiteilija."*

DANIIL ŠAFRAN (Neuvostoliitto), Moskovan konservatorion professori, sellistikilpailun juryn puheenjohtaja; *"Kilpailussa tekninen osaaminen jää taka-alalle, tärkeimpänä pidämme musiikin tulkinnan tehtäviä — tällainen on Tšaikovski-kilpailun vankka perinne ja tämä on yksi sen vahvoista puolista."*

HERBERT R. AXELROD (USA), TFX Publications-yrityksen pääjohtaja: *"Käyn vuosittain monissa maailman eri puolilla järjestettävissä musiikkitapahtumissa. Kansainvälinen Tšaikovski-kilpailu on yksi tunnetuimmista. Tämä selittyy mm. tarkalla ja ennakkoluulottomalla tuomaristolla."*

HIROKO NAKAMURA (Japani), pianistien kilpailun juryn jäsen: *"Kilpailun ilmapiiri on erinomainen. Aion kehua moskovalaista yleisöä: en ole koskaan tavannut konserttisaleissa tällaista ymmärrystä, näin hyväntahtoista suhtautumista. Moskovalaiset ovat fantastisia!"*

WADI SOLHI (Syyria), Damaskoksen konservatorion johtaja, säveltäjä: *"Neuvostoliittolais-syyrialaiset kulttuurisuhteet kehittyvät menestyksellisesti. Tällä hetkellä Damaskoksen konservatoriossa toimii opettajana kahdeksan neuvostoliittolaista muusikkoa. Joka vuosi viisi syyrialaista valmistuu Neuvostoliiton musiikkikorkeakouluista. Olemme kiitollisia neuvostokansalle tästä avusta."*

JESUS CECILIO LI (Kuuba), laulukilpailun osanottaja: *"Olen iloinen, että osakseni on tullut edustaa Kuubaa Tšaikovski-kilpailussa, ja olen ylpeä siitä, että näen Kuuban lipun Tšaikovskin patsaan vieressä."*

PETER DONOHOE (Englanti), pianistien kilpailun kakkonen: *"Olen sanomattoman iloinen tapaamisesta yleisönne kanssa... Aion tulla Neuvostoliittoon vierailulle."*

Valok. A. GARANIN

ARKADI JA GEORGI VAINER

"OTAMME KAUPUNGIN VASTAAN!"

(Jatkoa. Alku n:ssa 4, 5, 6 ja 7, 1982)

16. RITA UŠAKOVA

Minkäänlaista taukoa ei pidetty — raportin sanat kaikuivat vielä ilmassa, mutta näkymätön käynnistin oli jo pannut heidät kaikki liikkeelle, ja tässä suuren vaaran ilmapiirissä, joka oli hetkessä vallannut operatiivisen osaston, hetki sitten käydyt keskustelut ja kiistat olivat kuin täysin poispyyhkäistyt. En oikein hyvin ymmärtänyt, mitä kukin heistä tekee, mutta heidän toimiensa nopeus ja täsmällisyys ilmaisivat heidän esittävän jonkin ohjesäännön ennalta määräämää roolia. Tämä hyvä yhteistoiminta ja sanaton toistensa ymmärtäminen paljastivat tätä hetkeä edeltäneet kymmenet, ehkä sadat harjoitusoppitunnit.

Ulkopuolisena saatoin nähdä erityisen havainnollisesti, miten hälytyssignaali pani tämän turvallisuusmekanismin käyntiin.

Severgin painoi samantien useita kytkimiä puhelinpöydällä, valtavalle sähkötaululle syttyivät sanat: "KIIREELLISET VAROTOIMET TYYPPI-SUUNNITELMA 'UKKOSEN' MUKAAN".

Apulaispäivystäjä Mikito suorittaa kutsua omalta pöydältään:

— Liikennepäivystäjä! Proletarskin ja Ždanovskin kaupunginosissa liikkuu rikollisen ohjaama säiliöauto! Operaatio "Ukkonen"!...

Apulaispäivystäjä Dubrovski kutsuu omalla tahollaan:

— Partioautot! Kolmas divisioona! Ajosuunta kaupungin karttalehden heliöt 48, 49, 53, 56. Tehtävä — sulkea kaikki ulosmenotiet kaupungista...

Severgin:

— Kaikille kaupungin kaakkoisosan miliisivoimille ja alaosastoille!...

Puhelinkaiuttimesta kuului ilmoitus:

— Säiliöauto JBN 16-18 on ajanut Taganskaja-aukion poikki...

Tihonov kytki automaattiset televisiomonitorit toimimaan ja kuvaruutuihin ilmestyi kaupungin katunäkymiä. Koko seinän peittävällä elektronisella kartalla alkoi vilkkua punainen valo Taganskaja-aukion tienoilla ja tämä hätäsignaali alkoi siirtyä hitaasti Taganskajakadulle, Abelmanovkan suuntaan.

— ... Ryhdyttävä välittömiin toimiin säiliöauto ZIL-133:n, rekisterinumero JBN 16-80, seuraamiseksi ja pysähdyttämiseksi, Severgin jatkoi. — Rikollinen ohjaa autoa Abelmanovinkadun, Rogožskin valtakadun ja Nižegorodskinkadun suuntaan. Kaikki moottoriajoneuvot liikkeelle sulkemaan alueen säteittäiset ja poikittaiset kulkuväylät. Pyydän täydellistä radiohiljaisuutta, radioasemat kuunteluasentoon, pyydän eetterin vapaaksi auton seuraamis- ja pysähdyttämistoimiin osallistuvia varten...

— Siinä se on! Tihonov huudahti neljättä kuvaruutua osoittaen.

Kuvaruudun metrinlevyisessä ikkunassa näkyi kadun vasenta laitaa kiitävä säiliöauto, jonka perässä heittelehti perävaunu. Vastaantulevat autot väistelevät, johdinauto jarruttaa kiivaasti, säiliöauto kääntyy ja sujahtaa puolen metrin etäisyydellä lasiseinästä. Televisiokameran kuvausalue ei enää riitä auton seuraamiseen, mutta Stas käänsi päälle seuraavan lähettimen ja auto ilmestyi toiseen kuvaruutuun.

Yleiskartalle syttyi muutamia sinisiä vilkkuja, jotka liikehtivät Abelmanovin aukion suuntaan.

Severgin:

— Partioautojen miehistöt, ilmoittakaa tilanteenne. Hän kääntyi Dubrovskiin päin: — Tolja, käännän kaupungin sinulle...

Tämä nyökkäsi ja hänen puhelinpöydältään alkoi taas kuulua tavanomainen kaupunkikutsujen sorina.

Samalla huoneen täyttivät partioautojen yhä äänekkäämmät radiotiedotukset:

— Täällä PMG-321, täällä 321! Seuraan säiliöauton perässä! Ohitus vaikeata vastaantulevien autojen takia! Ilmoittakaa liikenteen valvonta-asemille!..

— Täällä 285! Täällä 285! Olen sulkenut Novorogožskin ja Rabotšajakadun kulman!...

— Täällä 139! Täällä 139! Olen sulkenut Voitovitšinkadun! Pyydän lupaa pysäyttää auto!...

Severgin vastaa:

— Täällä Severgin! Huomio, auto 139! Huomio, 321! Älkää missään tapauksessa yrittäkö pysäyttää säiliöautoa sen liikkuessa! Törmäyksen sattuessa räjähdysvaara! 139! 139! Sulkekaa käännös oikealle Voitovitšinkadulta! Pakottakaa ajaja Rogožskin hautausmaan ja Prolomnajakatujen suuntaan!...

— Käsky ymmärretty, 121! Ryhdyn toimimaan!...

— Täällä 405! Täällä 405! Krasnokazarmennajakadun ja Aviamotornajakadun risteys valvonnassani! Pyydän tilanteen täsmennystä!

— Täällä PMG-86! Täällä PMG-86! Ajan Entuziastien-valtatietä! Pyydän ohjeita!

Severgin:

— Täällä Severgin! Auto 86 ja liikennepartioauto, sulkekaa liikenne Entuziastien-valtatien ja 2. Prolomnajakadun risteyksessä! 405! 405! Siirtykää Zolotorožski val -kadun risteykseen! Sulkekaa ajotie kuorma-auton avulla!

Tihonov kääntyi katsomaan minua ja osoitti elektronista karttaa:

— Huomaatko, he häätävät auton Jauzan rantakadulle!

— Mitä varten?

— Siellä on yksisuuntainen liikenne ja vähemmän autoja.

Tapahtumat liukuvat silmieni editse katkonaisina välähdyksinä automaattisesti kytkeytyvissä televisioruuduissa — kuin nopeasti kiitävässä painajaisunessa.

Apulaispäivystäjä Mikito puhuu puhelimeensa:

— Keskusensiapuasema? Moskovan vastaavan päivystäjän apulainen, majuri Mikito puhelimessa. Pankaa viisi-kuusi autoa valmiustila ykkköseen 3. ja 7. asemalla, yksi šokkiauto ja palovamma-asiantuntijoita. Älkää varatko yhteyskanavaa, odottakaa vahvistusta...

Sitten hän kääntää pöytäkytkintä:

— Keskuspaloasema? Terve, Jerfilov, täällä Mikito. Seuraatteko tiedonantoja? Hyvä! Komennathan sitten tarvittaessa pojat lentävään lähtöön!

Severgin nyökkäsi ja kumartui mikrofonin puoleen:

— 118! 118! Ajakaa alaspäin Tankovy-katua ja sulkekaa käännös Lefortovoon päin!

Miten erilaisia he kaikki ovatkaan!

Severgin ja Mikito ovat arkisen asiallisia.

Hälytyssoittoihin vastaava Dubrovski venyttää koko ajan kaulaansa yrittäen nähdä tapahtumia kuvaruudusta.

Etsivä Skuratov istuu liikkumatta pöydän ääressä nyrkit poskiin painettuina.

Zadiraka pyöriskelee kuvaruutujen edessä ja melkein ulvahtelee halusta osallistua tähän takaa-ajoon.

Juri Odintsov seisoo nurkassa, ettei häiritsisi ketään ja Jungar on jähmettynyt hänen jalkojensa juureen selkäkarvat pystyssä ikäänkuin se tuntisi vaaran hajun.

Tihonov on ajatuksissaan koko sielullaan mukana kaduilla, joilla päihtynyt rikollinen kiitää valtavan säiliöauton ratissa, ja muodostaa kuolemanvaaran kymmenille pahaa-aavistamattomille ihmisille.

Siirsin katsettani ihmisestä toiseen ja aloin vasta nyt käsittää, mitä merkitsee heidän jatkuva valmiutensa hätätilannetta varten.

Tuijotin kuvaruutua enkä pystynyt mitenkään tajuamaan ja hyväksymään ajatusta, että sieltä näkyvät tapahtumat eivät ole pätkä jotakin elokuvaa tai television keinotekoista kauhuohjelmaa.

TV-ruudun värisevään, epätarkkaan kuvaan ilmestyi äkkiä miliisibussi, samanlainen kuin meidän, ketterä rautainen laatikko.

Se tuli Gospitalny valtakadulta säiliöautoa vastaan, kääntyi sivuttain ja asettuen törmäysuhkalle alttiiksi sulki tien Krasnokazarmennajakadulle — ja auton oli pakko kääntyä ainoalle vapaalle väylälle — rantakadulle päin!

Pikkubussi kiiruhti säiliöauton perään ja samassa tuli näkyviin partioauto "Volga".

— ... Ei noin! mutisee Zadiraka. — Älä nyt mene niin lähelle! Ei pidä liimautua! Päästä se vähän eteenpäin! Nythän tulee mutka! Menetät etumatkan kuitenkin!...

Kaiuttimesta kuului aivan nuori, käheä ja hengästynyt ääni:

— Täällä 73. piirin rikostarkastaja, luutnantti Kuprikov! Seuraan rikollista Rubtsovin rantakatua pitkin. Pyydän lupaa ryhtyä pidätystoimiin!

— Täällä Severgin! Kuprikov! Hyvä on! Ryhtykää toimiin!

Pikkubussi alkoi kiihdyttää vauhtia suoralla tieosuudella ja oli jo säiliöauton vierellä.

— No nyt, nyt! Hei, pysy erillään! Älä nyt roiku vieressä! Zadiraka huutelee. — No, nythän auto työntää ne juuri jokeen. Oi-voi-voi!

Päällystakin pois heittänyt upseeri seisoo astinlaudalla pelkässä univormussa ja pitää toisella kädellä kiinni ovesta. Hyppäys — hän ponnahtaa ilmaan ja tarttuu säiliöauton avoimeen ikkunaan.

— A-a-a! Sydämeni oli haljeta, se tunsi itsessään miliisin kokeman pelon ja kivun, tunsin koko olemuksellani, että tämä ei ole mikään taitotemppu, tuolla on elävä ihminen hengenvaarassa...

— Voi, luoja! Sehän on ihan poikanen! Tihonov huudahti. — Ei astinlaudalta, mieshän heittää hänet syrjään...

Raivostunut autovaras hakkaa miliisiä käsille, työntää kiivaasti ovea auki ja miliisi putoaa kadulle...

Mikito lähettää sanomaa:

— Ensiapu? Nopeasti auto Rubtsovin rantakadulle, vähän ennen Elektrozavodskin siltaa. Työntekijämme on loukkaantunut.

Pikkubussi ei pysähdy, se on jälleen tavoittamassa säiliöautoa ja sillä aikaa kun kuljettaja sovittaa vauhtinsa toisen auton mukaiseksi, miliisiauton katolle kersantti kiipeää luukusta. Hän tasapainoilee käsiensä avulla, asettuu sitten toisen polvensa varaan ikäänkuin starttikäskyä odottaen, — hän odottaa jotakin tarpeellista silmänräpäystä ja hyppää säiliön sivulla olevalle askelmalle!

Hänen koppalakkinsa lentää päästä ja kierii auton pyörien alle, mutta hän itse on jo hypännyt säiliön harjan ylitse oikealle astinlaudalle. Avaa oven tempaisulla ja tunkeutuu hyttiin! Rikollinen yrittää rattia yhdellä kädellä pidellen työntää toisella kersanttia ulos hytistä, mutta sillä hetkellä heidät kiinni saaneen moottoripyörän sivuvaunusta hypähtää vasemmalle puolelle vielä yksi miliisi ja tempaa sytytysavaimen pois paikaltaan. Raskaasti huojahtaen säiliöauto pysähtyy keskelle tietä. Miliisit vetävät varasta ulos hytistä...

Mikito jatkaa:

— ... Muita uhreja ei ole. Valmiustila ykkönen päättynyt. Kaikki vapaita...

(jatkuu seuraavissa numeroissa)

GIGANT (Jättiläinen)

PALAAMME JULKAISTUUN

Gigant-valtiontilan pellot sadonkorjuun aikana.
Valok. A. Gostjev.

Vuonna 1930 ilmestyi kuvalehden SSSR na stroike (tämä oli Neuvostoliitto-lehden entinen nimi) ensimmäinen numero. Siinä kerrottiin muun muassa niistä muutoksista, joita silloin tapahtui maaseudulla. Noina vuosina talonpojat yhdistivät maapalstansa suuriksi talouksiksi muokatakseen yhdessä maata ja pystyäkseen paremmin käyttämään tekniikkaa. Alueille, joilla ei ollut yksityispalstoja perustettiin viljaa tuottavia suuria valtiontiloja. Yksi sellainen syntyi Rostovin alueen eteläosaan, vedettömille Salskin aroille. Valtiontilalle annettiin numero 1 ja nimeksi Gigant (Jättiläinen). Sen koko olikin siihen aikaan jättiläismäinen, 127 000 ha maata, johon aura ei ollut koskenutkaan. Niiden ottamiseksi viljelyyn valtio, huolimatta valtavasta valuuttapulasta, osti ulkomailta 400 traktoria ja 25 leikkuupuimuria. Syksyllä v. 1929 valtiontilalla koottiin ensimmäinen sato. Tästä kaikesta kertovat kuvat, jotka olemme lainanneet SSSR na stroike -lehden ensimmäisestä numerosta.

Gigantin ja muiden samanlaisten valtiontilojen tuli olla esimerkkinä talonpojille siitä miltä maaseutu näyttää tulevaisuudessa. Siellä ei ainoastaan kylvetty ja korjattu viljaa vaan myös rakennettiin suuria asuintaloja, siellä ilmestyi oma lehti, toimi ruokala, poliklinikka, kauppoja ja hieman myöhemmin siellä avattiin koulu ja järjestettiin kursseja koneistajien kouluttamiseksi. Nämä meille kauan sitten totutuiksi tulleet asiat olivat silloin maaseudun asukkaiden valtaosalle uutta.

Gigantin maine levisi syrjäisimmillekin seuduille. Eri alueilla ja tasavalloissa elävät talonpojat varustivat valtuuskuntia tutustumaan uuteen asiaan ja sitten yksityiskohtaisesti kertomaan siitä. Kolmen vuoden aikana valtiontilalla kävi 120 000 vierasta. He kävivät, katselivat, koettelivat ja kyselivät juurta jaksain kaikista asioista, sen jälkeen matkustivat kotiinsa ja puhuivat yhteistalouden puolesta. Gigant on tänäänkin edelläkävijä monissa viljan, maidon ja lihan tuotantoon liittyvissä asioissa.

Kuvia lehdestä SSSR na stroike (Neuvostoliitto rakentaa) vuodelta 1930. Eri puolilta maata tulleet valtiontilan työläiset asuivat aluksi tällaisissa telttakylissä: Moskova ja Leningrad lähettivät Gigant-valtiontilalle satoja kuorma-autoja vehnän kuljettamiseksi pellolta siiloihin; alkuaikoina tilalla käytettiin myös sellaista koeteltua kuljetusmuotoa kuin kameleita. Niiden avulla yritettiin jopa kyntää maata.

GIGANT
(Jättiläinen)

Gigant-valtiontilan keskusasutus on suuri. Siellä on paljon viheralueita, puutarhoja ja kukkatarhoja. Arolle, joka vuosisatoja kärsi kuivuudesta, on luotu tekojärviä. Oikealla: valtiontilan maatalouskemiallinen asema; Gigantin alueella toimii teknikumi, josta valmistuu konemiehiä, maa- ja karjatalousteknikkoja; valtiontila käyttää laajasti lentokoneita lannoitukseen sekä rikkaruohojen ja tuhohyönteisten hävittämiseen.

Gigant-valtiontilan keskusasutuksessa herätään varhain ja ilma täyttyy heti henkilöautojen ja moottoripyörien äänistä. Ihmiset menevät töihin autoilla ja jalan. Yksi ensimmäisistä, jotka saapuvat työhuoneeseensa, on valtiontilan johtaja Dmitri Angeljev. Hän on 62-vuotias ja on toiminut Gigantin johtajana 27 vuotta. Hän on Venäjän Liittotasavallan korkeimman neuvoston jäsen.

Katsottuaan papereitaan ja eilisiä muistiinpanojaan Angeljev keskustelee valintapuhelimen välityksellä tilan eri osastojen hoitajien ja johtavien asiantuntijoiden kanssa. Sen jälkeen hänen on käytävä monessa paikassa. Valtiontilan maat ulottuvat 40 km etelästä pohjoiseen ja 25 km idästä länteen, joten Angeljevia ei ole aina helppo löytää.

— Eikö suurella tilalla olisi parempi liikkua helikopterilla kuin autolla...

— Miksi niin? Meillä on 13 osastoa, jokaisessa on hoitajansa, jotka vähintään yhtä hyvin kuin minä kykenevät johtamaan niitä. Siellä on myös agronomeja, eläinlääkäreitä ja konemiehiä. Kuka osastonhoitaja tahansa on valmis osuus- tai valtiontilan johtaja. Itse asiassa monia heistä on pyydetty töihin tiloille, missä asiat eivät oikein luista. Ei ole sattuma, että äskettäin hyväksytyssä vuoteen 1990 ulottuvassa SNTL:n Elintarvikeohjelmassa kokeneiden johtajien panosta pidetään erittäin tärkeänä.

— Jo Gigantia perustettaessa lähdettiin siitä, että tilan pellot antaisivat tasaisen ja korkean sadon riippumatta ilman oikuista. Voidaanko sanoa, että Elintarvikeohjelmassa asetetut tehtävät koskevat vähäisemmässä määrin tällaisia talouksia kuin tamä teidän?

— Ei, ei voida. Koska kysymys ei ole niinkään määrästä kuin laadusta. Ohjelmahan ei edellytä pelkästään elintarvikkeiden tuotannon lisäämistä vaan niiden rakenteen huomattavaa parantamista arvokkaimpien tuotteiden hyväksi. Esimerkiksi leipää maassamme tuotetaan riittävästi. Ja sen kulutus ei kasva vaan laskee. Vuodesta 1956 se on laskenut 156 kilosta 138 kiloon henkeä kohden. Samana aikana lihan, kalan, vihannesten ja hedelmien kulutus on kasvanut.

Viljakasvien osalta kyse on vehnän laadusta. Niistä 245000 tonnista, jotka tämä valtiontila tuotti viime 5-vuotiskaudella, 75 % oli hyvänlaatuista viljaa. Siitä maksetaan enemmän kuin tavallisesta viljasta. Viljatuotteiden korkeasta laadusta valtiontilalle maksettiin edellisellä 5-vuotiskaudella puolitoista miljoonaa ruplaa ylimääräistä. Sama koskee karjankasvatusta: hyvin ruokitusta teuraskarjasta tila saa huomattavasti lisämaksua. Tämä osoittaa että valtio kannustaa kaikin tavoin maataloustuotannon laadun parantamista.

Ensimmäisinä vallankumouksen jälkeisinä vuosina ihmiset olivat tyytyväisiä, jos leipää riitti, laadusta riippumatta. Mutta sitä ei riittänyt. Kokonaiset alueet ja teollisuusseudut näkivät nälkää. Moskova, Leningrad ja monet Volgan seudun kaupungit elivät puolittain nälässä. Jauhoon sekoitettiin kaikenlaisia lisäaineita, mutta siitä huolimatta ei kyetty ruokkimaan koko väestöä. Maatalouden kollektivisoimisen myötä ja suuria viljatuotantotiloja — valtion- ja osuustiloja — perustamalla ongelma pystyttiin ratkaisemaan varsin nopeasti. Ei kuitenkaan pitkäksi aikaa. Toisen maailmansodan aikana kaikkein hedelmällisimmät maat olivat vihollisen miehittämiä. Oli otettava käyttöön tärkeimpien tuotteiden, jopa suolan normitetut annokset. Ja voiton jälkeen kaikki alkoi käytännöllisesti katsoen alusta. Fasisteista vapautetuilla alueilla ei ollut lypsy-, liha eikä silpikarjaa, ei koneita eikä siemeniä. Asunnot oli hävitetty: asuttiin maamajoissa. Pelloilla työskentelivät lähinnä naiset ja lapset, koska sota oli vienyt 20 miljoonaa henkeä.

Joten siihen aikaan ruoasta ei voinut paljon valittaa.

Vaikeudet unohdetaan kuitenkin nopeasti. Vaatimukset kasvavat päivä päivältä. Tämä on luonnollista: peruselintarvikkeiden hinnat ovat olleet vakaat jo noin 20 vuoden ajan kun taas palkat kohoavat jatkuvasti.

Samalla kun maan väestö on viimeksikuluneiden 15 vuoden aikana kasvanut 35 miljoonalla hengellä, maataloustuotannon määrä henkeä kohden laskettuna on kasvanut 30 %. Esimerkiksi lihan tuotanto lisääntyy vuosi vuodelta, 15 vuoden aikana sen kulutus henkeä kohden on kasvanut 41 kilosta 58 kiloon mutta sekään ei vielä riitä. Tässä ei ole mitään ihmettelemistä, sillä ihmisillä on mahdollisuus syödä huomattavasti paremmin kuin aikaisemmin.

— Eli siis määrä on yhtä ajankohtainen kuin laatu?

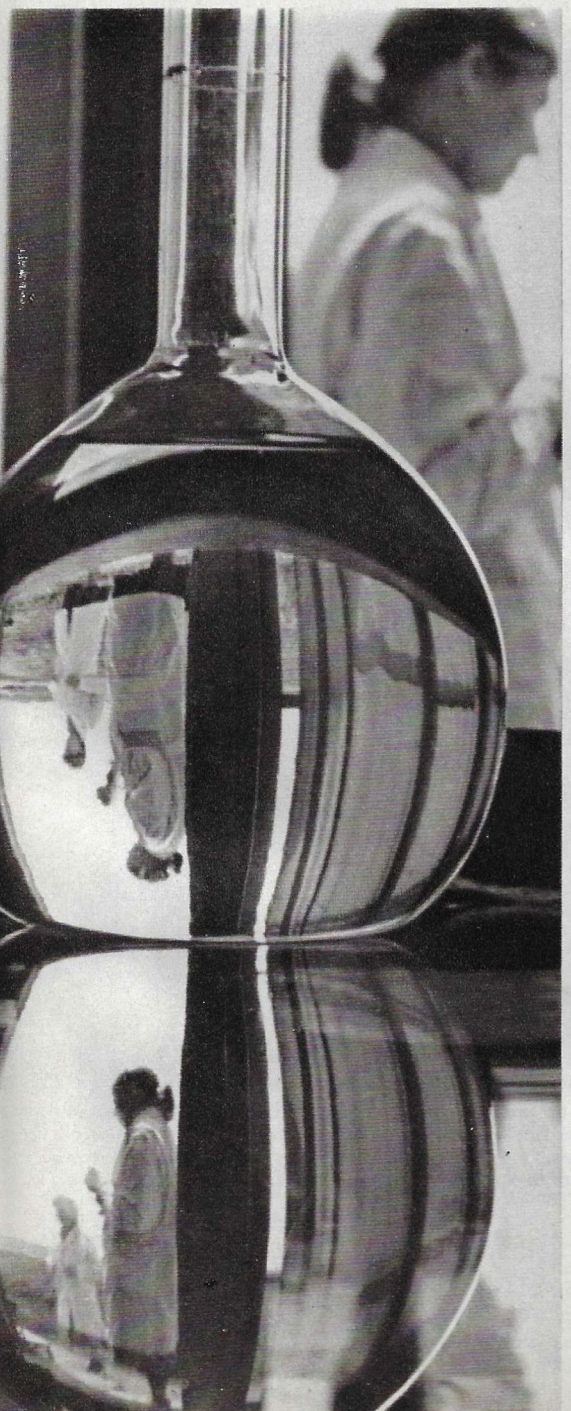

GIGANT (Jättiläinen)

— Tottakai. Nyt ne ovat vain kiinteämmin sidoksissa toisiinsa. Haluan toistaa: Elintarvikeohjelmalla pyritään turvaamaan väestölle vakaasti kaiken lajin elintarvikkeita ja kohottamaan korkealaatuisten ruokatavaroiden kulutusta. Jotta tähän päästäisiin on välttämätöntä voimaperäistää maataloustuotantoa.

— Jotta jokaiselta hehtaarilta saataisiin maksimisato?

— Ei pelkästään. Kyse on kokonaisesta sarjasta ongelmia. Jotta maa tuottaisi enemmän, sille on annettava enemmän. Lannoitteita, kosteutta ja tekniikkaa. Ilman kiinteää yhteyttä tieteeseen ei voida edetä minnekään. Meillä on omia kokemuksia. Valtiontilalla on jo monia vuosia työskennellyt SNTL:n kasviensuojeluinstituutin, Donin maatalouden tutkimuslaitoksen, Venäjän maatalouden koneistamisen ja sähköistämisen tieteellisen suunnittelu-instituutin sekä lannoitteiden ja maaperätieteen tutkimuslaitoksen asiantuntijoita. Vuodesta 1939 Gigantin alueella toimii oma sääasema. Ilman tieteen kaikinpuolista tukea emme olisi tänään parhaiden joukossa. Jokaisella tilamme pellolla on eräänlainen "sairaskertomuksensa". Tiedämme missä ei ole riittävästi kalia, fosforia, tai typpeä. Kaikki tiedot ovat tietokoneen muistissa ja yksinkertaisella napinpainalluksella näemme peltokartalta minkälaisia toimenpiteitä kullekin palstalle täytyy suorittaa. Tietokone auttaa myös laskemaan optimaaliset lannoitemäärät kullekin viljelyskasville.

Tämän lisäksi tilallamme kokeillaan vuosittain viittä-kuutta uutta vehnä- ja ruislajiketta, joita kasvinjalostajat ovat kehittäneet. Niitä, jotka tuottavat paremmin, kylvämme rohkeasti suuremmille aloille. Sitäpaitsi käytämme vain valikoituja siemeniä. Oma merkityksensä on myös kylvö- ja korjuuaikojen tarkalla noudattamisella ja harkitun vuoroviljelyn soveltamisella.

Yleisesti ottaen, nykyaikainen maatalous vaatii kovaa asiantuntemusta, mikäli halutaan saavuttaa se voimaperäistäminen, josta oli edellä puhetta.

— Satohan ei kuitenkaan kasva vain siementen, tekniikan ja lannoitteiden avulla. Siihen vaaditaan myös ihmisiä ja hekin tarvitsevat paljon. Ei pelkästään aineellista vaan myös henkistä ravintoa.

— Kyllä, tämä kysymys on kiinteässä yhteydessä tuotantoon. Paljon riippuu siitä, millä mielellä ihminen tulee töihin. Ja niin paljon, että minkäänlaiset tilastot tai testit eivät pysty sitä määrittelemään. Hyvien työ-, elin- ja virkistysolosuhteiden luominen ihmisille on erittäin tärkeä tehtävä. Pyrimme ratkaisemaan sitä voimiemme mukaan. Olette varmaan jo muodostanut jonkinlaisen käsityksen siitä kuinka valtiontilan työntekijät työskentelevät, elävät ja viettävät vapaa-aikaansa?

— Tutustuminen valtiontilaan tekee epäilemättä vaikutuksen. Navetat, apurakennukset ja työosastot uudistuvat, niitä parannetaan. Keskustilan kulttuuritalo, urheilusalit ja asuinrakennukset ovat hyvin hoidettuja. Te kiinnitätte ilmeisesti sosiaalisiin seikkoihin yhtä suurta huomiota kuin tuotannollisiin...

— Kuten jo sanoin — nämä asiat liittyvät kiinteästi toisiinsa. Nykyaikainen tiede ja tekniikka asettaessaan ihmiselle yhä kasvavia ja vaikeutuvia vaatimuksia pakottaa häntä parantamaan tietojaan ja taitojaan. Tästä johtuvat myös sosiaaliohjelmille asettuvat laadullisesti uudet vaatimukset. Tunnemme tämän erityisen selvästi kun työmaa- ja ammattiyhdistys- sekä tuotantokokouksissa keskustellaan sosiaalisten palvelusten laadusta. Pelkkä asunto ei riitä, sen tulee olla mukavuuksilla varustettu ja kaunis. Pelkkä kulttuuripalatsi ei riitä, sen tulee olla mielenkiintoinen ja tarjota vaihtelevaa ohjelmaa. Myös vapaa-ajanviettomahdollisuuksien ja lääkintäpalvelujen on todella vastattava nykyajan vaatimuksia. Tästä sanotaan suoraan päätöksessä, joka hyväksyttiin NKP:n keskuskomitean toukokuun (v. 1982) täysistunnossa. Siinä todetaan, että maaseudulla tullaan rakentamaan nopeutetussa tahdissa mukavuuksin varustettuja asuntoja talousrakennuksineen, lastenseimiä ja -tarhoja, klubeja, kirjastoja, kauppoja, ravitsemusliikkeitä, palvelupisteitä jne. Samasta asiasta puhuttiin myös viimekertaisessa Venäjän Federaation korkeimman neuvoston istunnossa. Tekisin yhteenvedon ajatuksesta seuraavasti: on pyrittävä käyttämään mahdollisimman hyvin hyödyksi kehittyneen sosialistisen yhteiskunnan tuotannollisten ja yhteiskunnallisten suhteiden luomia mahdollisuuksia — tämä juuri onkin toimintaa ihmisten ja yhteiskunnan hyväksi.

Tutustumalla koti- ja ulkomaisen lehdistön Elintarvikeohjelmaa koskeviin kirjoituksiin voi huomata, että kaikki ne korostavat erityisesti yhtä Leonid Brežnevin NKP:n keskuskomitean toukokuun täysistunnossa pitämän erittelevän puheen lopputeesiä:

"Elintarvikeohjelma ei ole pelkästään perusluonteinen käänne maatalouden ja siihen yhteydessä olevien alojen kohentamisessa. Se on luonteeltaan, ja laajuudeltaan tarkoitettu turvaamaan koko kansantalouden kehityksen."

Kysymys on siis uudesta sysäyksestä koko maan kehitykselle.

I. TSYGANOV.
Valok. A. HRUPOV

Yksi uusista lihakarjanavetoista, joissa on 2600 vasikkaa; Gigant-valtiontilalla on oma stadion ja lasten urheilukoulu; kylän kirjakaupasta voi ostaa uutuuskirjoja, koulukirjoja, maataloutta käsittelevää kirjallisuutta jne; valtiontilan työntekijöiden henkilöautojen kunto tarkastetaan katsastuksessa.

Keskellä: vasikanhoitaja Svetlana Varankina. ▶

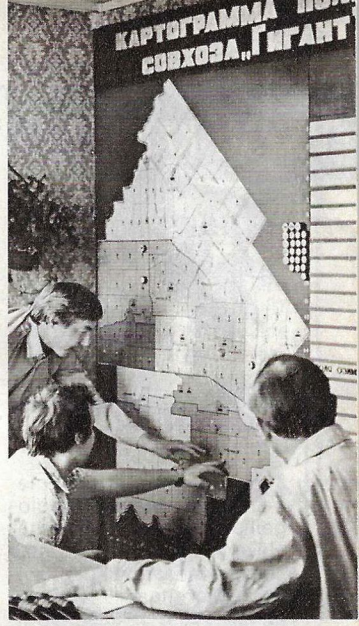

Valtiontilan peltojen valotaulukartta on yhdistetty tietokoneeseen. Sen muistissa säilytetään tietoja jokaisesta pellosta. Lentäjät tarkistavat lentotehtävän ja jonkin minuutin kuluttua levittävät lannoitteet määrätylle alueelle.

Valtiontilan pääkarjateknikolla Pavel Popovilla riittää töitä ympäri vuoden: 12 000 päätä nautakarjaa ja 17 000 sikaa vaativat alituista huomiota. Niille on rakennettu suuri rehutehdas. Tänä vuonna tila käyttää 281 000 ruplaa uusien karjankasvatusyksiköiden rakentamiseen.

Kirjakaupan myyjän Galina Fedorovan tuntevat valtiontilalla niin nuoret kuin vanhat, jokainen kysyy häneltä silloin tällöin "onko mitään uutta?" Jokaisessa kodissahan on nyt oma kirjasto.

Mihail Pivnev on yksi valtiontilan konemiehistä. Tällä hetkellä tilalla on yli 250 traktoria, lähes 300 vehnän ja maissin korjuuseen tarkoitettua puimuria ja satakunta kuorma-autoa.

VÄHÄN KAIKKEA

Hyvin tutkittu Kuolan niemimaa tuottaa geologeille jatkuvasti miellyttäviä yllätyksiä. Jokin aika sitten Kansainvälinen mineraalikomitea vahvisti täältä löydetyn kalsiotantiitin mineraaliksi. Se on jo viides täältä kolmen viime vuoden aikana löydetyistä kaivannaisista, jotka ovat saaneet mineraalin nimen. Yhtä paljon näytteitä on vielä komitean käsiteltävänä.

Eräällä Donin sivujoen Manytšin keskijuoksulla sijaitsevalla saarella kasvaa poikkeuksellisen kauniita tulppaaneja vaaleanpunaisista mustiin asti. Sitä nimitetäänkin Tulppaanisaareksi. Linnut ovat oletettavasti tuoneet niiden siemeniä ympäröiviltä aroilta, ja runsaan kosteuden ja lämmön ansiosta tulppaanit kasvavat täällä erityisen suuriksi. Saari on julistettu luonnonmuistomerkiksi ja se on valtion suojeluksessa.

Puolivuosisataa sitten julkaistu ensimmäinen tšuktšien kielen aapinen on herättänyt suurta kiinnostusta Magadanissa avatussa näyttelyssä, jossa voidaan tutustua Tšuktšien niemimaata asuttavien kansanryhmien kirjoihin. Ennen Lokakuun vallankumousta tšuktšeilla ei ollut lainkaan kirjakieltä.

Ramahlisua Nivu Gagarin syntyi silloin, kun ensimmäinen ihminen lensi avaruuteen. Siksi vanhemmat antoivatkin tytölle nimen Gagarin. Käytyään koulun loppuun kotimaassaan Madagaskarilla Ramahlisua jatkaa nyt opintojaan Neuvostoliitossa Harkovin insinööri-taloudellisessa instituutissa. "En tiedä, pääsenkö koskaan käymään avaruudessa," hän sanoo "mutta tuleva ammattini mahdollistaa osallistumisen avaruusalusten lentojen ohjaamiseen." Ramahlisua Nivu Gagarinista tulee tietojenkäsittelyn asiantuntija, joka työssään käyttää tietokoneita ja kehittää automatisoituja ohjausjärjestelmiä.

Eestin Kiidjärvellä sijaitsevan metsänhoitoalueen laboratorio viljelee muurahaisia. Voimakkaiden sähkölamppujen ansiosta elämä metsän puhtaanapitäjien pesissä jatkuu talvella samaan tapaan kuin kesällä. Keväällä metsiin istutetaan satoja uusia muurahaispesiä jo ennalta valmistetuille perustoille.

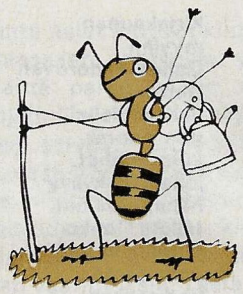

Arkeologit ovat löytäneet punaisista, valkoisista ja mustista vinoneliöistä koostuvan epätavallisen ornamentin eräältä skyyttien hauta-alueelta Krimillä. Se on herättänyt väittelyä tiedemiesten keskuudessa. Esitettiin mm. oletus, että kuvio muistuttaa tammipelilaudan tyyppistä esinettä. Toinen löytö, poltetusta savesta tehty pyöreä nappula vahvisti oletuksen. Krimin tammiyhdistyksen jäsenet ovat ottaneet tehtäväkseen keksiä uudelleen säännöt muinaisten maanmiestensä peliin.

Uusi neuvostoliittolainen laiva "Valentin Šašin" on aloittanut työnsä merellä. Neuvostoliiton tilauksesta Suomessa valmistettu alus on ensimmäinen sarjasta, jotka on tarkoitettu syväporaukseen sekä öljy- ja kaasuesiintymien etsintään mannerjalustalla. Aluksen rakenteen ja laitteiden ansiosta monia töitä voidaan suorittaa elektroniikkaa hyväksi käyttäen ja laivaa voidaan porattaessa pitää paikallaan plus—miinus 20 cm tarkkuudella. Yksi porauskierros voi kestää lähes vuoden ilman käyntiä satamassa.

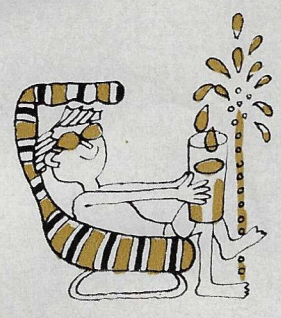

Pamirin vuoriston mineraalivedet ovat parantavilta ominaisuuksiltaan Matsestan, Kislovodskin ja Karlovy Varin lähteiden veroisia. Tadžikkilaiset geologit, jotka ovat saaneet päätökseen kivennäisvesilähdetutkimukset tasavallan alueella, ovat löytäneet yli 300 terveysvesilähdettä. Hyvien balneologisten (kylpyopillisten) ja ilmastollisten olosuhteiden ansiosta parantoloiden ja lomakotien määrä Tadžikistanissa lisääntyy jatkuvasti.

Taškentilaisten tiedemiesten tutkimukset ovat osoittaneet, että öljy- ja kaasuporausreikien huoltoväli pitenee puolella mikäli sementtiin, jolla ne vahvistetaan lisätään polymeerisiä plastifikaattoreita ja ... puuvillansiementen kuoria. Sellainen seos ei halkea silloinkaan kun porausreiässä joudutaan suorittamaan räjäytyksiä öljyn tai kaasun virtauksen parantamiseksi.

Riian vanhoissa kortteleissa ja Jurmalan lomakeskuksessa kuvataan kaksiosaista televisioelokuvaa "Syksy Riiassa". Elokuvan ohjaa hollantilainen Peter Oosthoek ja se perustuu neuvostoliittolaisen näytelmäkirjailijan A. Arbuzovin näytelmään "Vanhanaikainen komedia". Pääosaa esittää suosittu hollantilainen näyttelijä Mary Dresselhuys.

Leningradin lähellä sijaitsevan Pulkovon observatorion astronomit pystyvät määrittämään taivaankappaleiden koordinaatit suurella tarkkuudella niin sanotun horisontaalisen meridiaaniympyrän avulla. Perinteisistä teleskoopeista poiketen kaukoputki on uudessa instrumentissa kiinnitetty pysyvästi meridiaanin tasoon ja tähtien kuvat tulevat objektiivin järjestelmän kautta, jossa on pyöriviä peilejä, minkä ansiosta vältytään pienimmiltäkin optisilta vääristymiltä.

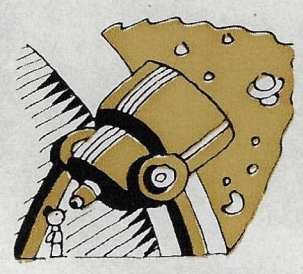

Mustanmeren kuuluisassa lomakeskuksessa Pitsundassa sijaitsevan 250 ha suuruisen reliktimäntymetsän uudistaminen on saatu päätökseen. Mereltä tulevat myrskytuulet ovat vuosisatojen ajan runnelleet mäntymetsää ja monet puut olivat jo tuhon partaalla. Nyt männikkö on saanut uutta voimaa. Läheisyyteen on istutettu nuoria sarmaattisia reliktimäntyjä.

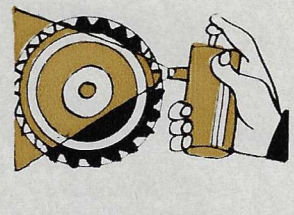

Ivanovossa toimiva tekniikan tohtori V. Latyšev on tehnyt 50. keksintönsä. Se on voitelu- ja jäähdytysneste, joka pidentää puolella terien, porien ja muiden leikkaavien instrumenttien ikää. Kovien seosten mekaanista työstöä varten tiedemies on kehittänyt kymmeniä emulsioita, jotka ovat 95-prosenttisesti vettä, mutta siitä huolimatta tehokkaita. Käyttäen erilaisia lisäaineita V. Latyšev on kehittänyt nesteitä myös sellaisia vaikeasti työstettäviä metalleja kuten titaania, nikkeliä, molybdeniä ja ruostumatonta terästä varten.

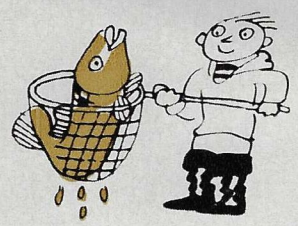

Odessalaiset kalatieteilijät ovat kehittäneet teollisen viljelytekniikan, jonka avulla voidaan kasvattaa näille seuduille uutta lohilajiketta. Tigulskin limaaniin (laguunimaiseen jokisuulahteen) rakennettuihin kalanviljelylammikoihin on istutettu tämän arvokalan poikasia. Ne kasvavat nopeasti saavuttaen puolen vuoden kuluessa puolen kilon painon. On luotu mätiä tuottava emokalakanta. Nyt tiedemiehet tutkivat mahdollisuuksia kasvattaa Mustanmeren limaaneissa mugilia, sampea ja muita arvokkaita kalalajeja.

Bakussa on järjestetty Azerbaidžanin ensimmäiset hevosurheilupelien mestaruuskilpailut. Ratsastajat heittivät laukasta korkeaa karvalakkia seipääseen kiinnitettyyn renkaaseen, koettivat saada pallon maaliin paimensauvan avulla ja ajoivat takaa ratsastajatarta, "morsianta". Kiinnostus hevosurheilua kohtaan kasvaa tasavallassa jatkuvasti.

Villiruusua eli orjantappuraa on alettu viljellä puutarha- ja teknisenä kasvina. Ensimmäiset viljelmät on perustettu Moskovan ja Leningradin lähelle, Belgorodin ja Kuibyševin alueille, Baškiriaan sekä eräisiin Ukrainan, Moldavian ja Liettuan piireihin. Neuvostoliitossa kasvaa 60 erilaista villiä ruusulajia. Villiruusun viljelylajikkeiden marjat ovat vitamiiniarvoltaan parempia kuin minkään muun kasvin hedelmät. On kehitetty korjuukone, jolla voidaan poimia marjat kahden hehtaarin alalta päivässä.

Riikalaiset insinöörit ovat kehittäneet käsikäyttöisen paineilmavasaran, joka ei aiheuta ihmiselle vaarallista tärinää. He tekivät muutoksia työkalujen ilmansyöttöön ja nyt vasaran runko pysyy käytännöllisesti katsoen liikkumattomana. Tästä huolimatta ne ovat yhtä tehokkaita kuin aikaisemminkin.

Moldavian hydrogeologit ovat luetteloineet tasavallan alueella esiintyneet maanvieremät ja laatineet suurimittakaavaisen kartan vaarallisista rinteistä. Kartan pohjalla laaditaan luettelo 9000:sta maanvieremästä, jossa mainitaan niiden tarkat rajat ja mahdollinen liikkuma-aika. Tämän informaation avulla voidaan vähentää luonnonvoimien aiheuttamia vahinkoja: ajoissa vahvistaa maaperän heikkoja kohtia ja tarpeen vaatiessa evakuoida ihmiset.

Ahurjanin rajajoen alueella sijaitsevaa Armenian suurinta tekojärveä ollaan täyttämässä vedellä. Solan sulkeneen 60 metrin korkuisen padon rakentaminen kävi mahdolliseksi sen jälkeen, kun Turkin kanssa oli allekirjoitettu asiasta sopimus. Nyt Neuvostoliiton alueella on 20 neliökilometrin suuruinen tekojärvi. Kerätyn veden avulla voidaan ottaa käyttöön 20000 hehtaaria kiviperäisiä maita.

Ryhmä Harkovin ilmailuinstituutin opiskelijoita on rakentanut diplomityönään kevyen lentokoneen, jossa on venemoottori. Tulevat ilmailuinsinöörit nimittivät luomuksensa "Entusiastiksi". Se on pienikokoinen ja helposti ohjattava, huippunopeus on 100 km/t. Yhdellä polttoainetankkauksella kone voi lentää puolituntia. Moottorin sammuttamisen jälkeen se voi jatkaa lentoaan purjekoneena.

Tiedemiesten mielestä Baikalin-Amurin radan vyöhykkeellä on sopivaa aluetta hevosten laumakasvatusta varten. Sikäläiset hevoset ovat vähään tyytyväisiä, kestävät näille alueille tyypilliset suuret lämpötilanvaihtelut ja käyttävät rehunaan taigalla kasvavaa ruohokasvillisuutta. Kokeilumielessä on lauma hevosia lähetetty Jakutian ASNT:sta Burjatian pohjoisosaan.

Leningradin Draama- ja komediateatterissa oli näytelmän "Pyhää Barbaraa tapaamassa" ensi-ilta. Tämän brasilialaisen kirjailijan Alfredo Dias Gomesin näytelmän oli Leningradin Teatteri-, musiikki- ja elokuvainstituutista valmistunut kuubalainen Pedro Angel Vera valinnut ensiohjaukseksen. Leningradin kulttuuri-instituutin opiskelija Lilian Padron Chávez (myös Kuubasta) toimi näytelmän balettimestarina.

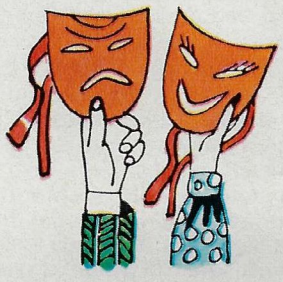

Hersonin kaupungissa on otettu käyttöön auringon energiaa hyödyntävä laite yhdeksänkerroksisen asuintalon lämmittämiseksi ja kuuman veden tuottamiseksi sille. Laitteen avulla voidaan yhden lämmityskauden aikana säästää yli 15 tonnia polttoainetta — tällä seudullahan yli 200 päivää vuodessa on aurinkoisia. Jos ilma on sumuinen tai kun kylmä kausi alkaa, talo kytkeytyy automaattisesti kaupungin lämpökeskukseen.

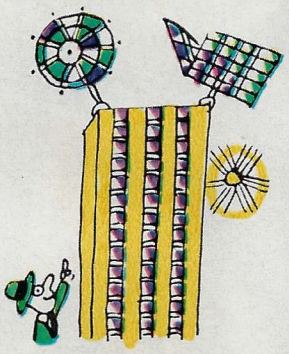

Marsin ja Jupiterin kiertoratojen välistä on löydetty vielä yksi pieni planeetta. Sen on löytänyt SNTL:n tiedeakatemian teoreettisen astronomian instituutin nuorempi tieteellinen työntekijä T. Smirnova. Hän ehdotti uuden asteroidin nimeksi "Kiev", "venäläisten kaupunkien äidin" 1500-vuotisjuhlan kunniaksi.

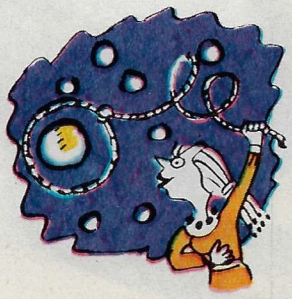

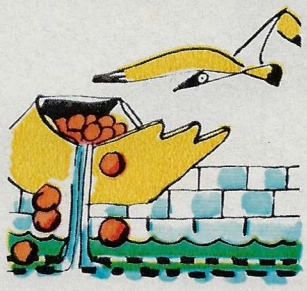

Syvennettäessä Bakun lahtea ruoppaajan kauha nosti Kaspian merestä vanhoja rahoja. Paikalle saapuneet arkeologit löysivät yhteensä 10000 viiden kopeekan kuparikolikkoa, jotka ovat peräisin 1700-luvun jälkipuoliskolta ja 1800-luvun alusta. Monet niistä olivat sulaneet ja jopa palaneet läpi. Alus, jolla ne olivat olleet, oli ilmeisesti uponnut räjähdyksen tai tulipalon johdosta. Oletetaan, että kyse on laivasta, joka noin vuonna 1815 kuljetti rahaa Takakaukasiassa olleelle venäläiselle armeijalle.

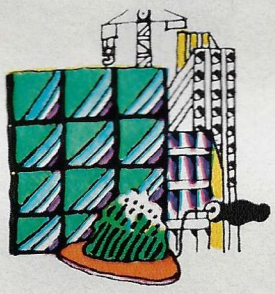

Lähellä Norilskia sijaitsevasta kivihiiliesiintymästä on löydetty tuffiargelliitti-esiintymiä. Tästä mineraalista on vuorimetallurgisen kombinaatin uudella osastolla alettu valmistaa värillisiä ja kuviollisia levyjä. Ne koristavat ikuisen roudan alueelle nousevien rakennusten seiniä ja julkisivuja sekä keittiöitä ja kylpyhuoneita.

Jalka- ja ratsastusretkistä aina ilma- ja vesikuljetuksiin asti — tällainen valikoima reittejä on tarjolla Kazahstanissa lomailijoille. Tasavallassa on kymmeniä turistikeskuksia. Esimerkiksi "Zolotoi borin" viihtyisiin rakennuksiin mahtuu kerralla 500 vierasta. Uraljoella ja Buhtarminin tekojärvellä voidaan tehdä lauttamatkoja. Suosittuja ovat myös polku- ja moottoripyörä- sekä autoreitit ja luolaturismi. Tasavallan matkailijakerhoihin kuuluu yli 1,5 miljoonaa jäsentä.

Riika — Tallinna-moottoritien päällysteeseen asennetut anturit määrittelevät silmänräpäyksessä millä nopeudella autot liikkuvat. Tietokone laskee liikenteen turvallisen keskinopeuden ja se ilmoitetaan autoilijoille tien ylle ripustettujen valotaulujen avulla. Tämän kuljettajia auttavan järjestelmän ovat kehittäneet latvialaiset asiantuntijat.

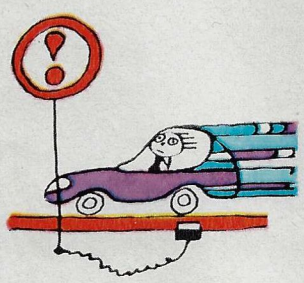

Namanganissa (Uzbekistanissa) asuva lintutieteen harrastelija A. Kahharov on koonnut häkkeihinsä lintuja maailman eri alueilta. Pelkästään papukaijoja hänen kokoelmassaan on 15 lajia ja kaikkiaan erilaisia lintuja asustaa hänen kotonaan puolisen tuhatta. Eläinlääketiedettä opiskellut Kahharovin puoliso pitää huolta linnuista. Heidän poikansa aikovat lukea eläintieteilijöiksi. Kahharov järjestää usein näyttelyjä, joissa hän esittelee mielenkiintoisimpia lintuja. Monet namanganilaiset tulevat ihailemaan niitä.

Leningradilaisten tiedemiesten syntetisoiman uuden keinokuidun — arimidin — käyttöalue on asiantuntijoiden mielestä rajaton. Arimid ei menetä ominaisuuksiaan alhaisissakaan lämpötiloissa, joissa esimerkiksi metallit muuttuvat hyvin hauraiksi. Se ei pelkää myöskään 400-asteista kuumuutta, se kestää pitkään ultravioletti- ja radioaktiivista säteilyä ja on kaiken lisäksi sähköä johtamaton.

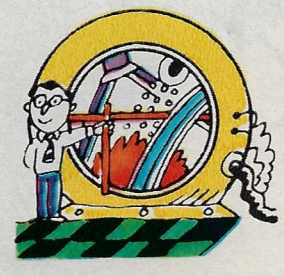

Kalatalouden ja oseanografian (valtamerentutkimuksen) laitoksen työntekijät ovat tavanneet Tyynen meren pohjoisimmasta osasta kymmeniä kalalajeja, jotka tavallisesti elävät etelämpänä. Meren elävät liikkuvat Alaskan lahteen sellaisia vedenalaisia reitteja pitkin kuin lämmin pohjoisen Tyynenmeren virta. Tutkimukset laajentavat käsityksiä mannerjalustan eläimistöstä. Suurin osa löydöistä on syvänmeren kaloja, jotka elävät kilometrien syvyydessä.

Kuona voi korvata ruostumattoman teräksen. Ja kuonasta valetut aineet ovat Nikopolin rautaseostehtaan työntekijöiden kokemuksen mukaan jopa lujempia kuin teräkset. Ne kestävät tuhansien asteiden lämpötilan, minkä tahansa aggressiivisen ympäristön ja ovat puolta halvempia kuin osat, jotka on valmistettu erikoislujista teräksistä.

Lvovin polygrafisen instituutin opettaja N. Tarasov ja hänen oppilaansa tekevät lasten luovaa mielikuvitusta kehittäviä uudenlaisia kirjoja. Niiden henkilöhahmot kirjan sivuilla ovat suuria ja liikkuvia, viereen jää tilaa, mihin lapsi voi asettaa leikkikalujaan. Ensimmäiset lukijat ja arvostelijat — instituutin naapurissa sijaitsevan lastentarhan lapset — pitivät uutuudesta.

Latvian suurin järvi, Lubanas, on uudelleen saanut takaisin luonnon määräämät rajansa. Luonnonsuojelullisten ja vesiteknisten toimenpiteiden (mm. sulun rakentaminen Aiviekstejoen lähteille) ansiosta järvi ulottuu nyt 9000 ha alueelle. Betoni- ja maavallit suojelevat järveä vahingollisilta vesivirroilta ja soistumiselta.

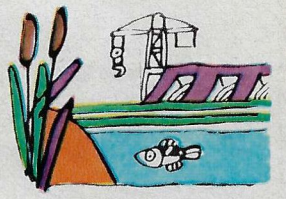

Harkovin metron rakentajat löytävät kaupungin keskustassa usein jääkautisten eläinten — mammuttien, karvaisten sarvikuonojen, villihevosten, visenttien ja villihärkien — jäännöksiä. Erityisen yllättyneitä tiedemiehet olivat löydettyään luola-leijonan jäännöksiä: aikaisemmin oletettiin, ettei tämä esihistoriallinen petoeläin olisi esiintynyt näillä seuduilla.

Moskovassa sijaitsevan farmaseuttisen museon uudistetussa kokoelmassa on paljon mielenkiintoisia esineitä. Niitä ovat mm. vanhan apteekkiastiaston esineet: kiviset ja valurautaiset huhmarit, joissa jauhettiin lääkeaineita, posliiniset ja kannelliset sylinterit jauheiden säilytystä varten, apteekkivaakojen kokoelma pienine punnuksineen, alkemistien retortti (hehkutuspullo) ja šamaanin naamio (kuvassa). Esillä on myös Moskovan ensimmäisen apteekin suurikokoinen avain (apteekki avattiin v. 1581 Kremlissä). Yli 5000 kirjan joukossa on erittäin vanhoja lääketieteellisiä dokumentteja Venäjältä (lääke- ja yrttikirjoja). Uusin näyttelyesine museossa on Kosmonautin apteekki, jossa on SNTL:n avaruuslentäjän, lääkäri Boris Jegorovin nimikirjoitus.

Piirt. A. Suhov.
Valok. O. Jevsikov,
S. Halilov.

URHEILU

Ihmisen olemukseen kuuluu nähtävästi erottamattomana osana pyrkimys hallita nopeutta. Sitä varten vaaditaan liikkeiden täydellistä plastisuutta ja koordinaatiota, mitä nimitämme lyhyesti taidoksi. Urheilu auttaa meitä oppimaan tämän taidon. Urheilua eivät ole vain lajit, jotka edellyttävät lihasvoiman kehittämistä ja elimistön piilevien voimien valjastamista.

Näissä kuvissa näette urheilijoita, jotka myös taistelevat voitosta. Moottoripyöräilijä ja helikopterilentäjä. Heidän on hallittava nopeutta ohjaamiensa koneiden taitavalla käsittelyllä. Koneiden voimat ovat sata- ja tuhatkertaisia ihmisen lihasvoimiin verraten, siksi niiden hallinta edellyttää todellista mestaruutta. Myös moottoripyöräilijän ja helikopterilentäjän tunnuksena on kuten kaikessa urheilussa: nopeammin, korkeammalle ja pitemmälle.

Valok. S. KIVRIN

RAUHA MAAILMALLE. KOLMIOSAINEN MAALAUS.
I. Tševereva ja V. Arlašin. (Moskova)

NUORTEN NÄYTTELYSTÄ

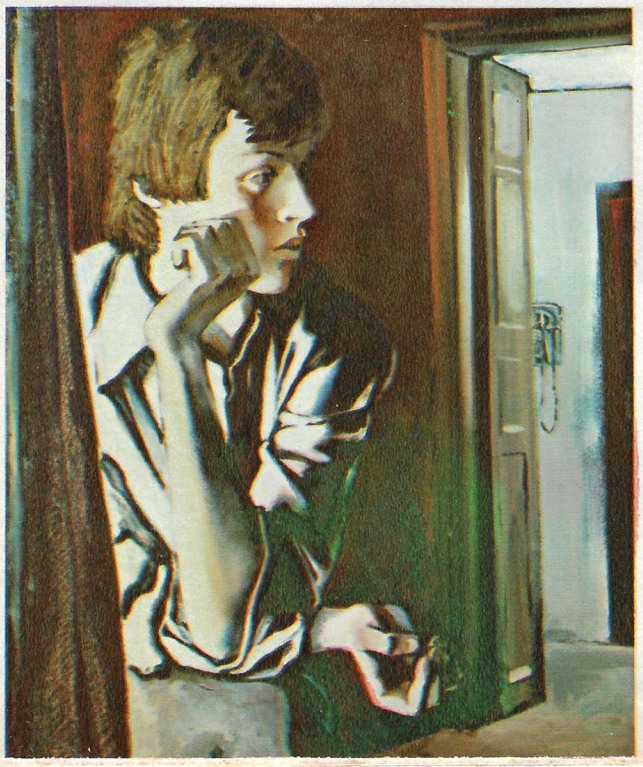

ILTA.
A. Pahomov (Leningrad)

LENINGRADILAINEN KAHVILA.
L. Gervits (Leningrad)

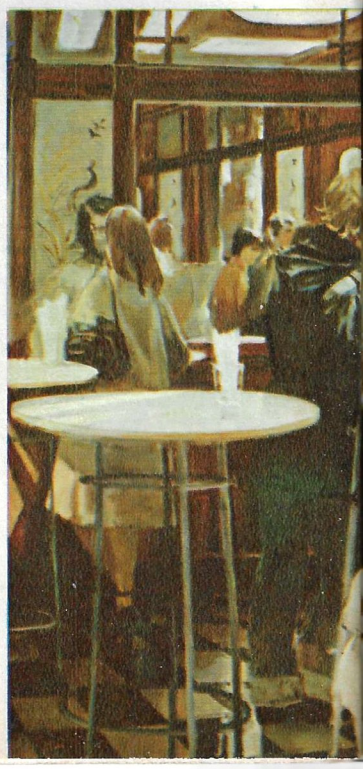

Millainen hän on — ihminen, joka on syntynyt toisen maailmansodan jälkeen? Mikä häntä askarruttaa? Mitä hän ajattelee, mistä on kiinnostunut? Näyttelyssä Maan nuoruus saattoi tutustua sodanjälkeisen sukupolven kollektiiviseen muotokuvaan. Näillä sivuilla näkemänne työt olivat myös esillä näyttelyssä.

Näyttelyn avaa kolmiosainen maalaus Rauha maailmalle , sen jäljennöksen näette ohessa. Taulun keskellä on nainen ja lapsi. Rauhan taivas, aurinko, lintujen viserrys, lapsen lämpö... Juuri tämä onkin onnea, vakuuttavat naisen kasvot, henkistyneet ja valoisat, mutta samalla huolestuneet. Nuoren äidin huolestuneisuutta on helppo ymmärtää. Nimitämme vuosisataamme kosmiseksi ja ydinajaksi aikakauden tieteellisteknisten huippusaavutusten mukaan. Tiede on kuitenkin varustanut ihmisen paitsi mahtavilla luomisvoimilla myös hävityksen voimilla, jotka kykenevät tuhoamaan kaiken elävän.

Millä vastustaa tätä kaameaa uhkaa? Luottamuksella, keskinäisellä ymmärryksellä, kansainvälisellä solidaarisuudella ja kulttuurilla, jota elähdyttävät korkeat ihanteet — näin väittävät nuoret taiteilijat. Tämä teema oli johtavana monissa töissä ja koko näyttelyssäkin, joka pidettiin Moskovan keskusnäyttelysalissa.

Uskollisimmatkaan kaunotaiteiden harrastajat eivät kykene seuraamaan kaikkia Moskovassa järjestettäviä näyttelyjä. Tämä näyttely oli kuitenkin suuri menestys, kuukauden ajan se veti moskovalaisten ja muiden kaupunkiin saapuneiden huomiota puoleensa. Se yllätti laajuudellaan, muotojen, kansallisten perinteiden ja suuntausten moninaisuudella, tutuilla ja täysin uusilla taiteellisen luomistyön piirteillä. Siellä oli esillä 2000 työtä. Ne edustivat 1800 taiteilijaa eri neuvostotasavalloista. Esillä oli maalaustaiteen lisäksi myös grafiikkaa ja kuvanveistoa. Oma paikkansa näyttelyssä oli julistetaiteilijoilla, somistajilla, designereilla sekä koriste- ja hyötytaiteen mestareilla.

Tyylilajien valinnassa sekä uusien kompositio-, tekniikka- ja väriratkaisujen etsinnässä näkyi nuorille ominainen kiinnostuksen laajuus. Töissä kuvattiin Suuren Isänmaallisen sodan sankareita, BAM:n iskurityöläisiä, avaruuden valloittajia ja Tjumenin öljyalueiden ensimmäisiä hyödyntäjiä. Tärkeä sija taiteilijoiden tuotannossa oli myös jokapäiväisellä elämällä, sen arkisilla huolilla, sen karuudella ja runoudella. Huolimatta teemojen, kansallisten koulujen ja tekniikan erilaisuudesta kaikkia töitä yhdisti yksi piirre — huomion kiinnittäminen nykyihmisen henkiseen maailmaan, tapahtumiin, joista riippuu ihmiskunnan tulevaisuus. Taiteilijat esittivät omat päätelmänsä, omat ajatuksensa ajastamme ja itsestään.

J. MIHAILOVA.

ENSIMMÄINEN PÄÄSKYNEN.
K. Jedgorov (Dušanbe)

SUO.
L. Purmale (Riika)

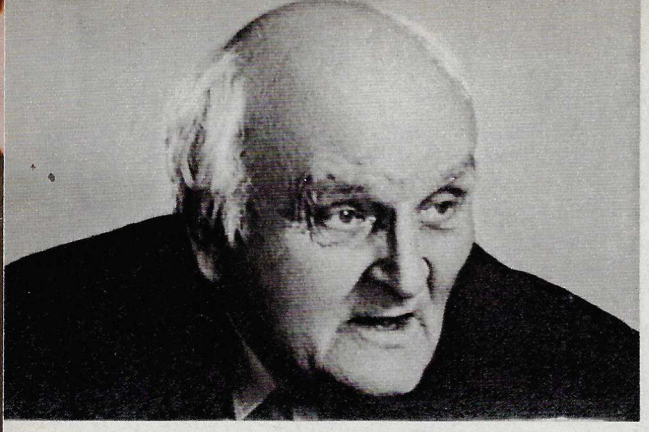

PETR ALSMIKIN
"MAAOMENAT"

Vähän yli neljäsataa vuotta sitten eurooppalaiset maistoivat ensi kertaa perunoita — maaomenia, kuten niitä nimitettiin. Espanjalaiset valloittajat toivat ensimmäiset mukulat Etelä-Amerikasta, ja uusi kasvi aloitti voittokulkunsa Vanhan maailman maissa. Nykyään perunaa viljellään maailmassa 15 miljoonan hehtaarin alalla. Sillä on tärkeä merkitys ihmisten ruokavaliossa. Perunalla ruokitaan myös kotieläimiä ja siipikarjaa, se on teollisuuden tärkeä raaka-aine. Viime vuosina on ollut havaittavissa perunan kylvöalan pienentymistä, koska sen satoisuus on kasvanut. Nyt viljellään entistä satoisempia lajikkeita, jotka sisältävät enemmän ravintoaineita. Tämä on kasvinjalostajien ansiota. Artikkelimme käsitteleekin yhtä heistä, neuvostoliittolaista professoria Petr Alsmikia, joka on SNTL:n maatalousakatemian ja Valko-Venäjän tiedeakatemian jäsen. Äskettäin DDR:n maatalousakatemia valitsi P. I. Alsmikin kunniajäsenekseen.

Hänen 70-vuotispäivillään oli 75 vierasta. Oli luonnollista, että muiden ruokien ohella tarjottiin myös perunaa, jonka päivänsankari oli jalostanut ja kasvattanut. Perunaruokalajin saattoi syödä ilman voita tai muita mausteita. Se oli herkkua.

Tässä on syytä tehdä pieni hyppäys historiaan. Venäjälle peruna tuli Hollannista 1600-luvun lopulla. Tsaari Pietari I (Suuri) matkusti sinne merenkulku-asioissa, näki maaomenoita ja lähetti niitä säkillisen tsaarin hoviin kokeiltavaksi. Tiedetään, että Katariina II julkaisi v. 1765 "Ohjesäännön potaateiksi nimitettyjen viljelemiseksi" siihen aikaan valtavana, 10 000 kappaleen suuruisena painoksena. Talonpojat suhtautuivat aluksi epäluuloisesti heille outoon kasviin, jota heidät pakotettiin kasvattamaan. He eivät halunneet istuttaa niitä parhaille maille, kuten ylhäältä määrättiin. Syntyi kapinoita, perunaistutuksia tuhottiin ja tilalle kylvettiin totuttua viljaa.

Vähitellen peruna sai kuitenkin tunnustusta ja hehtaareja. 1920-luvulla neuvostoliittolaiset tiedemiehet suorittivat todellisen vallankumouksen vanhan viljelyskasvin jalostuksessa ja kasvimaantieteessä. Kyse on siitä, että Eurooppa oli syönyt joskus yhtä ainoata perunalaatua, sitä jonka espanjalaiset olivat tuoneet. Leningradilainen perinnöllisyystutkija Nikolai Vavilov esitti olettamuksen, että Latinalaisesta Amerikasta löytyisi varmaan muitakin villin maaomenan muunnoksia. Hän ei erehtynytkään: kaksi Peruun, Guatemalaan, Meksikoon ja Boliviaan varustettua retkikuntaa löysi kuutisenkymmentä villiä ja parikymmentä viljeltyä perunalaatua. Näin peruna oli itse asiassa keksitty uudelleen. Jalostajille avautui suuria mahdollisuuksia.

— Kestääkö uuden lajikkeen jalostaminen kauan? kysyin akateemikolta, kun kävin haastattelemassa häntä Minskin lähellä sijaitsevassa Samohvalovitšin kylässä, jossa Perunan- ja juurikkaan- sekä hedelmänviljelyn tutkimusinstituutti sijaitsee. Petr Alsmik johtaa siellä perunanjalostuksen ja siemenviljelyn laboratoriota.

— Noin yksitoista vuotta: kahdeksan vuotta lajiketta kasvatetaan koeasemilla ja vielä kolme vuotta valtion koepalstoilla eri ilmastoalueilla. Niitä on pelkästään Valko-Venäjällä yli 20...

— Montako lajiketta olette itse kehittänyt?

— Tähän mennessä 13. Suosittuja niistä on vain kaksi: Temp ja Lošitski.

Akateemikko oli turhan vaatimaton. Hänen juhlapäivänsä kunniaksi julkaistussa lehtisessä lukee: "P. I. Alsmikin johdolla ja välittömän työn tuloksena on kehitetty ja kokeiltu eri vyöhykkeillä 15 korkeatuottoista perunalajiketta, kolme on valtionkokeissa." Tietäen tämän kysyin kuitenkin:

— Kaksi kolmestatoista — eikö se ole liian vähän?

— Ratkaisevaa ei ole määrä. Esimerkiksi Temp on toisella sijalla maassa kylvöalan suhteen — sitä viljellään 426 000 hehtaarilla. Lošitski on neljännellä tilalla. Vielä on todettava, että kasvinjalostajan tehtävät ovat yhä vaativimpia. Aikaisemmin kun talonpoika muokkasi maata lähinnä lihasvoimin kasvinjalostajat saattoivat kiinnittää huomiota lähinnä satoisuuteen. Nyt täytyy ottaa huomioon myös viljelytekniikan asettamat vaatimukset, kasvin vastustuskyky eri tauteja kohtaan, samoin säilytysominaisuudet pitkän ja suurissa erissä tapahtuvan varastoinnin kuluessa...

Vielä yksi uusi ongelma. Suurten ja keskisuurten kaupunkien ympärillä on paljon siirtolapuutarha- ja juurikaspalstoja. Maanviljelystä heikosti perillä olevat ihmiset saavat maapalstan, istuttavat omena- ja kirsikkapuita, marjapensaita, kukkia ja tekevät vihannes- ja perunapenkkejä. Vuodesta vuoteen he viljelevät yhtä ja samaa lajiketta yhdellä ja samalla paikalla. Näin tapahtuu usein myös kolhoosilaisten yksityispalstoilla. Tämän tuloksena on levinnyt perunatauti, jossa juuret saastuvat mikroskooppisen pienillä madoilla. Niitä vastaan emme osaa vielä taistella. On siis pystyttävä kehittämään lajike, joka ei ole altis tälle taudille ja joka antaisi lisäksi hyvän sadon kasvimailla, joille kylvetään aina samaa lajiketta.

Me testaamme nyt sellaista lajiketta. Sen nimi on Prigoži-2. Toivomme, että se jossain määrin auttaa ratkaisemaan ongelman.

On myös toinen erittäin tärkeä tehtävä. Maaseudulla asuvan väestön määrä vähenee. Tämä on peruuttamaton ilmiö. Siksi on mitä pikimmin koneistettava kaikki työt, tämä koskee myös perunanviljelyä. Konesuunnitelijoilla on tässä omat ongelmansa, meillä kasvinjalostajilla omamme. Tarvitaan lajikkeita, jotka eivät vahingoitu koneellisessa perunannostossa ja kuljetuksessa. Lošitski-lajike vastaa enemmän tai vähemmän näitä vaatimuksia. Nyt testataan mielestäni lupaavaa lajiketta, nimeltään Jasen.

Haluaisin vielä erottaa yhden jalostustyön pääsuuntauksen: sellaisten lajikkeiden kehittäminen, jotka mahdollisimman hyvin soveltuvat jalostettavaksi puolivalmisteiksi. Onhan erittäin epätaloudellista kuljettaa perunaa esimerkiksi pohjoisille alueille, missä niitä ei kasva. Silloinhan kuljetetaan pääasiassa vettä: sitä on perunassa 60 %. Siksi perunaa on pyrittävä jalostamaan mahdollisimman pitkälle paikan päällä ja kuljetettava puolivalmisteita.

— Eikö peruna menetä silloin alkuperäistä makuaan?

— Ei menetä. Mikäli jalostetaan hyvää lajiketta, niin kaikki sen ominaisuudet, mm. maku, säilyvät.

— Sanotaan, että peruna lihottaa.

— Tämä ei pidä paikkaansa. Katsokaa minua: syön perunoita erittäin paljon. Keitämme ja syömme jatkuvasti, muutenhan makua ei voi määritellä. Minua peruna ei ole ainakaan lihottanut. Todettakoon vielä, että länsisaksalaiset lääketieteilijät kehittävät parantavia perunadieettejä. Onhan perunassa tärkkelyksen, valkuaisaineen ja hiilivetyjen lisäksi C-, B_1-, B_2-, PP- ja K-vitamiineja ja karotiinia. Neuvostoliittolaiset dieettiruokien kehittäjät ovat myös esittäneet toivomuksen: kehittäkää perunalaatu, jossa on normaalia enemmän valkuaista niin olemme erittäin kiitollisia.

On sekin ongelma?

— Kyllä. Mitä enemmän valkuaista missä tahansa viljelyskasvissa, mm. perunassa on, sitä pienempi sato. Herne ja papu ovat tästä hyvä esimerkki: ne ovat pelkkää valkuaista, mutta kiloja on vähän. Suurin sato kuiva-ainetta saadaan sokeriruo'osta — 50 tonnia hehtaarilta, siinä on kuitenkin valkuaista mitättömän vähän, tuskin havaittavasti. Olemme kuitenkin optimisteja. Toivomme pystyvämme huiputtamaan luontoa ja kehittämään satoisan perunalajikkeen, joka sisältää paljon valkuaista.

— Kuulin tovereiltanne, että olette jo 75-vuotias. Itse en olisi sitä millään arvannut. Lieneeko perunassa, kaikkien lueteltujen vitamiinien lisäksi, vielä joku nuoruuseliksiiri tai pirteyttä antava aine?

— En tiedä, en ole tutkinut... Täytyy pyytää laborantteja katsomaan hieman tarkemmin elektronimikroskooppiimme. Vitsit vitseinä, mutta vuodet eivät vielä paina. Kesällä kävelen parisenkymmentä kilometriä ilman taukoja, koepellolle ja takaisin ja siellä vielä kuljeskelen, eikä missään lenkkareissa vaan saappaissa...

— Käytättekö autoa? Niitähän näkyy olevan instituutin edessä enemmänkin.

— En. Kun kävelen, voin ajatella, pehmeällä istuimella alkaa vain nukuttaa...

Akateemikon mieliruokana, niin kotona kuin vieraissakin ovat vastakeitetyt perunat. Kuten hän sanoi: "Ne ovat siitä hyviä, ettei niihin koskaan kyllästy." Peter Alsmikin mielityönä on ollut peruna, sen viljely ja jalostaminen, siihen hän ei ole myöskään kyllästynyt.

I. TSYGANOV

YLLÄTTÄVIÄ LÖYTÖJÄ JA KEKSINTÖJÄ

Tutkimukset ja keksinnöt kulkevat tavallisesti käsi kädessä. Perehtyessämme uusiin löytöihin me samalla tutustumme tavallisesti myös niitä edeltäneisiin etsintöihin. Vaikka sattuu luonnollisesti myös aivan odottamattomia ja yllättäviä löytöjä. Seuraavassa joitakin niistä.

SYNTYISIN BASELISTA

Onkohan totta, kyllä. Antikvariaatin kirjahyllyllä on vanha harvinainen teos, joka kaunistaa rikkaintakin kirjakokoelmaa. Suurikokoinen kirja oli jäänyt perinnöksi vanhalle naiselle, joka toi sen riikalaiseen antikvariaattiin. Nahkaisen, lukolla varustetun sidonnan alle kätkeytyi v. 1576 Baselissa painettu "Kosmografia eli maailman kuvaus". Se on tunnetun sveitsiläisen maantieteilijän, kartan piirtäjän ja matemaatikon S. Münsterin laatima. Rikkaasti kaiverruksilla koristellun kirjan hankki itselleen SNTL:n astronomisen ja maantieteellisen seuran Latvian osasto.

KAKSIPIIPPUINEN EI KELPAA MIHINKÄÄN

Nikolai Nekrasov, yksi viime vuosisadan Venäjän tunnetuimmista runoilijoista oli innokas metsästäjä ja tunsi aseet erittäin hyvin. Siksi hänen runossaan "Kenen on Venäjällä hyvä elää" esiintyvä maininta kuusipiippuisesta pistoolista vaikutti vaikeasti selitettävältä.

Vastaus tähän pulmaan löytyi aluetieteellisistä museoista. Niinpä Totmen kaupungissa säilytetään Venäjällä tehtyä nelipiippuista kivääriä. Vologdasta on löydetty vanha ranskalainen kuusipiippuinen, mutta yksisuinen pistooli.

NELJÄN MIEHEN TYÖT YKSIN

Sana algoritmi on tullut keskiaasialaisen tiedemiehen Muhammed ibn Musa Al-Horezmin nimestä. Hänet tunnettiin 12 vuosisataa sitten Euroopassa Algorismina. Matematiikan historiaa tutkiva G. Matvijevskaja on laatinut tähän asti täydellisimmän luettelon häntä ja hänen töitään käsittelevistä kirjoituksista keskiajalta nykypäiviin. Ensimmäisenä listassa on aritmetiikkaa koskevan tutkielman latinankielinen käännös. Sen avulla eurooppalaiset ensi kertaa tutustuivat nykyäänkin käytössä olevaan laskutapaan, jonka perustana ovat kaikille tutut kymmenen lukua. Mainitun tiedemiehen kynästä on peräisin myös ensimmäinen algebraa käsitellyt tutkielma, josta alkaa tämän sanan ja matematiikan osan historia.

Al-Horezmin töiden ansiosta oli mahdollista laskea entistä tarkemmin Maan ympärysmitta ja määrittää aika.

Al-Horezmin matemaattisen perinnön uusi painos, joka on omistettu hänen 1200-vuotisjuhlalleen (se on v. 1983), on jo laadittu Uzbekistanissa.

MITÄ VIELÄ LÖYTYY?

Pioneerit vakuuttivat työmies V. Jekimenkolle, että ammuksia ei ole enää ja lähtivät. Tšitan kaupungissa sijaitseva Jekimenkon talo on kuuluisa yllätyksistään. Sen aikaisempi isäntä oli kullankaivaja. Tämä ilmeisesti selittääkin pihasta v. 1937 löydetyn kultahiekkapullon alkuperän. Neljännesvuosisata myöhemmin vanhan rautasängyn ontoista jaloista löydettiin kultaisia 10-ruplasia. Sänky oli jo annettu romuksi ja sitä sahattiin osiksi ennen sulattamista. Kolmas yllätys oli epämiellyttävä. Korjatessaan kattoa Jekimenko löysi vallankumousta edeltäneeltä ajalta peräisin olevan ties mistä sinne joutuneen tykinammuksen. Sen tekivät vaarattomaksi paikalle tulleet pioneerit.

TERVE, VENÄJÄN KIELI!

KAHDEKSAS OPPITUNTI: MENNÄÄN TEATTERIIN

Бори́с: Что сего́дня идёт в Большо́м теа́тре?
Артём: Бале́т «Щелку́нчик».
Бори́с: Это мой люби́мый бале́т. Дава́йте пойдём.
Ро́бот: С удово́льствием.
Бори́с (кассиру): У вас есть биле́ты на сего́дня в Большо́й теа́тр на «Щелку́нчика»?

— Tšto sevodnja idjot v Boljšóm teátre?
— Balét "Štšelkuntšik".
— Eto moi ljubimyi balet. Davaitje poidjom.
— S udovóljstvijem.
— U vas jéstj bilety na sevódnja v Boljšói-teátr na Štšelkúntšika?

— Mitä tänään esitetään Bolšoi-teatterissa?
— Baletti Pähkinänsärkijä.
— Se on lempibalettini. Lähtekäämme teatteriin.
— Mielihyvin.
(kassanhoitajalle): — Onko teillä täksi illaksi lippuja Pähkinänsärkijä balettiin Bolšoi-teatteriin?

Касси́р: На сего́дня все биле́ты про́даны. Есть биле́ты в други́е теа́тры.
Бори́с: Нам нужны́ биле́ты на сего́дня в Большо́й теа́тр.
Касси́р: Ничём не могу́ помо́чь.
Артём (спра́шивает люде́й, иду́щих в теа́тр): У вас есть ли́шний биле́т?

— Na sevódnja vsje biléty pródany. Jestj biljéty v drugíje teátry.
— Nam nužný biléty na sevódnja v Boljšói teátr.
— Nitšém nje mogú pomótš.
— U vas jestj líšnij bilét?

— Näytös on loppuunmyyty. Jäljellä on lippuja muihin teattereihin.
— Tarvitsemme lippuja täksi illaksi Bolšoi-teatteriin.
— En voi mitenkään auttaa.
(kysyy teatteriin meneviltä): — Onko ylimääräisiä lippuja?

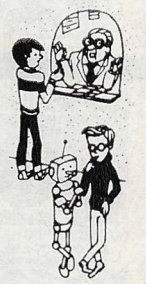

Бори́с: Что же де́лать?
Ро́бот: Я приду́мал, как попа́сть в теа́тр. Вы говори́те, что я гость из ко́смоса.
Бори́с: Прекра́сная иде́я! Гость издалека́. Косми́ческий гость.

— Tšto-že délatj?
— Ja pridúmal, kak popástj v teátr. Vy govorítje, tšto ja gostj iz kósmosa.
— Prekrásnaja idéja! Gostj izdaleká. Kosmítšeskij gostj.

— Mitäs tehdään?
— Minä keksin keinon. Sanokaa, että olen vieras avaruudesta.
— Erinomainen ajatus. Vieras kaukaa. Kosminen vieras.

Артём: Это несерьёзно.
Бори́с: Посмо́трим. Идём к администра́тору. Он, коне́чно, понима́ет шу́тки.
Администра́тор: До́брый ве́чер. Что вы хоти́те?
Бори́с: Наш гость хо́чет посмотре́ть бале́т «Щелку́нчик».
Администра́тор: Прости́те, отку́да гость?

— Eto neserjózno.
— Posmótrim. Idjom k administrátoru. On, konétšno, ponimájet šútki.
— Dóbryi vétšer. Tšto vy hotítje?
— Naš gostj hótšet posmotrétj balét "Štšelkúntšik".
— Prostítje, otkúda gostj?

— Joutavaa.
— Katsotaanpa. Mennään hallintovirkailijan luo. Hän tietenkin ymmärtää leikkiä.
— Hyvää iltaa. Mitä haluatte?
— Vieraamme haluaa nähdä baletin Pähkinänsärkijä.
— Anteeksi, mistä vieras on?

Бори́с: Издалека́. Из ко́смоса.
Администра́тор: Из ко́смоса?! Одну́ мину́ту. Ско́лько биле́тов вам ну́жно?

— Izdaleká. Iz kósmosa.
— Iz kósmosa?! Odnú minútu. Skólko bilétov vam núžno?

— Kaukaa. Avaruudesta.
— Avaruudesta?! Hetkinen. Montako lippua tarvitsette?

Бори́с: Три биле́та, пожа́луйста.

— Tri biléta, požáluista.

— Kolme, olkaa hyvä.

Администра́тор: Пожа́луйста. Не так ча́сто встреча́ешься с ро́ботами-фантазёрами...

— Požáluista. Ne tak tšásto vstretšáješsja s róbotami-fantazjórami.

— Olkaa hyvä. Eihän robottia fantastikkoa usein näe.

Артём: Óчень уж в теа́тр хо́чется... Большо́е вам спаси́бо.

— Otšenj už v teátr hótšetsja.
... Boljšóje vam spasíbo.

— Niin haluttaa teatteriin... Paljon kiitoksia teille.

Muodostakaa vuoropuheluja tilanteista.

1. Kysytte ystävältänne, mitä esitetään tänään Bolšoi-teatterissa. Hän ei tiedä.
2. Kutsutte ystäväänne balettiin Pähkinänsärkijä. Hän kysyy, missä sitä esitetään. Te vastaatte.

Postimerkkeilijöille

Sarjaan SNTL:n rautatiet kuuluvat merkit: tavarajunaveturi VL 80^{t}; matkustajajunaveturi TEP 75; järjestelyveturi TEM 7; tavarajunaveturi VL 80^{m}; sähköpikajunaveturi ER 200.

Kahdeksannentoista kansainvälisen lintutieteilijäinkongressin johdosta on julkaistu postimerkkisarja, jossa kuvataan Neuvostoliitossa eläviä lintuja: mustakurki, stellerinmerikotka, kurmitsa intianhanhi, arohyyppä ja Kauko-Idän haikara.

Onnistuneesti sujuneen neuvostoliittolais-ranskalaisen avaruuslennon kunniaksi on julkaistu erikoismerkki ja kolme tavallista merkkiä. Erikoismerkissä on kuvattu osa lennon tunnusta, sen on tehnyt ranskalainen taiteilija Michel Granger. Vasemmassa yläkulmassa on kirjoitus: "Yhteinen neuvostoliittolais-ranskalainen avaruuslento."

Alhaalla oleva merkki on omistettu Espanjassa pidetyille jalkapallon MM-kilpailuille.

Valokuvat ja kommentit

Liettualaisen Šiauliain kaupungin keskustassa sijaitsevan talon julkisivussa oleva kuparinen valokuvaaja tarkastelee ohikulkijoita pilke silmissään. Kameramies ikään kuin pyytää poikkeamaan — ja joka ottaa kutsun vastaan voi tutustua Neuvostoliiton ensimmäiseen ja toistaiseksi ainoaan valokuvausmuseoon.

Sen kaikille mielenkiintoisessa näyttelyssä on esillä satoja valokuvia ja näyttelyesineitä, jotka heijastavat valokuvauksen ja myös alan tekniikan kehitystä eri maissa. Mielenkiintoisia ovat daguerrotypiakuvat (Daguerren keksimä valokuvausmenetelmä hopeoitua kuparilevyä käyttäen) 1800-luvun puolivälistä, ferrotypiat, valokuvat 1800-luvun lopulta ja 1900-luvun alusta sekä jotkut kamerat samalta ajalta. Erityisen laajasti esitellään valokuvauksen historiaa vuoden 1917 jälkeen. Museo harjoittaa laajaa tieteellistä ja valistustyötä, siellä pidetään näyttelyjä, mm. suuria valtakunnallisia valokuvanäyttelyjä: Aikalaisemme muotokuva, Kollegat, Meripihkaseutu. Parhaat valokuvat näistä näyttelyistä otetaan museon kokoelmiin, joissa on 7000 erilaista esinettä ja lähes 4000 kirjaa.

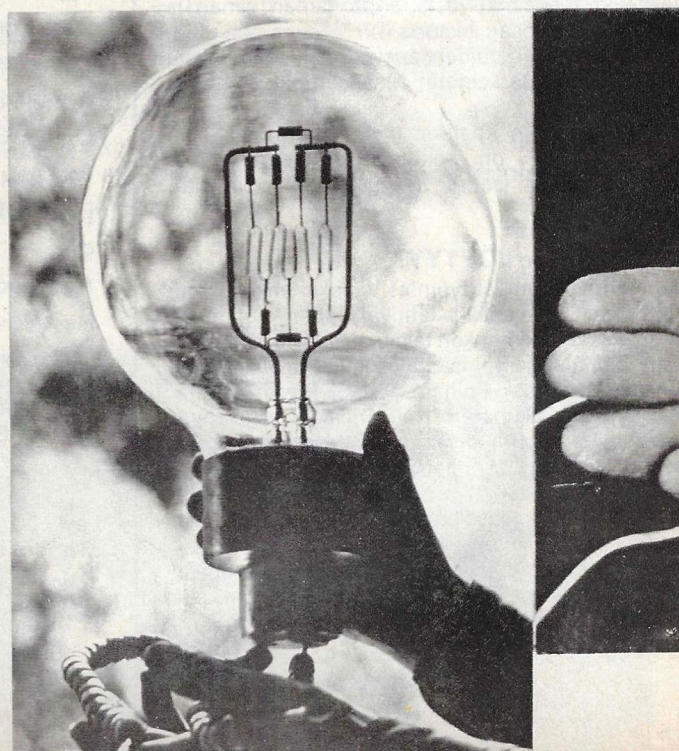

Tänä vuonna tulee kuluneeksi 200 vuotta Leningradissa sijaitsevan Pietari Ensimmäisen (Suuren) muistomerkin paljastamisesta. Sen on tehnyt ranskalainen kuvanveistäjä Etienne Maurice Falconet. Hän työskenteli väsymättä ja innolla patsaan parissa 12 vuotta. Hänen mallinaan olivat komeat ratsastajat komeilla orlovilaisilla hevosilla. Satoja kertoja voimakkaiden käsien pysäyttämät hevoset nousivat takajaloilleen jähmettyen tekotöyryn reunalle, joka oli tehty sen talon pihalle, missä Falconet asui — kuvanveistäjä vangitsi juuri nämä silmänräpäykset...

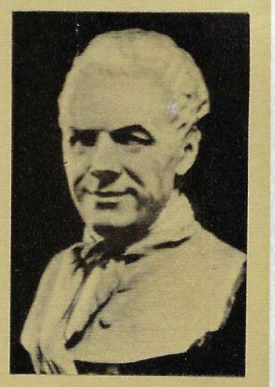

Falconet syventyi Pietarin kuolinnaamioon, mutta kasvonpiirteet eivät ottaneet onnistuakseen. Niiden veistämisessä häntä auttoi kuvanveistäjän oppilas Marie-Anne Collot. Hänen muotoilema pää on poikkeuksellisen ilmeikäs: kupera otsa, voimakkaat, tuuheat kulmakarvat ja leveästi avoimet silmät. Tsaarin kasvot heijastavat päättäväisyyttä, rohkeutta ja lujuutta.

Hevosen tallaaman käärmeen muovasi Feodor Gordejev, josta myöhemmin tuli kuuluisa kuvanveistäjä. Käärme ei ole ainoastaan tukahdutettujen juonien symboli; se on olennainen osa koko patsasta, se "tukee koko hommaa", kuten taiteilija asian ilmaisi.

Jalustaksi kelpaavaa kalliota etsittiin kauan. Viimein sellainen löydettiin noin 20 virstan päästä kaupungista. Tuntuu mahdottomalta, että tällainen 8 metriä korkea ja yli 1 500 tonnia painava mammuttijärkäle on saatu kuljetettua kaupunkiin. Se kuitenkin tuotiin ja juuri siitä veistettiin jalusta. Jättiläismäisen ja erittäin vaarallisen työn muistoksi lyötiin mitali. Siinä on kuvattu kallio, jota kivityöläiset ympäröivät kuin muurahaiset. Siinä on kirjoitus: "Urheudesta."

Vuonna 1976 patsaan ympärille nousivat remonttitelineet. Kuvanveistäjät, taiteilijat, fyysikot, kemistit, hitsaajat ja valajat tutkivat patsaan tarkasti ja restauroivat sen. Taotusta rauđasta valmistettua runkoa, johon patsaan kestävyys perustuu, vahvistettiin. Kaikki halkeamat itse patsaassa ja jalustassa korjattiin tarkasti. Ennen kuin hevosen kupeessa oleva luukku suljettiin, sinne sijoitettiin viesti jälkipolville, jotka joskus tulevat "hoitamaan" Vaskiratsastajaa.

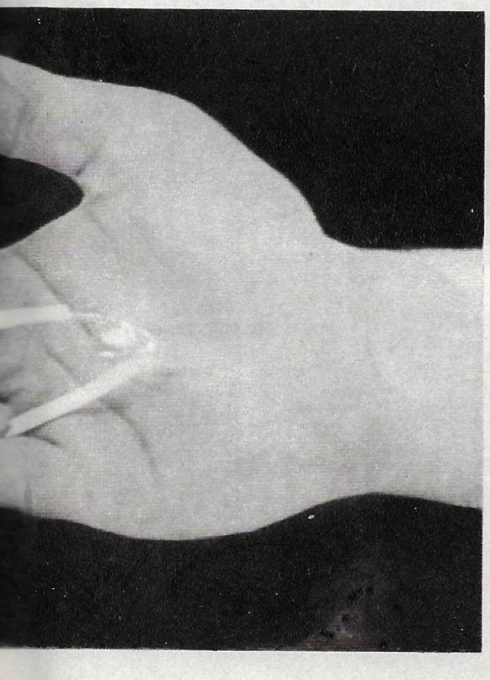

Mordvan ASNT:n pääkaupunkiin Saranskiin on keskittynyt kaikenlaisten valolähteiden suurtuotantoa. Saranskin tehtaiden merkillä varustettuja tuotteita käytetään kaikkialla Neuvostoliitossa. Iltaisin ne korvaavat auringon stadioneilla ja urheilusaleissa; suuria tyristoreja käytetään erityisen pitkillä voimansiirtolinjoilla; muuntajat syöttävät sähköveturei-den moottoreita. Saranskin tehtailla valmistetaan myös pienen pieniä diodeja, triodeja, miniatyyrilamppuja, ksenonlamppuja elokuvaprojektoreihin sekä pallo- ja metallihologeenilamppuja suurten pinta-alojen valaisemiseksi. Tuotanto-ohjelmaan kuuluvat myös pienois- ja jättiläislamput, joista kaksi näette ohessa. Viime vuosina on tuotettu yli 60 erilaista loistelamppua, 70 eri tyyppiä purkauslamppuja ja lähes 350 uutta hehkulampputyyppiä.

Valok. S. Kivrin, G. Makarytšev ja TASS

TERVETULOA!

Nykyään maapallolla ei ole käytännöllisesti katsoen alueita, joilla matkailijat eivät olisi kierrelleet. Maailman turistijärjestön tietojen mukaan v. 1981 lähes 290 miljoonaa henkeä suoritti ulkomaanmatkan. Vuoteen 1990 mennessä matkailijamäärä asiantuntijoiden mukaan ylittää 460 miljoonaa.

Tämän huomioon ottaen Maailman turistijärjestön kolmannessa yleiskokouksessa v. 1979 hyväksyttiin päätös Maailman matkailupäivän viettämisestä 27. syyskuuta. Sitä vietetään joka vuosi monissa maissa, mm. Neuvostoliitossa.

Neuvostoliitossa tämä päivä on matkailualan työntekijöiden ammatillinen juhlapäivä ja niiden 33 miljoonan neuvostoihmisen juhla, jotka lähtevät vuosittain lomaaikana matkalle nähdäkseen uutta ja mielenkiintoista tai levätäkseen luonnossa, joka on maassamme niin rikas ja monipuolinen.

Kotimaanmatkailun lisäksi neuvostovaltio kiinnittää suurta huomiota ulkomaisen turismin kehittämiseen. Vuosittain maassamme käy yli 5 miljoonaa ulkomaalaista matkailijaa.

Otamme ilolla vastaan kaikki hyvän tahdon ihmiset. Heille Intourist, yksi maailman johtavista matkailualan yrityksistä, jolla on yli puolivuosisatainen kokemus ulkomaalaisten vieraiden palvelusta, järjestää monenlaisia ohjelmia ja reittejä. Ne ulottuvat 146 turistikeskukseen, joilla jokaisella on nähtävyytensä, ainutlaatuinen arkkitehtuurinsa ja erilaiset luonnonolosuhteet.

Ulkomaalaisille tarjoamme yli 20 eri lajia turistimatkoja, toisin sanoen kaikkia maailmassa tarjottavia. Niitä ovat perinteisiksi muodostuneet loma- ja terveysmatkat, metsästysmatkat, perheturismi ja sellaiset uudet matkailumuodot kuten joki—meri—joki risteilyt ym.

Vuonna 1982 on runsaasti tapahtumia: vietetään Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton muodostamisen 60-vuotisjuhlaa ja Lokakuun suuren sosialistisen vallankumouksen 65-vuotisjuhlia. Näiden merkkipäivien puitteissa Intourist tarjoaa ulkomaalaisille yli 25 juhlareittiä, jotka kulkevat suurimmissa matkailukeskuksissa, kaikkien 15 liittotasavallan pääkaupungit mukaan lukien.

Turismista maahamme on tullut viime vuosina käytännöllisesti katsoen ympärivuotista. Kun me vielä jokin aika sitten puhuimme niin sanotusta "kuolleesta kaudesta" joulu-, tammi- ja helmikuussa niin nyt syys-talvikautena on tarjolla matkoja alppihiihdon, metsästyksen ja kalastuksen harrastajille. Mustallamerellä voi mainiosti viettää talvilomaa, silloin siellä järjestetään suuria taidefestivaaleja, sellaisia kuin Venäjän talvi ja Neuvosto-Takakaukasian melodiat. Silloin maahamme saapuukin runsaasti ulkomaalaisia.

Matkailuteollisuus kehittyy vuosi vuodelta voimaperäisemmin. Rakennetaan uusia hotellikeskuksia ja koulutetaan eri alojen palveluhenkilökuntaa jne. Kaiken tämän ansiosta vieraille on mahdollista luoda täyspainoiset lomaolosuhteet sekä tutustuttaa heitä monikansalliseen maahamme.

Miljoonat ihmiset eri maista, jotka ovat tänä vuonna käyneet Neuvostoliitossa, ovat kokeneet neuvostoihmisten vieraanvaraisuuden käytännössä. Kaikille jotka suunnittelevat matkaa, Intourist toivottaa: "Tervetuloa meille vierailemaan!"

PAIKKA MISSÄ TUULI SYNTYY

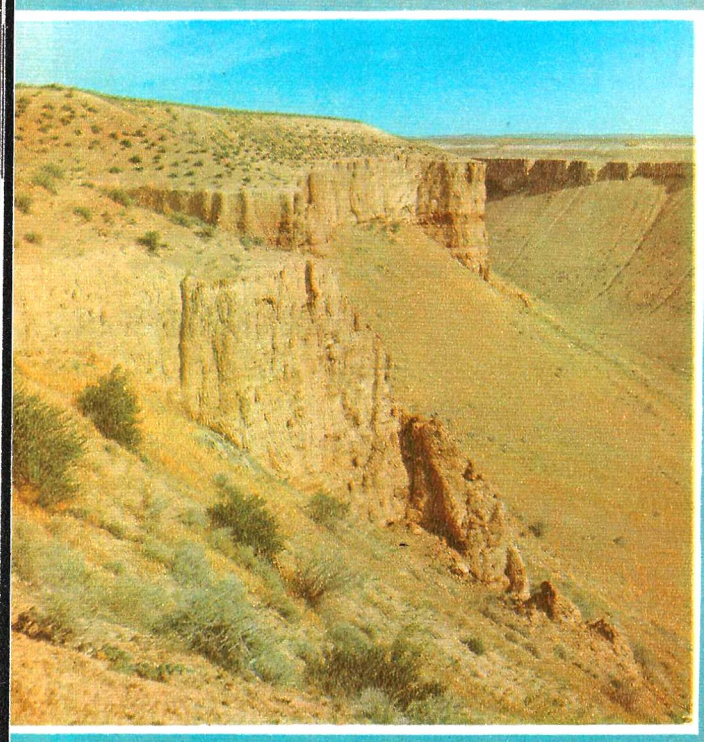

Badhyzissä kaikki on kuin sadussa. Lähes 20 kilometrin pituinen Kyzyl-Džarin rotko, jonka kalliot muistuttavat yhden suuren kuvanveistäjän — tuulen — luomaa galleriaa. Valtava Erlanduzin vajoama, joka muistuttaa kuun maisemia. Pistaasimetsikkö, jossa monet puut ovat vuosisatoja vanhoja, mutta siitä huolimatta hyvissä voimissa. Eksoottista metsää muistuttavat ruohomaiset ferul-kasvistot. Ja luonnollisesti myös villieläimet. Niiden tai paremminkin kulaanien, villiaasien, suojelemiseksi v. 1941 perustettiin Badhyzin luonnonpuisto. Viime vuosisadalla ja vielä meidän vuosisatamme alussa kulaanit olivat tavallisia Keski-Aasian ja Kazahstanin tasankojen asukkaita. Ne ovat antaneet nimen monille rotkoille, metsiköille ja kylille — Kulandy, Kaska-Kulan, Kulan-Su, Kulan-Sai. Mutta kun 30-luvun lopulla kulaanit laskettiin, todettiin, että jäljellä oli ainoastaan noin sata päätä. Ne elivät viimeisessä pakopaikassaan Etelä-Turkmeniassa pienellä alueella, joka sijaitsi Murgab- ja Tedžen-jokien välillä — Badhyzissä. Vaikutti siltä, että muutaman vuoden päästä nämä eläimet häviäisivät maan päältä.

Nyt pelkästään Badhyzissä kulaaneja on yli tuhat. Muutamat kymmenet eläimet ovat asuttaneet Barsa-Kelmesin saaren Aral-järvellä, niitä on siirretty myös toiseen turkmenilaiseen luonnonpuistoon — Kopetdagiin. Ne viihtyvät erinomaisesti Askania-Novassa Ukrainassa. Ja useassa muussa paikassa. Lähes jokaisessa neuvostoliittolaisessa eläintarhassa on nyt kulaaneita. Kaikki nämä eläimet ovat kotoisin Turkmeniasta, tarkemmin sanottuna Badhyzin luonnonpuistosta. Pienissä määrin kulaaneita on vielä joissakin muissa Aasian maissa. Siitä huolimatta ne on mainittu Punaisessa kirjassa (häviämässä olevien eläinten luettelossa).

Elämä aavikolla on erityisen aktiivista lyhyinä ja viileinä aamutunteina. Jossain ruohikossa kirkuu paksujalkakurmitsa. Siellä täällä voi nähdä uteliaita hietasirrejä: huomattuaan ihmisen ne viheltävät ja katoavat koloihinsa. Töyräällä pieni kettu haistelee jotain. Tieltä päin lentää harmaita töyhtökiuruja. Arharit kiitävät ohitsemme suuret päät painuneina. Haljenneella ja palaneella maalla kuljeskelevat kiireettä kulaanit.

Ne muistuttavat suurta aasia, ovat vain huomattavasti vaaleampia ja kookkaampia kuin kotieläimenä olevat sukulaisensa. Korvat pystyssä, harja törrössä, lyhyt häntä, jossa pieni suti, vaalean selän yli kulkee harjanteena musta juova, jaloissa tilkkupaikat. Kulaani juoksee jopa 70 kilometrin tuntinopeudella. Ja tätä vauhtia ne voivat ylläpitää kauan, mikään hevonen ei pärjää niille.

Badhyzissä riittää harvinaisuuksia. Kobria siellä on enemmän kuin monilla muilla Keski-Aasian alueilla. Sellaista määrää džeiraneita (eräs kaurislaji), jotka myös on mainittu häviämässä olevien eläimien luettelossa, ei ole missään muualla Neuvostoliitossa.

Kevät Badhyzissä on värikäs. Silloin kuivinkin oka viheriöi. Kaikkialle levittäytyy tulppaanien kirkas matto. Tuuli tarttuu siihen ja kuljettaa moniväriset aallot aina horisonttiin asti. Tuulella riittää voimaa, Badhyz merkitsee paikkaa, missä tuuli syntyy.

I. KONSTANTINOV,
kuvat kirjoittajan

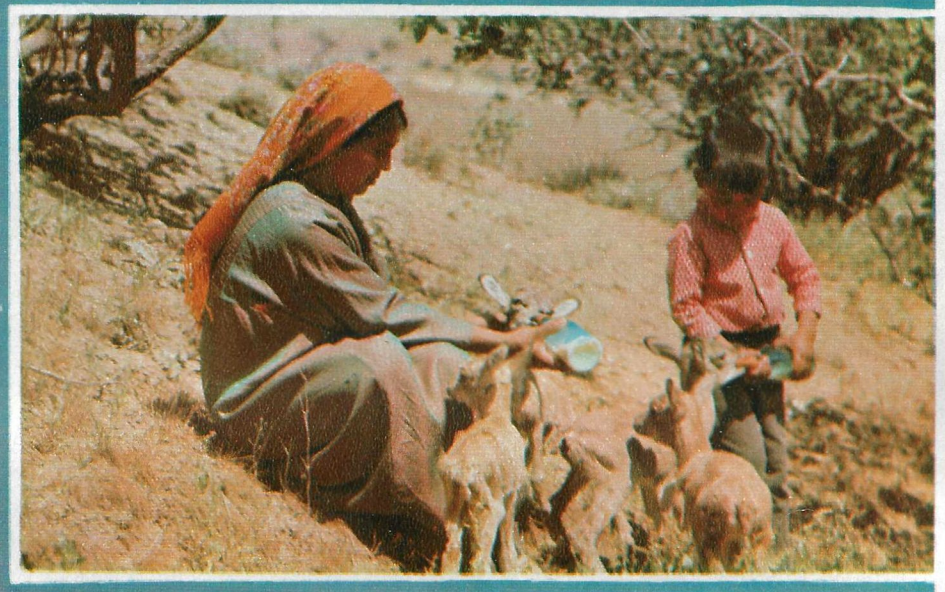

Toimitukselle kirjoitetaan

LUDOVINA LAURA DA SILVA MOREIRA, PORTUGALI

Minua kiinnostaa kaikki, mikä käsittelee Neuvostoliittoa. Ostan vakituisesti lehteänne, luen neuvostokirjailijoiden teoksia ja katselen neuvostoliittolaisia elokuvia. Neuvostoliitto tekee kaikkensa, jotta maapallolla säilyisi rauha, jotta kaikki sen kansat olisivat onnellisia, onhan maanne, enemmän kuin mikään muu valtio saanut kokea kärsimyksiä, joita sota tuo tullessaan. Haluaisin nähdä valokuvia niistä paikoista, jotka kärsivät erityisen paljon saksalaisten fasistien hävityksestä, joissa on nyt sodan uhrien muistomerkkejä.

P. S. CHOHAN, INTIA

Luin erittäin kiinnostuneena sisältörikkaan artikkelin Koulujohtajille lehtenne äskeisestä numerosta. Siinä kerrottiin mielenkiintoisesti, kuinka johtajia koulutetaan maassanne ja siitä kuinka he kohottavat ammattitaitoaan. Olen johtajan neuvonantaja, siksi minun oli erityisen hyödyllistä tutustua mainittuun artikkeliin.

ALEKSANDRA MATEJIĆ, JUGOSLAVIA

Olen seurannut lehteänne jo monien vuosien ajan, pidän sen sisältöä mielenkiintoisena ja viihdyttävänä. Mielestäni se olisi kuitenkin vielä parempi, mikäli kirjoittaisitte enemmän koululaisista, heidän elämästään, oppiaineista ja siitä mitä he harrastavat koulutuntien jälkeen. Toivoisin, että julkaisisitte säännöllisesti myös tunnettujen neuvostoliittolaisten poliitikkojen, kulttuurihenkilöiden ja urheilijoiden sekä tavallisten ihmisten haastatteluja.

MINH NGUYET, VIETNAM

Ehdotan lehteenne uutta otsikkoa: Neuvostonuorison elämä ja opiskelu, jossa kerrottaisiin korkeakouluopiskelijoista. Lukisin mielelläni myös reportaasin neuvostomerimiehistä.

ANTONIO MARTÍNEZ AMADOR, ESPANJA

Olin iloisesti yllättynyt luettuani lehdestänne harvinaisen selosteen "Olen itsekin mustalainen..." Minäkin olen mustalainen ja harjoitan liiketoimintaa. Kaiken vapaa-aikani omistan kuitenkin Espanjan mustalaisten tutkimiselle ja kuvailulle.

JUANA MARIA PALACIOS, KUUBA

Lehtenne miellyttää minua, haluaisin kuitenkin, että julkaisisitte useammin tunnettujen neuvostoliittolaisten laulajien ja taiteilijoiden valokuvia.

MARUAN SUDAH, JORDANIA

Olen kiinnostunut Uzbekistanista, kirjoittakaa kansoista, joita tässä tasavallassa asuu.

OPETTAJA

HALOO, HALUAN ONNITELLA...

Sata vuotta sitten Moskovassa haettiin työhön pitkiä ja pitkäkätisiä tyttöjä. Heidät haluttiin ottaa toimeen, joka oli silloin yhtä suosittu kuin televisiokuuluttajan ammatti nykyään. Tosin kukaan ei näitä tyttöjä nähnyt, mutta monet kuulivat. "Halloo, neiti", "Haloo, mademoiselle" — näin kohteliaasti heitä puhuteltiin langan toisesta päästä.

Silloin 1882 Moskovassa alkoi toimia ensimmäinen puhelinkeskus. Tätä ihmeiden ihmettä käyttivät silloin harvat ja valitut. Sen jälkeen puhelin tuli myös Pietariin, Riikaan ja Odessaan. Puhelinta pidettiin kuitenkin pitkään ylellisyytenä eikä välttämättömyytenä.

Alussa Moskovassa oli vain 26 puhelinomistajaa. Heidän lukumääränsä alkoi kuitenkin kohta lisääntyä ja puhelinvaihteet kasvoivat korkeutta. Silloin tarvittiin pitkiä ja pitkäkätisiä keskusneitejä, jotka silmänräpäyksessä saattoivat työntää kupariset pinnat oikeisiin reikiin. Jokainen neiti ehti hyvin palvelemaan sataa tilaajaa.

Tällä hetkellä Moskovassa on 2,8 miljoonaa puhelinta. Kuuloketta nostamalla ja muutaman numeron pyörittämällä voi soittaa suoraan moniin kaupunkeihin ja maihin. Myös puhekumppanin kasvot voi nähdä. Sairaalta voidaan ottaa sydänfilmi ja välittää puhelinlinjoja pitkin erikoisklinikalle. Lähitulevaisuudessa videopuhelin tuo tilaajan nähtäväksi asiakirjat, kaaviot ja kartat, jotka ovat langan toisessa päässä, niitä ei tarvitse enää välittää suusanallisesti... Numerolevyjen sijasta yhä useammissa puhelimessa on painikkeet. Niiden avulla voidaan saada lisäpalveluja, puhelimeen voidaan liittää erilaisia päätteitä. Kuuloketta kohottamalla ja nappia painamalla voidaan olla yhteydessä esimerkiksi tietokoneeseen, joka välittää tiedot videopäätteelle... Mitä vastaisuuteen tulee niin asiantuntijoiden mielestä tulevaisuuden puhelin tarjoaa täysin odottamattomia mahdollisuuksia. Sellaisia, joita on vaikea nähdä ennakolta.

I. Tanin.

Ennen vallankumousta koko nykyisen Uzbekistanin SNT:n alueella oli ainoastaan 171 niin sanottua "venäläistä muukalaiskoulua" ja 146:ssa niistä sai vain alkeissivistyksen. Nyt tasavallassa on 9500 peruskoulua. Yksi niistä, M. Gorkille nimetty koulu (oikealla) sijaitsee Nainavin kylässä Andižanin alueella kuuluisan Ferganan laakson keskustassa.

Mamadžan Abdurasulovin monista oppilaista on tullut hänen kollegojaan, yksi heistä on Bahtijar Hidirov. Hän päätti koulun v. 1977, lopetti sen jälkeen Andižanin pedagogisen instituutin ja opettaa tästä vuodesta alkaen fysiikkaa "omassa" koulussaan.

Suurin osa koulun käyneistä jää työhön koti-paikkakunnalle. Koulussa he voivat valmistua moniin maaseudulla tarvittaviin ammatteihin: autonkuljettajaksi, traktorinkuljettajaksi, sihteeriksi, kirjanpitäjäksi, kokiksi, puusepäksi jne. Kuvassa: tulevia traktorinkuljettajia oppitunnilla.

Uzbekistaniilla on rikas ja pitkä historia. Ensi tiedot kotimaansa historiasta oppilaat saavat jo alaluokilla, ja muutamaa vuotta myöhemmin halukkaat voivat liittyä koulun historian kerhoon. Oppilaiden keräämistä näyttelyesineistä on voitu muodostaa museo, jossa on jopa 900-luvulta peräisin olevia löytöjä.

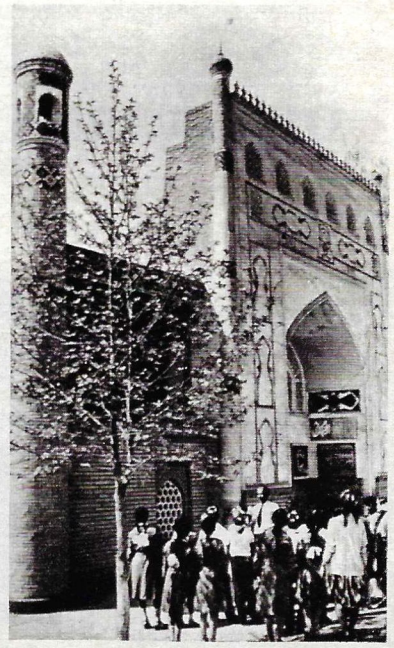

SYDÄN PUOLIKSI

"Jos haluatte käydä tundralla nenetsien häissä, niin tulkaa meille Nelmin Nosin kylään" — tällaisen kutsun saimme Narjan-Marissa, Nenetsien autonomisen piirin hallinnollisessa keskuksessa Aristarh Talejevilta ja hänen morsiametaan Taisialta.

Puolituntia helikopterilla, ja olimme paikalla. Nelmin Nosissa on tasaiset kadut ja viihtyisiä puutaloja. Myöhemmin saimme tietää, että lähes kaikki tämän kylän asukkaat — heitä on yli tuhat — ovat nenetsejä. Toisin sanoen he edustavat yhtä niistä 26 pienestä kansanryhmästä, jotka asuvat Neuvostoliiton pohjoisosissa. Nenetsit, jotka muodostavat Nenetsien autonomisen piirin (se sijaitsee Neuvostoliiton euroopanpuoleisessa osassa) alkuperäisväestön, on näistä kansanryhmistä suurin. Heitä on nykyisin noin 30000, vuoden 1927 väestölaskennan mukaan heitä oli vain 17000.

Kylän asukkaat paimentavat osuustilansa 12000 päistä porotokkaa, lisäksi heidän yhteisnavetassaan (luultavasti maailman pohjoisimmassa) on lähes 300 lypsylehmää. He harjoittavat myös kalastusta sekä turkis- ja merieläinten metsästystä. Häissä tutustuimme paikallisen sivistyneistön edustajiin — taideharrastelijain ohjaajaan, opettajiin, lääkäreihin ja eläinlääkäreihin.

Sulhanen on käynyt Murmanskin merenkulkuopiston perämiesosaston ja kyntänyt sen jälkeen kalastus- ja pakastustroolareilla Luoteis-Atlantia ja Pohjanmerta. Hän oli aluksi tavallinen merimies, mutta yleni sitten alimerimieheksi. Kaksi vuotta sitten kotitundra ja Petšoran aavat joet vetivät miehen takaisin kotiseudulle. Nyt hän on osuustilan suuren moottorialuksen kapteeni. Taisiaan, lastentarhanopettajaan, Aristarh tutustui laulu- ja tanssiyhtyeessä.

Tuleva nuoripari oli meitä vastassa helikopterin laskeutumispaikalla kylän laidalla. Oli pakkasta lähes 30 astetta. Osuustilan hotellissa, avarassa hirsimajassa, joka oli varustettu kaikin mukavuuksin, me lämpesimme nopeasti kuuman teen avulla. Hyvästellessämme Aristarh varoitti:

— Ottakaa lämmintä mukaan huomenna. Menemme tundralle 40 kilometrin päähän täältä. Siellä morsiamen vanhemmat paimentavat nyt poroja. Tapamme mukaan häiden ensimmäinen päivä vietetään heidän kotonaan.

Aikaisin aamulla pitkin lumista tundraa kiisi pitkä, porovaljakkojen jono. Nartoissa (kevytrakenteisessa reessä) istuneet lähes sata ihmistä näyttivät hyvin maalauksellisilta parhaissa "paraatiasusteissaan". Miehet olivat pukeutuneet malitsoihin — poronnahkaisiin mekkoihin, jotka on alhaalta reunustettu napaketun nahalla. Naiset olivat napittomissa poronnahkaturkeissa, jotka oli koristeltu kansallisin kuvioin erivärisiä verkapaloja käyttäen. Päässä heillä oli nauhoilla ja tupsuilla koristetut hatut, vyötäröllä leveät nahkavyöt, jotka oli myös koristeltu värikuvioin. Narttoihin oli kiinnitetty vaaleansinisiä nauhoja. Poron kauloissa kilkattivat iloisesti eriääniset kulkuset. Jokaisella vieraalla oli oma valjakko. Tällaista juhlallista tilaisuutta varten oli valittu vain yhdenvärisiä, valkoisia, poroja.

Sulhanen erottui kaikista muista. Hänen harteilleen oli heitetty silkkihuivi, sen kanssa ristissä oli kussakka (turkin päällä pidettävä pitkä ja leveä, kudottu t. neulottu miesten vyö). Hänen äitinsä valjakko oli perinteiden mukaisesti naisten paras. Neljä suurta haarasarvista poroa oli peitetty verkaloimilla. Suitset oli punottu säämiskäremmeistä ja koristettu mursun torahampaista tehdyillä levyillä.

Puolentoista tunnin kuluttua näimme mäellä teräväkärkisen tšumin (siirrettävä kota). Nartit pysähtyivät siitä etäälle. Sulhasen isä kiinnitti pitkään porosauvaan lipun ja kohotti sen ylös.

— Kunniapysähdys. Se on perinteinen kunnianosoitus. Tapa, joka on tunnettu muinaisista ajoista lähtien, nyt se ollaan unohtamassa — selvittää Aristarh. — Vielä toinen esi-isien tapa — kolme kunniakierrosta tšumin ympäri.

Pöydät oli jo katettu vieraita varten: ohueksi leikattua pakastettua poronlihaa, tuoresuolattua kalaa, keitettyä lihaa, hyväntuoksuista teetä, josta täällä pidetään...

Sulhasen ja vieraiden oli kuitenkin läpäistävä koe, ennen kuin pääsivät tšumiin sisälle. Heidän oli suoritettava "kynnysmaksu": ovena olevan verhon läpi, jota morsiamen sukulaiset pitivät sisäpuolelta kiinni, oli työnnettävä lahja — palanen kangasta ja kulkuset.

Verho-ovella syntyi kova taistelu. Tämä kaikki oli vain leikkiä, mutta kukaan ei halunnut antaa periksi — urheilumieltä riittää.

Viimein morsiamen isä pyytää kaikkia istumaan hääpöytään. Maljapuheet ovat samanlaisia kuin koko maailmassa: nuorille toivotetaan onnea, terveyttä ja paljon lapsia. On kuitenkin myös paikallisväritteisiä toivotuksia.

Morsiammelle muistutetaan, että hyvä porovasa pysyy aina laumassaan. Sulhaselle puolestaan sanotaan, että hyvä uros ei juoksentele vieraissa laumoissa. Niin heidänkin on oltava koti-ihmisiä, pyrittävä säilyttämään perhe.

Hääpöytäistunto päättyy perinnäistapaan.

Nuorelle parille tuodaan keitetty poronsydän — se symboloi sitä, että heillä kahdella on nyt yksi sydän.

Sutkaukset, leikit, ilonpito ja nauru jatkuvat vielä pitkään tundralla. Sitten tulee kuitenkin aika palata kylään. Siellä sulhasta ja morsianta odottaa kyläneuvoston puheenjohtaja Fedosja Kauts. Hän rekisteröi avioliiton, antaa elämänohjeita, toivottaa onnea ja menestystä nuorelle parille sekä luovuttaa heille osuustilan lahjan: häämatkan Moskovaan ja Leningradiin.

Häämatkan he aloittavat helikopterilla.

J. ANDREOTTI

Häiden juhlinta alkoi tšumissa (siirrettävässä kodassa), jonka osuustilan poroja paimentamaan menneet morsiamen vanhemmat olivat pystyttäneet tundralle 40 kilometrin päähän asutuksesta.

Vasemmalla: kolme kuniakierrosta morsiamen vanhempien tšumin ympäri on perinnäistapa, jolla osoitetaan kunnioitusta. Morsiamen ystävättäret esittävät leikkisää tanhua.

Ylhäällä: kyläneuvoston puheenjohtaja Fedosja Kauts antaa nuorille elämänohjeita rekisteröityään heidän avioliittonsa. Hämärän tultua alkoivat leikit. Jotkut osoittivat taitojaan suopungin heittämisessä maassa pystyssä olevaan porosauvaan, toiset 300-grammaisen kirveen heittämisessä. Jännittävin laji oli porovaljakkokilpailut. Osa nuorisoa kilpailee hypyissä, he ovat asettaneet narttia (kevytrakenteisia rekiä) pienen matkan päähän toisistaan ja hyppivät niiden ylitse.

Oikealla: hääkulkue palaa tundralta kylään. Siirryttyään porovaljakon kyydistä helikopteriin nuoripari lähti häämatkalle.

Valok. M. NATŠINKIN

SIRKKU

Tässä julkaisemme taiteilija Anatoli Suhovin kuvittaman runon, jonka on sepittänyt runoilija Lev Kuzmin ja suomeksi sanoittanut Ahvo Lies.

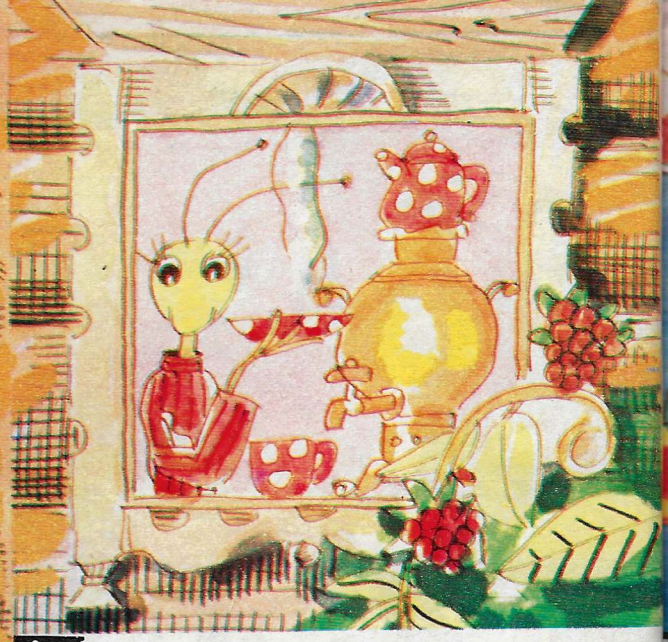

1

Mäen päällä mökissään
asui musikantti —
Sirkku oli nimeltään
pieni pelimanni.

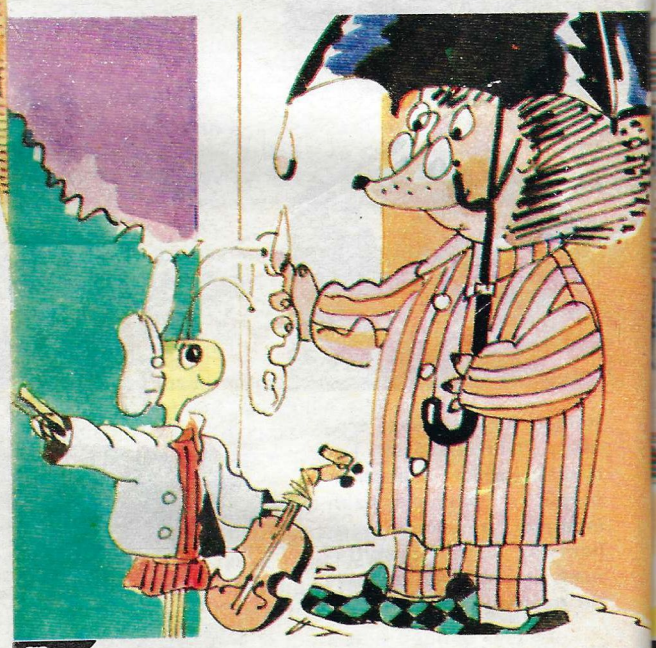

5

"Laske yöksi lämpimään,
seistä tuskin jaksan,
käyn uunillesi lepäämään
ja soittamalla maksan..."

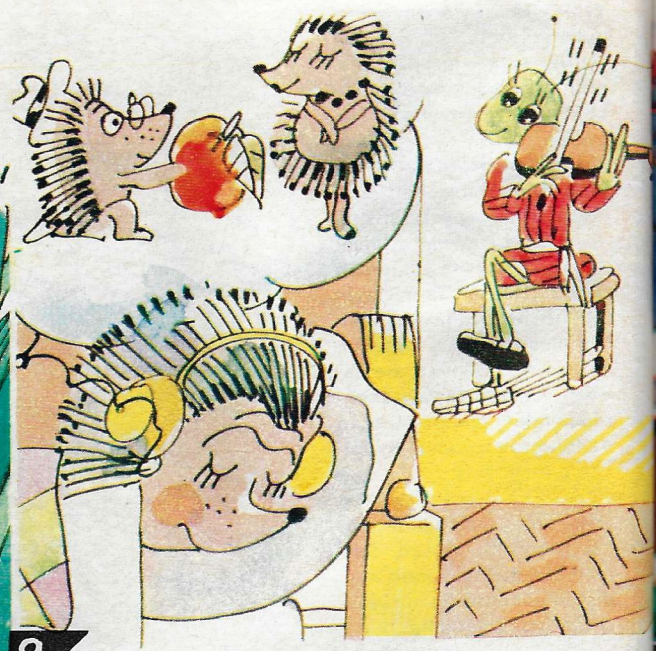

9

Mutta piti sanansa —
soitti siihen asti,
kunnes siili-isäntä
nukkui makeasti.

Osui mökkiin salama —
tulipallo sisään,
syttyi siitä palamaan,
auttanut ei mikään.

Soittoniekka sanoi vaan:
"Eipäs surra työksi,
viulua kun soittaa saan
pääsen sisään yöksi!"

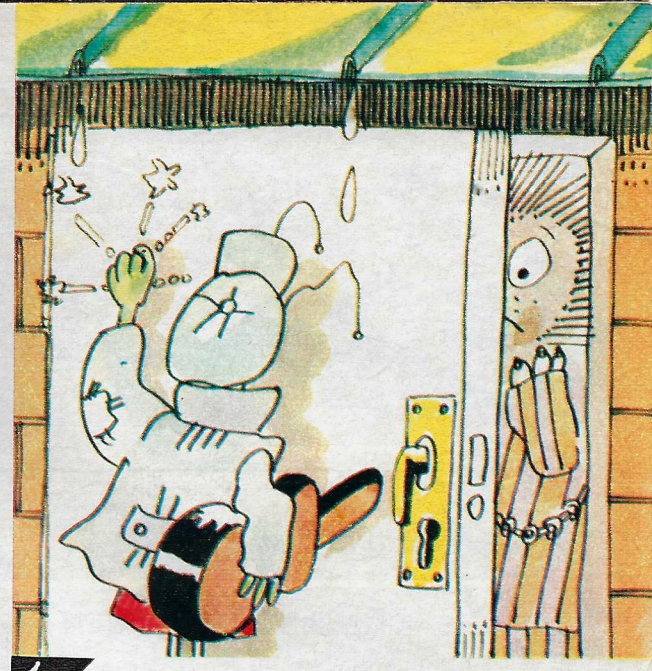

Siilin oveen koputtaa:
"Avaa velikulta
— vaikka sua nukuttaa –
paloi mökki multa..."

Siili Sirkun toivottaa
tervetulleheksi
eikä vaadi soitantaa:
"Kaikkea sä keksit!"

Sirkku siihen sirittää:
"Saanen sentään soittaa?"
Viuluansa virittää,
kieliä sen koittaa.

Toki sulosäveleet
kaikuneet ei siitä,
Sirkun soittovälineet
eivät niihin riitä.

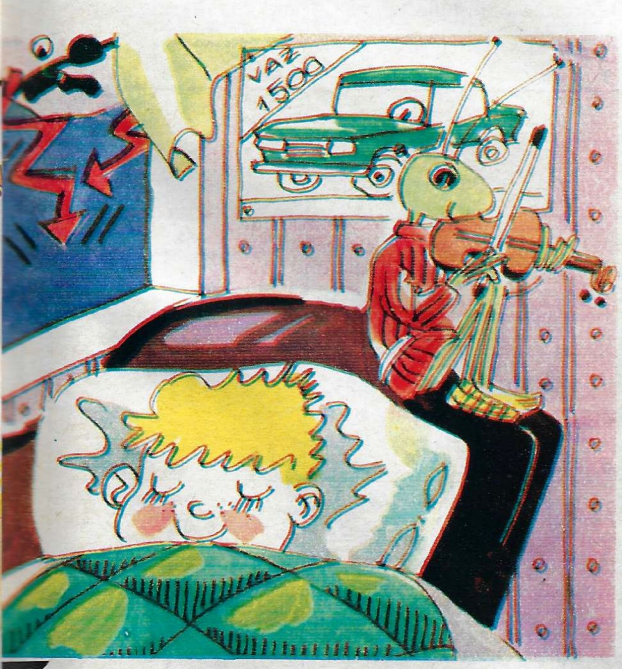

Ehkä joskus kuulette
tekin iltasella,
laulajaksi luulette
Sirkkaa kiukahalla.

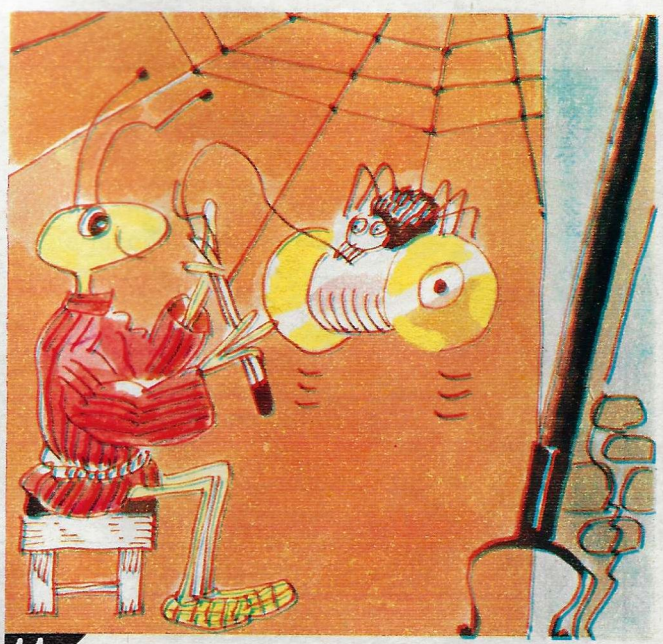

Antaa Sirkun soitella
ei se ketään haittaa,
uniamme hoidella,
jousta viuluun laittaa.

Kedolla se kävelee,
kielet siihen taittaa,
itse myöskin säveleen
ja sanat lauluun laittaa.

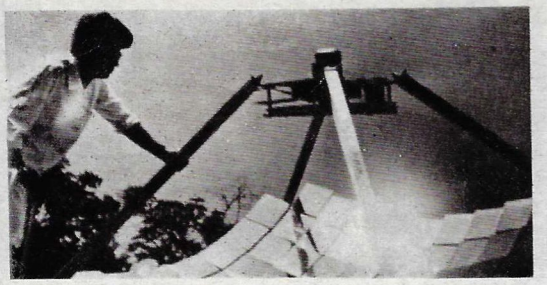

VALOKUVAT KERTOVAT

Kuinka kauan kaapelin kumipäällyste kestää, esim. hehkuvaa auringonpaistetta? Tavallisesti vastauksen saamiseksi näihin ja muihin vastaaviin kysymyksiin on suoritettava pitkällisiä kokeita luonnonolosuhteissa.

Erilaisten eristepinnotteiden lujuus- ja kestävyyskokeisiin kuluvaa aikaa voidaan vähentää käyttämällä aineiden nopeutetun vanhenemisen aikaansaavaa aurinkolaitetta. Sen ovat rakentaneet Armenian aurinkolaboratorion työntekijät ja se on käytössä kaapeliteollisuuden tutkimusinstituutin Jerevanin osastolla.

Laite ja sen keksijät on palkittu Leipzigin kansainvälisten messujen suurella kultamitalilla.

Valok. TASS

LUONNON LUOMAA

REAKTIIVINEN PERHONEN

Jo Kolumbus havaitsi, että perhoset lentävät vaivatta Euroopasta Amerikkaan. Hennoilla siivillään ne pystyvät taittamaan satojen ja tuhansien kilometrien etäisyyksiä melkoisella nopeudella, jopa 50 km tunnissa.

Mutta aerodynamiikan lakien mukaan perhosten ei pitäsi lentää. Seuratessaan tämän hyönteisen lentoa hidastetun filmin avulla tiedemiehet totesivat, että se räpyttelee siipiään aivan liian "laiskasti" ja että kolmasosan ajasta ne ovat suljetussa asennossa. Sellaisessa asennossa ne eivät luo nostovoimaa ja perhosen pitäisi väistämättä pudota. Miksi ne eivät kuitenkaan putoa, vaan jatkavat huoletta lentoaan ikään kuin nauraen fysiikan laeille?

SNTL:n tiedeakatemian eläinten evolutionaalisen morfologian ja ekologian instituutin tiedemiehet suorittivat satoja kokeita, ennen kuin pystyivät vastaamaan tähän kysymykseen. Havaittiin, että perhonen ei ainoastaan vedä siipiään yhteen vaan tekee sen varsin ovelalla tavalla: siipien etupari muodostaa ilmavaraston ja takapari suihkukanavan. Aaltomaisella liikkeellä takasiivet työntävät ilmaa ulos ja tuon ilmasuihkun ansiosta hyönteinen saa lisää korkeutta.

BAKTEERIEN MOOTTORI

Yksisoluiset tuottavat biologeille varsin monia yllätyksiä. Bakteerit ovat ihmeellisen elinkykyisiä ja sopeutuvat nopeasti epäsuotuisiin olosuhteisiin. Kun saatiin selville, että mikro-organismit eivät tarvitse liikkumiseen kemiallista energiaa kuten kaikki muut olennot, eri maiden tiedemiehet alkoivat etsiä "moottoria", jota bakteerit käyttävät.

Myös Moskovan yliopiston bioorgaanisen kemian laboratorion työntekijät kiinnostuivat tästä kysymyksestä. Pyrkiessään selvittämään, mikä salaperäinen voima saattaa bakteerin siiman, jonka avulla se liikkuu, pyörimään, tiedemiehet tekivät johtopäätöksen, että tuona voimana on sähköenergia. Mikro-organismin ruumis ja siima eivät muodosta yhtenäistä rakennetta. Niiden välissä on molekyylimekanismi, joka toimii sähkömoottorin periaatteella. Kun bakteerin pinnalle muodostuu pienikin sähkövaraus siima alkaa pyöriä ja mikroskooppisen pieni solu siirtyy eteenpäin etsien suotuisempia olosuhteita. Onkohan tässä bakteerien elinkykyisyyden salaisuus?

LICENSINTORGIN KUULUMISIA

Uusi osoitus Neuvostoliiton ja Intian välisistä hyvistä taloussuhteista on jokin aika sitten Licensintorgissa allekirjoitettu sopimus. Sen mukaan Neuvostoliitto lähettää avaruuteen intialaisten asiantuntijoiden rakentaman Maan kaukoluotaukseen tarkoitetun satelliitin. Sen avulla tutkitaan Intian luonnonvaroja. Yhdessä muiden neuvostoliittolaisten organisaatioiden kanssa Licensintorg auttaa satelliitin lähettämisessä avaruuteen ja suorittaa siihen liittyviä muita tehtäviä. Tämä on ensimmäinen tämänkaltainen lisenssisopimus.

Kuvassa: Licensintorgin varapääjohtaja I. Malyšev ja Intian hallituksen avaruushallinnon satelliittikeskuksen johtaja U. Rao allekirjoittavat sopimuksen.

Valok. M. Stepanov

UUTTA TEKNOLOGIAA

KIINTEÄÄ KAASUA Tällainen sanayhtymä vaikuttaa oudolta jokaisesta, joka on koulunpenkillä omaksunut aineen kolme olomuotoa: kiinteä, nestemäinen ja kaasumainen. Tästä huolimatta niin sanottua kaasuhydraattia (jäätä muistuttavaa ainetta), joka koostuu veden ja maakaasun kiinteistä yhdisteistä saatiin laboratorio-olosuhteissa jo 1700-luvulla. Maakaasun teollisen tuotannon alettua sitä löydettiin myös luonnosta.

Neuvostoliittolaiset tiedemiehet ovat löytäneet kaasuhydraatille hyötykäyttöä: sitähän voidaan soveltaa kaasuraaka-aineen varastoimiseen. Yhdestä kuutiometristä tällaista jäätä vapautuu 160—180 kuutiometriä maakaasua. Sitä esiintyy luonnossa mm. ikuisen roudan vyöhykkeellä. Kaasuhydraattia on runsaasti myös meressä. Tiedemiehet olettavat, että kiinteän metaanin kerääntymät valtamerten laskeutumissa ovat monta kertaa suuremmat kuin kaikkien kuivalla maalla olevien polttoaineiden varat.

Miten tätä potentiaalista polttoainetta voidaan hyödyntää? Asiantuntijat ehdottavat erilaisia ratkaisuja. Kiinteää kaasua voidaan louhia samaan tapaan kuin malmia tai kivihiiltä. Hydraattia voidaan myös käsitellä lämmöllä, hajoittaa se maan alla vedeksi ja kaasuksi. Voidaan soveltaa myös tavallisten kaasuesiintymien hyödyntämisessä koeteltuja menetelmiä. Erityisen tehokas tällainen menetelmä on siellä, missä kaasuhydraatti esiintyy yhdessä vapaan kaasun kanssa. Ensimmäiset kokemukset tällaisen esiintymän hyödyntämisestä on saatu Krasnojarskin aluepiirin pohjoisosassa, Messojahin esiintymällä, ja ne osoittavat, että kiinteä kaasu ei tällaisessa tapauksessa tule sen kalliimmaksi kuin tavallinenkaan.

KEKSIJÄ ESITTELEE

Metallia työstävien välineiden terien ja jyrsimien optimaaliset mitat ja muodot on laskettu ja testattu ajat sitten, samoin teroituskulmat ja työstömenetelmät. Vaikuttaisi siltä, että tällä alueella on vaikea keksiä jotain uutta.

Tästä huolimatta kaikki Mihail Zaitsevin kuusi keksintöä koskevat juuri sorvaus- ja jyrsintyökaluja. Zaitsev, leningradilainen sorvari, on työssä elektroteknisen tuotantoteknologian suunnitteluinstituutissa.

Zaitsev on keksinyt mm. jyrsinlaitteen, joka koostuu kolmestatoista osasta (tavallisessa on lähes neljäkymmentä) ja koottavan jyrsimen, jolla voidaan korvata 15 sarjatuotannossa olevaa jyrsintä.

Sorvari Zaitsevin työkaluilla on kysyntää joka puolella maata. Myös SEV:n jäsenmaat ovat kiinnostuneet keksijän töistä. Jokin aika sitten Leningradin lähellä sijaitseva Sestroretskin instrumenttitehdas aloitti Zaitsevin työkalujen sarjatuotannon.

Valok. G. Makarytšev.

Piirt.
V. Sviridov

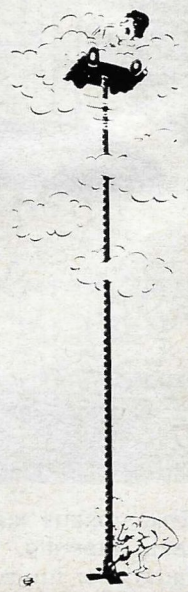

"TYÖ ON TYÖTÄ"

Tämä on Aleksandr Hartšenkon mielilause. Tästä ukrainalaisessa Krementšugin kaupungissa asuvasta työläisestä kerromme ruotsalaisen lukijan Martti Kadeniuksen pyynnöstä.
"Haluaisin lukea artikkelin autoja, kaivin- ja rakennuskoneita valmistavan kokoonpanotyöläisen elämästä, työolosuhteista ja palkasta", kirjoittaa ruotsalainen lukijamme.

Krementšugissa, missä sijaitsee tienrakennuskoneita valmistava tehdas, tuotetaan asfaltinsekoituslaitteita, so. pienoistehtaita, jotka kootaan tietyömaalla suurista osista. Tullessamme kokoonpano-osaston konttoriin näimme ensimmäisenä hänen sukunimensä Whatmannin paperilla, joka oli kiinnitetty näkyvälle paikalle: toverit onnittelivat Hartšenkoa syntymäpäivän johdosta. Oppaamme tehtaan ammattiliittokomiteasta sanoi: "Aleksandr on työskennellyt jo kolmisenkymmentä vuotta tehtaalla. Tyypillinen työläinen. Täyttää tänään 48 vuotta."

Eikö se ole paljon "tyypilliselle työläiselle"? Henkilöosastolla asia vahvistettiin: tehtaalla on pysyvä kollektiivi, siellä on paljon kauan työssä olleita, työläisten keski-ikä on 45 vuotta."

Useimmiten työryhmän johtaja panee Aleksandrin työskentelemään levyntaittokoneella. Tämä työ ei ole kovin näyttävää, mutta se vaatii hyvin tarkkaa kättä. Aleksandr on myös loistava hitsari: hän laskee suojanaamarin kasvoilleen, liikuttaa hitsauspuikkoa saumaa pitkin ja tekee kuin tussipiirtimellä vedettyä saumaa — se on todella näyttävää työtä.

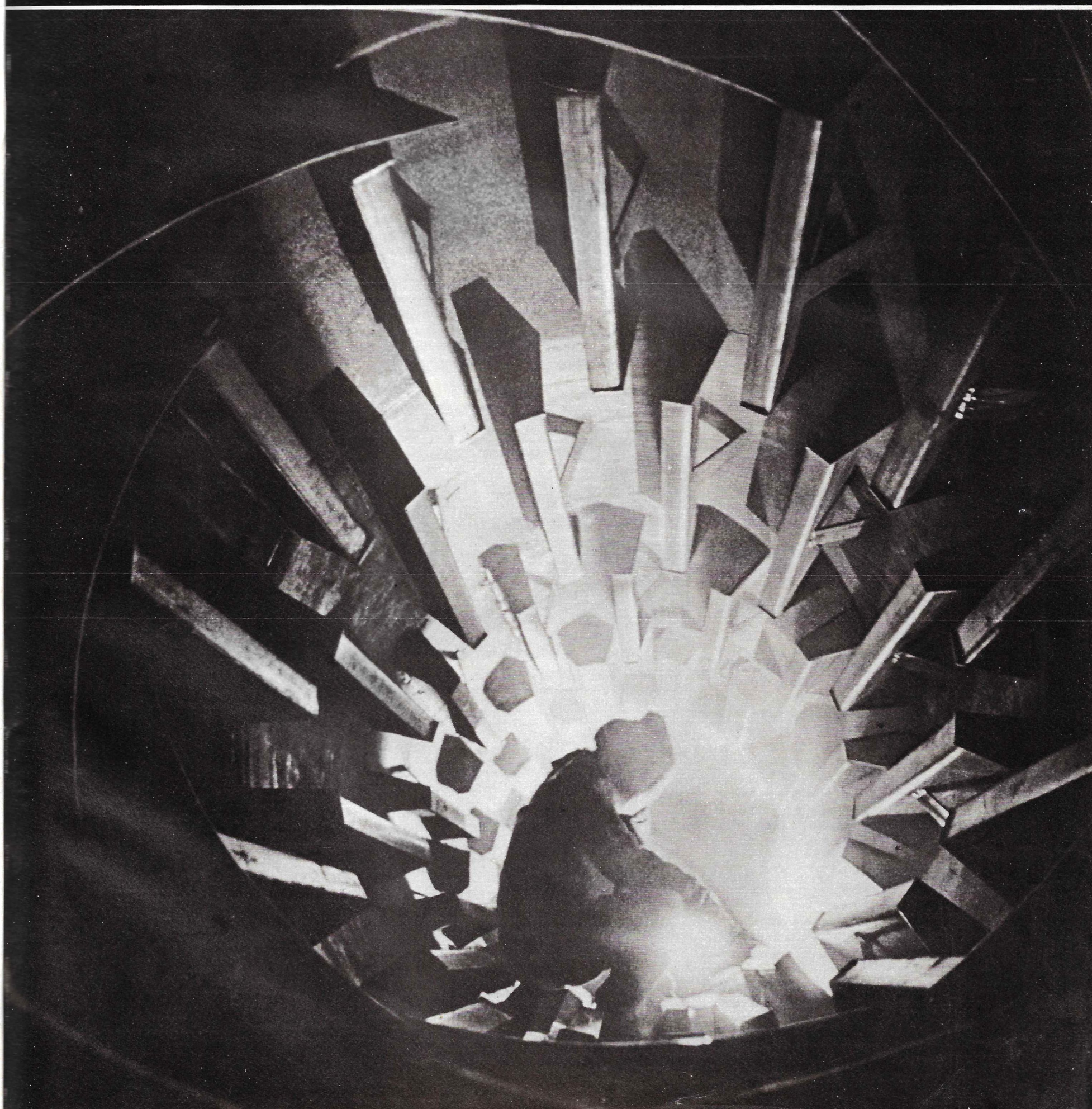

"TYÖ ON TYÖTÄ"

Kotoa tehtaalle Hartšenko voi matkustaa johdinautolla. Tavallisesti hän kulkee kuitenkin jalan, se ei kestä kuin neljännestunnin. Kotoa hän lähtee kuitenkin tuntia aikaisemmin. "Ennen työvuoron alkua ei kannata pitää turhaa kiirettä", hän selittää.

Kävelimme yhdessä sitä reittiä, jota hän kulkee joka päivä. Pitkin Krementšugin pääkatua (jolla hän asuukin), jalkakäytävää, jota reunustavat puut ("300 lehmusta ovat hyviä tuttujani"). Sitten ohitimme elokuvateatterin, jossa hän tapaa käydä yhdessä perheen kanssa. Sen jälkeen tehtaan Kulttuuripalatsin, jossa pidetyssä kuorokilpailussa hänen työosastonsa sijoittui ensimmäiseksi. Siitä olikin enää kivenheiton verran tehtaan sisäänkäynnille, josta päivittäin kulkee 5000 työntekijää.

Tehdas kuin tehdas. Ja osasto kuin osasto: korkealla katonrajassa liukuvat nosturit, kuuluu sähköhitsauksen sihisevä ääni, kokoonpanoalustoilla on neljän metrin mittaisia putkia, kuivausrumpujen runkoja. Ryhmä, johon Hartšenko kuuluu, työskentelee juuri täällä.

Työryhmään kuuluu 11 työläistä, jotka tekevät kahta vuoroa. Heillä on urakkapalkka, joka määräytyy kokonais- eli ryhmäurakan perusteella. Tämä merkitsee, että ryhmä vastaa koneenosan valmistamisesta alusta loppuun ja että työpalkka määräytyy siitä, kuinka ryhmä täyttää suunnitelmansa. Siten Hartšenko ja hänen toverinsa työskentelevät "samaan pataan". Kerran kuussa työryhmänneuvosto (johon myös Aleksandr kuuluu) määrittelee kunkin palkkakertoimen. Viime aikoina kerroin on ollut kaikille sama: ryhmässä on velvollisuudentuntoista väkeä, kukaan ei pidä turhan usein "tupakkataukoja" ja nuoret pyrkivät tekemään työtä siinä missä vanhemmatkin. Siten ei ole mitään syytä maksaa toisille vähemmän kuin toisille.

Aleksanderin työlohkoja voi olla useampia. Välillä hän työskentelee metallilevyjä hitsaavan automaatin ohjauspaneelin ääressä. Välillä taas ohjaa konetta, jonka telojen välissä levy taipuu putkeksi. Toisinaan hän hitsaa saumoja tai kiinnittää putken sisälle pieniä "lapioita" ja ulkopuolelle kehiä ("vanteita", tarkentaa Hartšenko). Tehtävien vuorottelu on tavallista porukoissa, jotka työskentelevät ryhmäurakkapohjalla.

Hartšenkon mieli-ilmaisu on "työ on työtä". Hän käytti näitä sanoja eri tilanteissa. Esimerkiksi puhuessaan Sergeille, joka on Hartšenkon oppilaana ryhmässä: "on tärkeää oppia tuntemaan metalli, sen luonne ja oikut. Työtämme ei voi tehdä antautumatta sille — työ on työtä." Tai puhuessaan vaimostaan, Aleksandrasta, joka toimii opettajana työläisnuorisokoulussa ja on usein työssä iltaisin, minkä vuoksi Aleksandr joutuu osaltaan vastaamaan kotitöistä. "Sellaista se on. Sellainen on vaimon ammatti — työ on työtä." Joskus hän käyttää ilmaisua puhuessaan itsestään: "Joskus väsyttää työvuoron päättyessä. Siitä huolimatta ei saa löysätä — työ on työtä". "Missäpä muussa ihminen voisi ilmaista itseään?" sanoi hän kerran.

Tässä on paikallaan palauttaa mieleen vanha juttu muurareista. "Mitä teet?" kysyi ohikulkija yhdeltä heistä. "Etkö näe?" vastasi hän. "Muuraan tiiliä." Toinen muurari vastasi samaan kysymykseen: "Tienaan rahaa perheeni elättämiseksi." Kolmas taas sanoi: "Näethän että rakennan kirkkoa."

Minusta Hartšenko kuuluu niihin, jotka vastaavat kuin kolmas muurari. Hänen mielestään työ on omanarvon mitta, velvollisuus, rasitus ja myös ilo osallistua yhteiseen asiaan.

Kysyin Aleksandrilta: kun te kaikki puhutte "teimme, päätimme, haluamme..." Ketä tämä "me" tarkoittaa? "Ensinnäkin työryhmää, toiseksi työosastoa. Ja yleensäkin, tehtaamme on yksi maamme vanhimmista." Se tuottaa vuosittain niin paljon asfaltinsekoituslaitteita, että niillä voidaan päällystää 12000 km tietä vuodessa. "Käykää tehtaan museossa — neuvoi Aleksandr—siellä on karttaan merkittynä valtiot, joissa koneemme ovat olleet ja ovat käytössä. Maita on yli neljäkymmentä, ihan totta."

* * *

Aleksandr on syntynytkin Krementšugissa. Hän oli vielä poikanen, kun sota tuli tänne Dneprin varrella sijaitsevaan kaupunkiin. Hän muistaa kauheat pommitukset, tykistökeskitykset ja fasistimiehityksen. Krementšug raunioitui lähes täydellisesti, sormin saattaa laskea ne rakennukset, jotka ovat säilyneet ehjinä sotaa edeltäneeltä ajalta. Tehtaan puolittain raunioituneihin tiloihin hitleriläiset tekivät kuolemanleirin. Kahden miehitysvuoden aikana kaupungissa tuhottiin 97000 ihmistä. Se ei unohdu.

Sodan jälkeen vanhin kolmesta isättömäksi jäänestä veljeksestä, Aleksandr, meni ammattikouluun ja jo 16-vuotiaana hän työskenteli jälleenrakennetulla tehtaalla asentajana. Iltaisin hän opiskeli koulussa. Kävi seitsemän luokkaa. Myöhemmin ollessaan asepalveluksessa ja mentyään naimisiin hän suoritti 10-luokkaisen peruskoulun oppimäärän.

Hän palveli laivastossa ja purjehti Itämerellä, Tyynellä merellä ja Mustalla merellä. Sanalla sanoen, näki maailmaa. Hän pitää erityisen paljon Leningradista. "Se on paras kaupunki maan päällä — luonnollisesti Krementšugin jälkeen." Hän voi kertoa kotikaupungistaan loputtomasti. Todettakoon, että kun hän sanoo "autom-me, KrAZit, ja vaunumme tuntee koko maa" niin siinä ei ole tippaakaan liioittelua (kaupungin muiden tehtaiden tuotannosta hän käyttää myös "meidän"). Kaiken voittaa kuitenkin "sivyi Dnipro" — harmaa Dnjepr, Ukrainan tärkein joki. "Uimarannastamme voi kirjoittaa runoja." Runoista en tiedä, mutta uimaranta on todella kadehdittava, avara hiekkaranta, jota huuhtelee Dnjeprin vesi, hiekka "laulaa" tuulessa, se on niin hienoa. Täkäläistä Sotšia nimitetään joskus proosallisesti "Paistinpannuksi". Kesällä siellä paistattelee päivää muutkin kuin paikkakuntalaiset: Krementšugin, 200000 ihmisen teollisuuskeskuksen, valitsevat lomakohteekseen monet moskovalaiset, leningradilaiset ja siperialaisetkin — heille se on lomakeskus.

Ensi vuonna Aleksandra ja Aleksandr Hartšenko viettävät hopeahäitään. He tutustuivat aikanaan Mustalla merellä sijaitsevan kaupungin elokuvateatterin luona olevassa puistikossa. Silloin reipas merimies ja opettajainvalmistuslaitoksen opiskelija tapasivat toisensa. Perheelämästä mies toteaa: "Toivottavasti lapsillamme ei mene huonommin."

Nyt he asuvat kolmistaan, yhdessä 16-vuotiaan Maksimin kanssa, joka käy 10. luokkaa. Heidän tyttärensä Svetlana, on neljä vuotta Maksimia vanhempi ja opiskelee Nikolajevin laivanrakennusinstituutissa. "Siinä on minun vaikutusta — tunnustaa isä — kerroin hänelle paljon merestä." Myös me saimme kuulla monta tarinaa laivasto-ajalta, merimiestovereista ja iloisista kilpailuista. Hänen asuntonsa seinällä on merimaisema ja omin käsin poltettu kuva kuuluisasta teekuunarista "Cutty Sarkista".

Aleksandr ansaitsee 300—350 ruplaa kuukaudessa, vaimo noin 200. "Kopeekoita emme

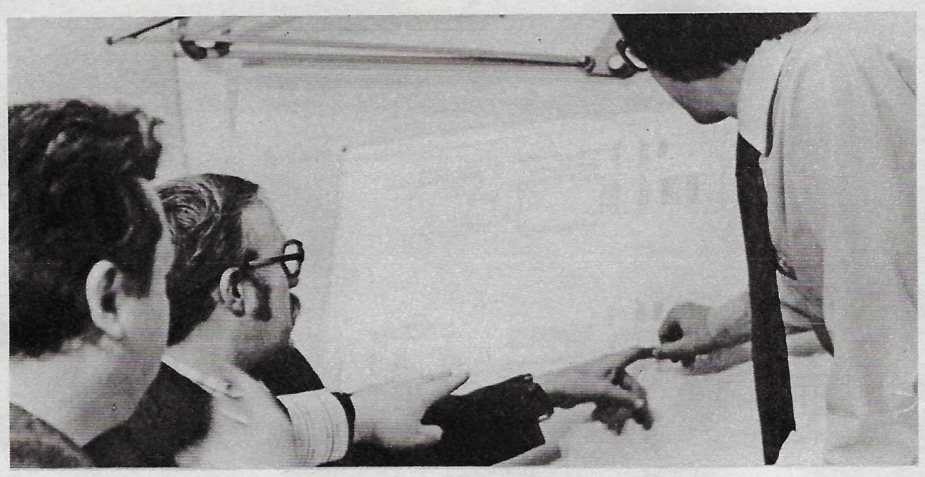

Hartšenkoa kutsutaan usein osallistumaan tuotekehittelyryhmän toimintaan. Hänen kokemustaan arvostetaan tehtaalla suuresti.

Hartšenkoilla on kylässä läheisiä ystäviä. Vasemmalta oikealle: talon isäntä ja emäntä, Jevgeni, Aleksandrin veli (hän työskentelee samassa tehtaassa), vasemmalla hänen vaimonsa (meijerissä insinöörinä), Kamilla (opettaja, Aleksandran työtoveri) ja hänen miehensä Nikolai Litvinenko (vanhempi mestari autotehtaalla).

Valok. V. LAGRANGE

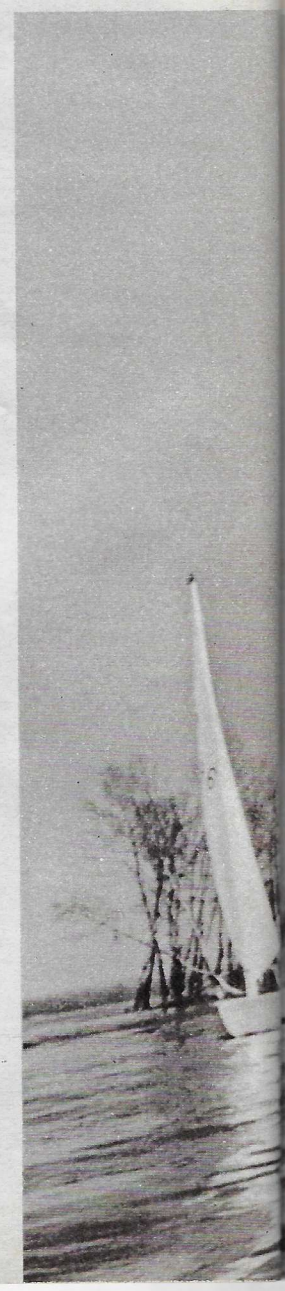

laske. Elämme normaalisti: emme rehentele muttemme kitsastelekaan." Menot ovat yleensä suunnittelemattomia ("kaikki tietävät, missä rahat ovat, lasten täytyy vain saada lupa ostokseen"). Hartšenkot ottavat mielellään vastaan vieraita, ja silloin pöytä on katettu rahapussia säälimättä. Mikäli he itse menevät jonkun juhlapäiville, niin tavallisesti kunnon lahjan kanssa.

Sanalla sanoen, heitä ei voi pitää ns. "käytännöllisinä ihmisinä". Elämän aineellinen puoli ei liiemmin rasita heidän ajatuksiaan. "Voisitteko ostaa auton?" minä kysyn. "Voisimme, mutta miksi? Meille riittää polkupyörä."

Hartšenkot maksavat asunnosta ja kunnallispalveluista n. 35 ruplaa kuukaudessa. Se on tavallista enemmän, koska he eivät asu valtion talossa vaan asunto-osuuskunnan rakentamassa talossa. Ensi vuonna he maksavat viimeisen erän 15-vuoden lainasta, jonka he saivat hankkiessaan asunnon ja tuolloin kuukausimaksu vähenee puolella. He lähettävät jatkuvasti tyttärelle rahaa, vähintään 50 ruplaa kuussa ("Lapset ovat nykyään hemmoteltuja"). Joka vuosi sanoma- ja aikakauslehtitilauksiin kuluu noin 100 ruplaa, se on jo sääntö. Siinä ovatkin kaikki "suunniteltavat menot", loput sitten tarpeen mukaan.

"Liiat" rahat säilytetään säästökirjalla. Joudutaanko säästöihin turvautumaan? Luonnollisesti. Viime vuonna esimerkiksi kirjalta otettiin 600 ruplaa, silloin koko perhe kävi lomalla Leningradissa. Isä näytti mielellään lapsille laivastonuoruutensa kaupunkia ja yhtään museotakaan ei tainnut jäädä näkemättä.

Yhteistä lomaa ei perhe voi aina järjestää. Vaimon loma opettajana on luonnollisesti kesällä. Miehellä se on kuinka kulloinkin: "En ole työryhmän ainoa jäsen. Nuorille on ehkä tärkeämpää pitää lomansa kesällä, olkaamme oikeudenmukaisia." Hän itse on viettänyt lomansa toisinaan sanatorioissa käyttäen hyväkseen ammattiliiton myöntämiä matkoja (joiden hinta on vain 30% niiden arvosta), useimmiten hän on kuitenkin kotona, kaupunkinsa "lomakeskuksessa".

Hartšenkolla ei tunnu olevan mitään "yhtä ja intohimoista" vapaa-ajan harrastetta (kuten esimerkiksi hänen sedällään, Krementšugissa hyvin tunnetulla filatelistilla). Aleksandrin harrastukset ovat monipuolisia. Hän valokuvaa silloin tällöin, erityisesti kun aviopuolisot tekevät pitkiä linja-automatkoja, joita järjestetään sen koulun opettajille, jossa vaimo on työssä. He käyvät luonnollisesti myös elokuvissa. Vaimo huolehtii siitä, että he katsovat vierailevien taiteilijoiden esitykset (kaupungissa ei ole omaa ammattiteatteria) ja perheessä keskustellaankin nähdyistä esityksistä varsin usein. Kaikki perheenjäsenet lukevat mielellään. Kaksi täynnä olevaa kirjakaappia on kaikkien mielestä asunnon paras kaluste. Paljon aikaa kuluu aikakauslehtien lukemiseen. "Nauka i žizn" ("Tiede ja elämä") ja "Tehnika-molodjoži" ("Tekniikkaa nuorisolle") luetaan kannesta kanteen.

Talon pohjakerrokseen Aleksandr on varustanut itselleen pienen remonttipajan. Joskus on korjattava pesukonetta, joskus taas televisiota, mitä milloinkin terotettava, porattava ja sahattava...

Jokin aika sitten hän esiintyi työosaston kuorossa, juuri siinä kilpailussa, jonka kokoonpano-osaston työläiset voittivat. "Tuli nuoruus mieleen", selvitti Aleksandr. "Leningradissa lauloin merimieskuorossa. Muistan kun ruotsalaiset laivat tekivät meille ystävyysvierailun. Sitä varten opettelimme joitakin kansanlauluja ruotsin kielellä." Ja hän lauloi yhden säkeistön vanhasta muistista.

* * *

Hänen sympatiansa: "Pidän rauhallisista luonteista. Tasapainoinen ihminen reagoi tarkasti jokaisessa tilanteessa ja tekee oikean päätöksen. Minä itse voin joskus kuumentua ja räjähtää."

Hänen antipatiansa: "Ovelista en pidä: he puhuvat yhtä, mutta kun selän kääntävät, tekevät toista. Pahin mitä ihminen voi tehdä — on pettää."

Puute, jonka hän mieluiten antaa anteeksi?"Kun ihminen haluaa tehdä jotain, mutta ei vielä osaa. Jos hän todella yrittää, silloin tämäkin puute poistuu. Sellaista ihmistä ollaan aina valmiit auttamaan."

Ystävyydestä: "Hyviä tovereita minulla on paljon, mutta ystäviä vähän. "Ystävä" on erittäin vastuullinen sana. Mikäli teet kaikkesi kriittisessä tilanteessa, niin ystävyys on todellista."

Vaikuttaako hänen ja vaimon välinen koulutusero perhesuhteisiin? "Aleksandra tietää enemmän kuin minä , kun on puhe yleistiedoista. Ja kunnioitan häntä tässä suhteessa. Hän ei anna minunkaan levätä laakereillani. Minulla on yleensäkin sellainen luonto, että pidän itseäni "viisaammista" kumppaneista. Pidän šakissakin itseäni kovemmista vastustajista."

"Yleisesti ottaen olen varmaan onnellinen", sanoi Aleksandr, kun tuli puhe siitä, kuinka hän arvioi elämäänsä kokonaisuudessaan. "Ihminen seisoo kahdella jalalla: toinen niistä on työ ja toinen perhe. Ne ovat minulla kunnossa."

V. SIMAKOV

Aleksandr ei välitä perämoottoreista eikä moottoriveneistä ("Melua ja käryä!"). Kaupungin meriklubissa on purjeveneitä, ne ovat entisen merimiehen mieleen.

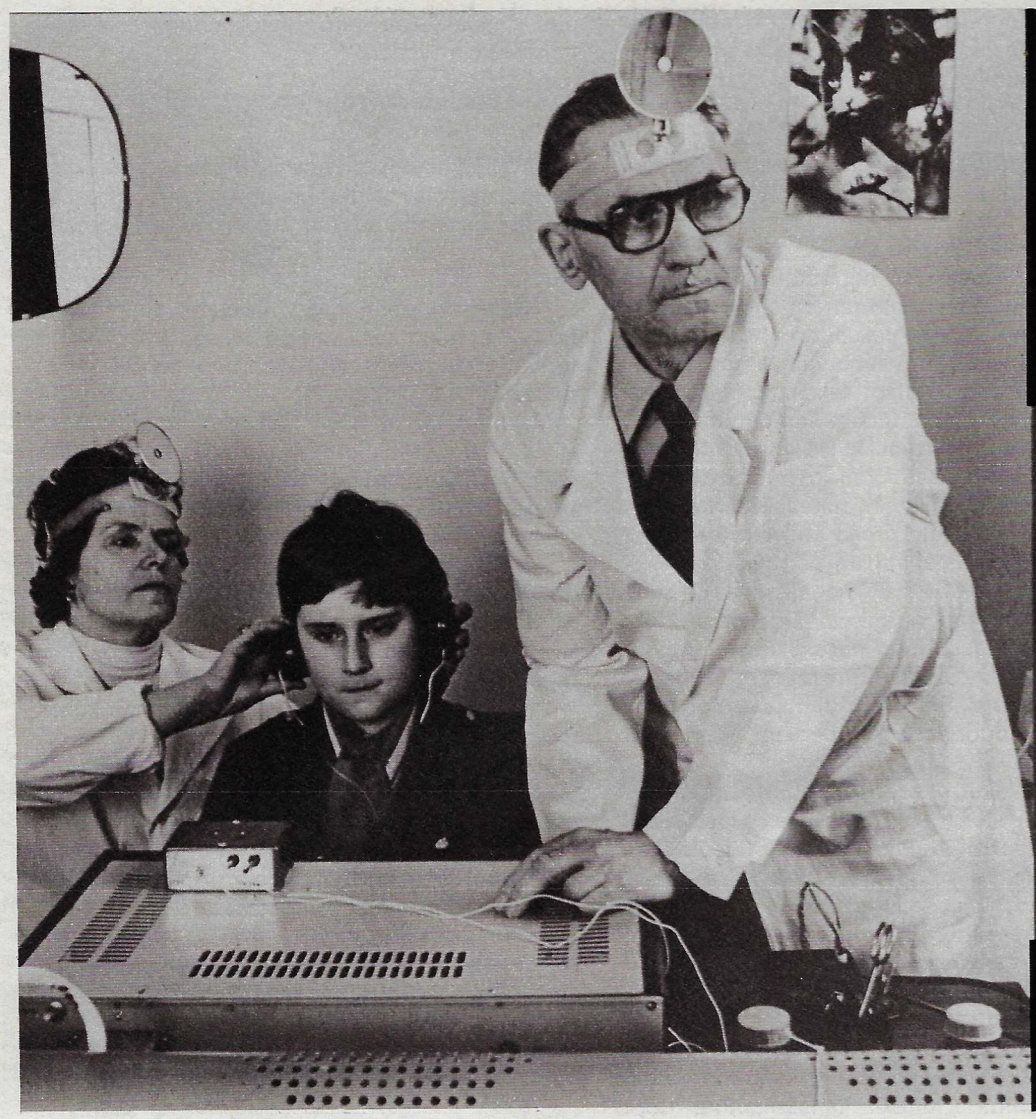

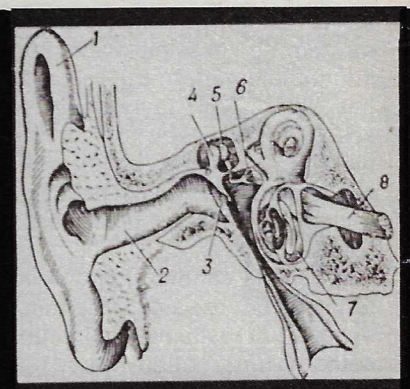

Ihmisen kuuloelimistön rakenne: 1. korvalehti; 2. ulompi korvakäytävä; 3. tärykalvo; 4. vasara; 5. alasin; 6. jalustin; 7. simpukka; 8. korvahermo.

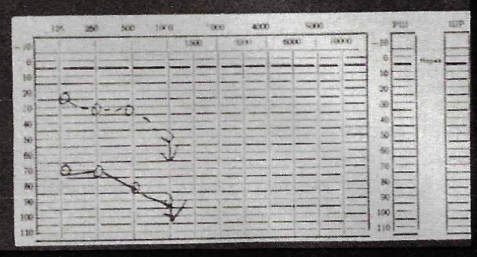

Erään sairaan audiogrammit: ylempänä ennen hoitoa; alempana joidenkin hoitokertojen jälkeen (joskus vaaditaan varsin monia hoitokertoja). Audiogrammin käyrä osoittaa kuulon parantuneen noin 20% verrattuna korkeampiin lukemiin (katkoviiva linja)

Vasemmalla: J. Mironenko ja T. Baklanova antamassa hoitoa.

KUULEN!

Nykyaikainen lääketiede ja terveydenhoito saavat kiittää saavutuksistaan paljolti fysiikkaa, kemiaa, kvanttielektroniikkaa, televisio- ja radiotekniikkaa sekä monia muita aloja. Tämän osoittivat vielä kerran erittäin selvästi ne tutkimukset ja se kehitystyö, jota nuorten tiedemiesten ja lääkäreiden ryhmä, johtajanaan tohtori Mihail Bogomilski, suoritti vuosikausia Moskovan toisessa lääketieteellisessä instituutissa. Korvalääkärit, fyysikot, elektroniikan asiantuntijat, fysiologit ja kirurgit asettivat tehtävakseen palauttaa kuulo potilaille, joilla on vaurioitunut kuuloelimistön mitä tärkein osa — ääniä vastaanottava simpukka. He kehittivät elektronisen korvan. Siihen kuuluu mikrofonin sisältävä laite, vahvistimet, generaattori, modeulaattori, virtalähde... Vaikean leikkauksen avulla ensimmäisen potilaan sisäkorvaan onnistuttiin asettamaan erittäin ohuet johtimet ja yhdistämään ne elektroniikkalaitteeseen. Vuosien työ toi erinomaisen tuloksen: kuulonsa kauan sitten menettänyt 32-vuotias nainen kuuli jälleen ympäröivän maailman äänet, keskusteli ja lauloi yhdessä lääkäreiden kanssa...

Saavutukset potilaiden tutkimuksessa, diagnostiikassa, sairauksien parantamisessa, kuntouttamisessa ja auttamisessa riippuvat entistä enemmän voimistuvasta "integraalin ja skalpellin" liitosta. Ratkaistessaan tätä tehtävää Neuvostoliiton korkeakoulut ovat ryhtyneet kouluttamaan uuden ammattialan asiantuntijoita, bioinsinöörejä. Yksi heitä valmistavista keskuksista on Baumanille nimetty Moskovan tekninen korkeakoulu. Biolääketieteellisiä järjestelmiä ja teknisiä välineitä kehittelevä laitos, jota johtaa professori Vladimir Loštšilov, on varsin nuori. Siinä on kuitenkin kehitetty varsin monia mielenkiintoisia menetelmiä, kojeita ja laitteita. Siellä suoritettiin maailman ensimmäinen luiden hitsaus, joka on löytänyt paikkansa lääketieteen asevarastossa. Laitoksella on kehitetty erilaisia sähköstimulaattoreiden tyyppejä ja omaperäisiä kojeita sähköakupunktiota varten. Niitä käytetään eri sairauksien hoidossa. Lehtemme kirjeenvaihtajat B. ŠUMILIN (teksti) ja J. KOROLEV (valokuvat) kertovat laitoksen yhdestä uudesta työstä.

... Onnettomuus sattui odottamatta. Kysymättä lääkärin neuvoa äiti otti antibiootteja synnytyksen jälkeen, ja lapsi menetti kuulonsa. Lapsi oli vielä kolmivuotiaana kuuro ja myös mykkä, koska ei oppinut puhumaan. Tapasin heidät SNTL:n lääketieteellisen akatemian pediatrian (lastentautiopin) laitoksen korva-, kurkku- ja nenätautien osastolla, jonka johtajana toimii kokenut lääkäri T. Baklanova. Telmimään innostunut lapsi juoksee ovelle. Äiti kutsuu häntä. Tyttö kääntyy ja juoksee takaisin, äidin silmissä on kyyneleet: ei ole kulunut kuukauttakaan siitä, kun lapsi ensi kertaa kuuli hänen äänensä ja lausui ensimmäisen sanan — äiti.

... Viisitoistavuotias poika Siperiasta oli menettänyt kuulonsa varhaisessa lapsuudessa märkivän keskikorvantulehduksen seurauksena. Ennen hoidon alkua hän ei kuullut television kovaa ääntä edes metrin päästä. Kojeet osoittivat, että hän ei kuullut lainkaan alhaisia taajuuksia. Poika oli saanut hoitoa ja istui nyt parin metrin päässä minusta.

— Millä luokalla olet, Oleg? kysyn ääntä kohottamatta.

— Kahdeksannella.

— Oletko tyytyväinen hoitoon?

— Tietysti. Voin nyt puhua kavereideni kanssa normaalisti. Kukaan ei arvaakaan, että olen ollut kuuro. Voin katsoa televisiotakin yhdessä muiden kanssa.

Nämä kaksi lasta, kuten kymmenet muutkin moskovalaisten lääkärien kehittämän ja antaman hoidon ansiosta kuulonsa takaisin saaneet olivat kärsineet parantumattomana pidetystä sairaudesta — kuulohermontulehduksesta.

... Jo koulun anatomiakurssista muistamme, kuinka kuulo toimii: ääniaallot aiheuttavat tärykalvon (syvällä korvakäytävässä olevan kalvon) värinää. Sen takana keskikorvassa on elastisesti toisiinsa kiinnittyneet liikkuvat kuuloluut: vasara, alasin ja jalustin. Tärykalvo värähtelee ääniaaltojen vaikutuksesta, sen jälkeen värähdysliike etenee vasaran kautta alasimeen ja jalustimeen, joka erityisen nesteen välityksellä johdattaa ärsykkeen kuulohermoon, joka koostuu 30 000 säikeestä. Niitä pitkin kuuloärsykkeet johtavat aivoihin. Kuuloluut vahvistavat tärykalvon vastaanottamaa ääntä noin 60—70 -kertaisesti. Korva ottaa vastaan ääniä valtavalla taajuusalueella: 16 — 20 000 Hz. Tämän ansiosta kuulemme niin ukkosen jyrinän kuin hyttysen ininän.

Lääkärit ovat oppineet korjaamaan ja vaihtamaan monimutkaisen kuulomekanismin useita osia. Aikaisemmin parantumattomana pidetty otoskleroosi, joka tekee vasaran liikkumattomaksi, voidaan parantaa. Neuvostoliittolaiset kirurgit ovat kehittäneet leikkauksia, joiden avulla tälle pienen pienelle luulle palautetaan liikkuvuus ja jollei tämä onnistu, sen tilalle vaihdetaan proteesi. Useita sairauksia voidaan parantaa lääkkeillä tai fysikaalisilla hoidoilla. Mutta jos kuulohermo on sairas eikä johda ärsykkeitä aivoihin silloin koko kuulokoneistosta ei ole mitään hyötyä. Lääkärin tehtyä taudinmäärityksen — kuulohermontulehdus — sairaan kohtalona on tähän asti ollut tavallisesti huonokuuloisuus tai kuurous. Nuoren laitoksen työntekijät ovat pystyneet osoittamaan, että se ei olekaan väistämätön seuraus. Tätä ei luonnollisestikaan oivallettu sattumalta.

Laitos tutkii sähkö- ja magneettikentän vuorovaikutusta elimistön kanssa ja mahdollisuuksia käyttää niitä eri sairauksien hoitoon. Tiedemiehet etsivät erilaisia elimistöön vaikuttamisen keinoja: sähkövirta, magneettikenttä, mekaaniset värähtelyt ... Tässä asiassa laitos on yhteistyössä kymmenien lääketieteellisten laitosten asiantuntijoiden kanssa. Yksi niistä on Pediatrian

instituutti. Siellä suoritetaan kliinisiä tutkimuksia kuulohermontulehduksen parantamiseksi.

Tähän käytetään mm. sähköstimulaattoria. Ei kuitenkaan tavallista. Sen on kehittänyt tohtori J. Mironenko yhteistyössä G. Meerkopin ja V. Moskalevin kanssa. Aikaisemmista laitteista poiketen sillä voidaan suorittaa tavallinen sähköakupunktio ja antaa hoitoa käyttäen apuna suurtaajuuksista virtaa. Kuulon parantaminen edellyttää kuitenkin myös muiden menetelmien käyttämistä, kokonaisvaltaista vaikuttamista. Hoito tapahtuu seuraavasti.

Tämän artikkelin kirjoittaja on aikaa sitten jättänyt lapsuudenvuodet taakseen ollen iässä, jolloin kuulohermontulehdus ei ole harvinaisuus. Tohtori Mironenko ojentaa minulle pienen herätyskellon ja mittaa etäisyyden, jolta kuulen sen tikityksen. Kolmen mittauksen keskiarvo on puoli metriä. Pistän syvälle korviin sauvat (pysyvät magneetit), sen jälkeen asetan korville käämikuulokkeet, ne luovat vaihtelevan magneettikentän ja tunnen istuvani korkealla nousevassa lentokoneessa. Tasainen humina peittää kaikki muut äänet. Magneettisauvat värähtelevät aivan tärykalvon vieressä lähes koskettaen niitä. Kymmenen minuutin magneettikenttäkäsittelyn jälkeen seuraa sähköstimulaatio. Nyt korviin on asetettu kosteat sauvat, elektrodit, jotka on kytketty pieneen laitteeseen. Rytmiset tärykalvoon tapahtuvat pistokset ovat tuskin havaittavia, rytmi erottuu vain kojeen kannessa olevan samanaikaisesti sykkivän lampun ansiosta. Käsittely ei aiheuta minkäänlaisia kipuaistimuksia. Viimeisessä käsittelyvaiheessa korviin suunnataan taipuisien valokaapelien kautta vadelmanpunainen laser-säde, joka käsittelee tärykalvot parantavalla valolla. Yhteensä nämä kolme eri hoitotoimenpidettä kestivät korkeintaan puoli tuntia. Tarkistimme kuuloni: saatoin erottaa herätyskellon tikityksen jo 75 sentin päästä.

— Hyvä tulos ensimmäisellä kerralla, Mironenko sanoo,— yli 50-vuotiailla potilailla tällainen tulos ei ole kovinkaan yleinen...

"... Sinun Beethoven elää erittäin onnettomana. Tulkoon tiedoksesi, että jaloin osa olemustani, kuuloni, on heikentynyt huomattavasti ... en ole varma voinko parantua..." kirjoitti Ludwig van Beethoven eräälle ystävälleen. Suuri säveltäjä kuoli kuurona. Ja hän kärsi juuri siitä kuurouden aiheuttajasta, jonka parantamisessa otetaan nykyään ensimmäisiä lupaavia askelia.

Edessä on vielä paljon työtä ja monia kysymyksiä. Miksi kuulohermo, jota tähän asti on pidetty uusiutumattomana aloittaa uuden elämän sähkön, värähtelyn, magneettikentän ja laser-säteen vaikutuksesta? Miten kuulo voidaan palauttaa täysin ennalleen? Onko se yleensä mahdollista? Miksi 34:stä lapsesta joille oli tehty samanlainen diagnoosi, kuulo parani tuntuvasti vain 22:lla?

Näihin kysymyksiin vastaamiseksi on ilmeisesti tehtävä laajempia kokeita, otettava niihin mukaan muiden sairaaloiden ja tutkimuslaitosten asiantuntijoita eri kaupungeissa, varustettava heidät tohtori Mironenkon laitteilla ja seurattava hoidon tuloksia ... Uusi menetelmä ottaa vasta ensi askeliaan, se on vasta syntymässä. Siksi tutkimukset jatkuvat edelleen.

Hoidossa käytettäviä laitteita: laser, magneetteja ja Mironenkon sähköstimulaattoreita.

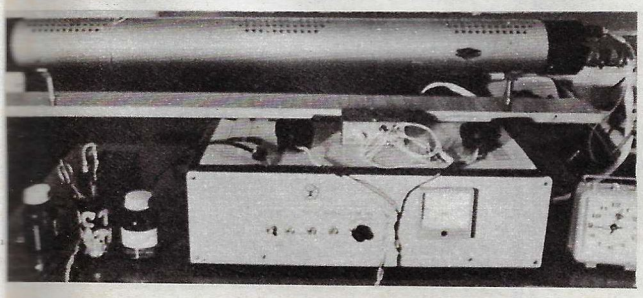

LABORATORIOISSA, KLINIKOILLA, APTEEKEISSA

■ Kaunasissa sijaitsevassa sisäeritelääkeaineiden tehtaassa on aloitettu somotropinin (kasvuhormonin) tuotanto. Sen kokeilu klinikoilla on osoittanut, että monet ihmiset, joiden pituus oli 120—130 cm kasvoivat sen vaikutuksesta 3 cm vuodessa. Joissakin tapauksissa jopa 25—28-vuotiaat kasvoivat liettualaisten lääkäreiden hoidon ansiosta. Lääkeainetta saa käyttää vain lääkärin määräyksestä, sitä toimitetaan erikoissairaaloihin ja viedään myös ulkomaille.

■ Lääketieteilijät pitävät yskää paitsi erilaisten tautien "seuralaisena" myös keinona parantaa joitakin hengityselinten sairauksia. Entä mitä tehdään, jos potilasta ei yskitä? Tässä tapauksessa voidaan käyttää NL:n lääkintäkojeiden tutkimusinstituutin asiantuntijoiden kehittämää laitetta yskän aiheuttamisekski keinotekoisesti. Halutun reaktion aikaansaavana ärsyttäjänä laitteessa toimii tyhjiö.

■ Jokin aika sitten kirjoitimme, että Nesmejanovin veljekset — Ivan, Anatoli ja Nikolai — ovat kehittäneet tehokkaan kojeen hampaiden hoitamiseksi ilman kipua. Koje, jolle keksijät antoivat nimeksi Inaan-3 on läpäissyt menestyksellisesti käytännön kokeet. Naltšikissa sijaitsevassa puolijohdekojeiden tehtaassa on aloitettu sen sarjatuotanto. Inaan-3 on pieni laite, jonka kotelosta lähtee ulos kaksi johtoa. Toinen niistä yhdistetään porakoneeseen, toinen taas korvanlehteen. Pieni virta poistaa kipuaistimukset. Hammaslääkäripoliklinikat saavat jo tänä vuonna useita satoja tällaisia kojeita.

SEKALAISTA

KOIRA TIIKERIN VIERAANA

Jerevanin eläintarhassa elää pieni koira nimeltään "Sevuk" (Musti). Sen "ensimmäisenä ottolapsena" oli kolme vuotta sitten leopardinpentu. Tämän jälkeen Musti on ruokkinut ussurilaista tiikeriä, juovikasta hyeenaa, leijonaa, pantteria, orangia ja muiden eläinten pentuja, joita niiden omat äidit ovat kieltäytyneet hoivaamasta — yhteensä niitä on yli 20. Nyt eläintarhan kävijät voivat varsin usein nähdä harvinaisen kohtauksen: pieni koira käy mitään pelkäämättä vierailulla kasvattiensa häkeissä.

MOOTTORIPYÖRÄ AUTTOI

Kun Halmuhamet Gutlyjev huomasi taivaalla kaartelemassa yli 50 harmaata kotkaa, hän jäi ensiksi ihastelemaan noiden ylväiden ja voimakkaiden lintujen liitelyä. Turkmenilainen lammaspaimen ei osannut mitenkään odottaa, että nämä siivelliset pedot, joiden saaliina ovat tavallisesti jänikset ja ketut, suorittaisivat koko parven voimalla syöksyn laumaan ja ajaisivat hajalle parikymmentä lammasta. Siinä ei jäänyt miettimisaikaa. Halmuhamet hyppäsi moottoripyörän selkään ja ajoi lauman luokse. Lammaspaimenen yhtäkkinen ilmestyminen ja moottorin pärinä pelästytti kotkia. Ne lehahtivat taivaalle joutuen jättämään saaliinsa.

ROHKEA VASKA

Lähellä Navoin kaupunkia (Uzbekia) sijaitsevalla pioneerileirillä olleet lapset joutuivat harvinaisen kaksintaistelun todistajiksi. Vaska-niminen kissa lekotteli päivän helteisenä aikana tapansa mukaisesti plataani-puussa olevassa viileässä kolossa. Yllättäen silmälasikäärme halusi tulla samaan koloon. Vaska ei pelästynyt hiukkaakaan vaarallista vierasta vaan kävi sitä hännästä kiinni ja heitti sen kolosta ulos. Tämän jälkeen kissa jatkoi uniaan niin kuin mitään ei olisi tapahtunutkaan.

SKORPIONIFARMI

Skorpionin myrkkypistos on ihmiselle vaarallinen. Myrkky voi olla kuitenkin myös hyödyllinen, kun sitä käytetään lääkeaineessa. Siksi farmaseuttinen teollisuus arvostaa sitä suuresti. Jotta sitä saataisiin jatkuvasti eikä vain kausittain Keski-Aasiassa sijaitsevaan Kopetdagin luonnonpuistoon on perustettu skorpionario. Luonnonpuiston työntekijä tuo skorpionin koeputken ääreen painaen sitä pienillä pinseteillä, joihin tulee heikko sähkövirta. Hän kytkee virran ja uhkaavasti kohotetusta hyönteisen myrkkypistimestä tipahtaa koeputkeen pieni tippa myrkkyä. Hyönteisiä pidetään tavallisesti lasipurkeissa, joissa on hiekkaa, vedellä kostutettu sieni ja paperinpaloja, joiden sekaan skorpionit joskus piiloutuvat. Niitä ruokitaan varta vasten kasvatetuilla jauhomadoilla, kuoriaisilla ja vihreillä hepokateilla.

SAALISTA SATTUMALTA

Kopatkevitšeissä (Gomelin alueella Valko-Venäjällä) asuva kastelukanavien hoitaja N. Belka tarkasti illalla kanavien kuntoa. Ilma oli mitä parhain, hän oli saamassa työnsä päätökseen ja pahoitteli ettei ollut ottanut onkea mukaansa. Samalla veneen laidan vierestä nousi vesisuihku ja veneen pohjalla hyppeli suuri kala. Kotona N. Belka punnitsi karpin, se painoi yli kuusi kiloa.

MIHIN TORAKKA TARVITSEE PAKKASNESTETTÄ

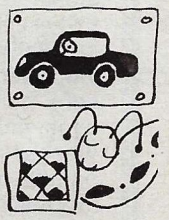

Puolustautuessaan jaavalainen pommittaja ampuu vastustajaan syövyttävää nestettä, tästä tuo kovakuoriainen on saanut nimensäkin, samalla nimi ilmoittaa myös esiintymisalueen. Tiedemiehet ovat kuitenkin nyt todenneet, että jaavalainen pommittaja elää myös Neuvostoliiton Kauko-Idässä, Primorjen alueella. Siellä Ussurin taigalla esiintyy eri kasvillisuusvyöhykkeiden eläimiä. Tavallisten hyönteisten lisäksi siellä esiintyy reliktilajeja, jotka ovat kehittyneet yli 70 miljoonaa vuotta sitten. Tänä aikana ne ovat mainiosti sopeutuneet ilmaston muutoksiin. Trooppinen luolahepokatti viettää talven mäyränkoloissa, reliktinen siivetön torakka piiloutuu lahoon puuhun. Tiedemiesten mukaan se kestää kylmyyden glyserinin ansiosta: kun sitä kerääntyy elimistöön, niin se toimii eräänlaisena pakkasnesteenä.

MIKSI NAISET EIVÄT VIHELLÄ JALKAPALLO-OTTELUSSA?

Minulla on rohkeutta väittää, että urheilusta kiinnostunut nainen jännää kovemmin kuin mies, mutta toisella tavalla.

Ennen televisioaikakautta naispuolisia penkkiurheilijoita oli huomattavasti vähemmän. Stadioneilla ja jäähalleissa, joissa pelataan jalkapalloa ja jääkiekkoa ne ovat nykyäänkin vähemmistönä. Toisin on taitoluistelussa ja modernissa voimistelussa. Silloin naiset tuntevat olevansa tilanteen herroja. Television ansiosta lähes kaikki urheilulajit (jopa nyrkkeily) ovat tulleet myös naisten kiinnostuksen kohteeksi. Televisioruutu on tuonut urheilutähdet lähemmäksi meitä näyttämällä lähikuvia. Urheilijain selkämerkit eivät erityisemmin kiinnosta penkkiurheilijoita, he tuntevat suosikkinsa tyylistä.

Naisten mieltymykset urheilussa ovat tavanomaisesta poikkeavia. Helsingissä, jossa pidettiin viime keväänä jääkiekon MM-kisat, asuin samassa hotellissa 20-vuotiaan kanadalaisen kiekkoilijan Wayne Gretzkyn kanssa. Gretzkyn ujo hymy ja hiuskiekurat tekivät lähtemättömän vaikutuksen penkkiurheilijattariin, ainakin 14—17-vuoden paikkeilla oleviin. Kerran tytöt rakensivat hotellin sisäänkäynnin luokse akrobaattisen pyramidin, jonka huipulla oli kyltti: "Gretzky, katsahda meitä edes kerran."

Naisten mieltymyksen motiiveja voi vain arvailla... Kun helsinkiläiset pikkupojat keräsivät nimikirjoituksia jokaiselta neuvostojoukkueen jäseneltä, niin tytöt jostain syystä pitivät erityisesti joukkueen maalivahdista Vladimir Tretjakista. Tuttu ruotsalainen lehtimies osoitti minulle kerran kolmea ruotsalaistyttöä, Sergei Makarovin ihailijaa; tytöt matkustivat aina sinne missä Makarov pelasi. Sanokaapa, ryhtyykö kukaan miespenkkiurheilija tällaiseen?

Itse Makarov tuskin aavistaakaan, että hänen suosionsa naisten keskuudessa on näin valtava. Leningradilainen lentopalloilija Vladimir Dorohov (maajoukkuepelaaja) tietää sen sijaan, että muutama sata japanilaista tyttöä on perustanut hänen nimeään kantavan kerhon, joka toimii niin kauan kun Dorohov on poikamies. Mistä löytyy morsian, jonka kaukaiset ihailijat hyväksyisivät ilman protestia? Ja kuka tietää, minkälaisiin seurauksiin tämän poikkeuksellisen kerhon vapaaehtoinen lakkauttaminen johtaa?

En halua antaa vaikutelmaa, että vain kauniimman sukupuolen nuoret edustajat olisivat urheilullisen intohimon alaisia. Mitä vielä! Kukapa meistä ei tietäisi, kuinka kunnioitettavat äidit ja jopa isoäidit jännäävät, kun televisiosta tulee urheiluohjelmaa. Erityisesti kun on kyse kansainvälisistä kilpailuista. Havaintojeni mukaan, ensimmäisenä heidän suosikkilistallaan ovat jalkapallo ja jääkiekko, yleensäkin pelit. Mestaruuskilpailuja naiset katsovat kuin moniosaista jännityselokuvaa, jonka loppuratkaisu on arvoitus viime minuuteilla. Kodin totuttu aikataulu häiriintyy. Isoäidit saattavat unohtaa lapsenlapset ja äidit ruoanlaiton, joten jotkut isät istuessaan mielestään "ansaitusti" television ääressä, eivät aina iloitse tällaisesta myötätunnosta.

Joskus urheiluohjelma aiheuttaa jopa perheriitoja. Mutta saattaa käydä toisinkin: televisiolähetys stadionilta voi myös yhdistää ja jopa kiinteyttää kotikatsomoa. Näin kävi kesällä, kun saimme katsoa huippujalkapalloa, kun televisiolähetykset rikkoivat miljoonien naisten elämänrytmin, kun anopit ymmärtäen suhtautuivat vävynsä harrastukseen, kun esimerkiksi erääseen ystäväperheeseen palautui sopu ranskalaisia jalkapalloilijoita kohtaan tunnetun molemminpuolisen sympatian pohjalla. Sitä ennen talon emäntä ja isäntä eivät olleet kahteen viikkoon keskustelleet.

Naisten penkkiurheiluinnostuksen syttymisen syyt ovat vielä hämärän peitossa. Olen kuitenkin varma, että varsin suuri merkitys on itse naisten saavuttamilla loistavilla urheilutuloksilla. Monet neuvostonaiset ovat veistäneet kultaa suurkilpailuissa. Nina Ponomareva (Romaškova) oli ensimmäinen neuvostoliittolainen olympiavoittajatar. Hänen lajinaan oli kiekonheitto. Naishiihtäjä Ljubov Kozyreva (Baranova) avasi naisten kultatilin talvi-olympialaisissa. Miehet eivät ole nykyaikana yltäneet Inga Artamonovan saavutukseen. Hän sai neljä laakeriseppelettä luistelun MM-kisoissa. Talviurheilun ystävät muistavat myös Lidija Skoblikovan, joka otti kultaa kaikilla luistelumatkoilla Insbruckissa — maailman lehdistö nimitti häntä silloin "mustaksi salamaksi". Nykyään naiset seuraavat miehiä useimmissa lajeissa aivan kintereillä. He ottavat osaa yhä useampiin lajeihin. Viime vuosina naistenlajien luettelo on täydentynyt mm. maahockeylla ja maratonilla.

Mitä tulee isoäitien urheiluinnostuksen syttymiseen, niin tärkeä merkitys on sillä, että juuri he saattelevat "voittamattomia" pieniä tyttöjä ja poikia urheiluharjoituksiin. Juuri he muodostavat eräänlaisia naistenkerhoja stadionien lehtereille, uimahalleihin, luistinradoille ja tenniskentille. Näin urheilun tuntijoiden ja arvostajien rivit moninkertaistuvat, isoäitien sytykkeenä on pyrkimys tukea lastenlasten harrastusta.

Myös isoisoäitimme harrastivat penkkiurheilua mikäli on uskomista eräässä Mir ženštšiny (Naisten maailma) lehdessä v. 1914 julkaistuun valokuvaan. Näyttää tosin siltä, että kiinnostus ratsastukseen on enemmänkin peräisin halusta esitellä muotivaatteita kuin halusta seurata kilpailuja. Joka tapauksessa, naisten paikka oli silloin tiukasti katsomossa.

Naiset eivät vihellä stadionilla. Se ei johdu siitä, etteivätkö he osaisi. Kyse on muusta. Naisille urheilussa ei ole useinkaan tärkeintä pisteet, maalit ja sekunnit vaan urheilijan persoonallisuus, kilpailun psykologinen puoli, tarve omistaa tunteensa jollekin. "Omalle" tai ulkomaalaiselle suosikilleen, parhaalle tai päinvastoin epäonnistuneelle — myös näin saattaa käydä. Sanalla sanoen naiset eivät jännitä niinkään kilpailun tai ottelun lopputulosta vaan sitä miten suosikin käy. He eivät vihellä valituilleen, eivätkä edes "vierailleen, he jännäävät ja iloitsevat suosikkinsa puolesta.

V. Melik-Karamov,
urheilutoimittaja

LASKEN SILMÄNRÄPÄYKSESSÄ

Tämä leikki kiinnostaa varmaan niin lapsia kuin aikuisiakin. Pyytäkää heitä kirjoittamaan paperille, kuinka monta vähennyslaskutehtävää tahansa. Esimerkiksi näin:

8— 5=
15— 8=
37—15=
62—15=
114—62=

Asettakaa yksi ehto: ensimmäisen tehtävän vähennettävän on oltava vähentäjänä toisessa tehtävässä, toisen tehtävän vähennettävän on oltava vähentäjänä kolmannessa tehtävässä jne. Muita ehtoja ei ole. Toverinne voivat valita mitä tahansa kaksi- tai kolminumeroisia lukuja ja suorittaessaan tehtäviä heidän ei tule näyttää niitä. Te lupaatte kerran vilkaistuanne niihin laskea silmänräpäyksessä kaikkien erotusten summan.

Sen jälkeen kun olette vastanneet (tässä tapauksessa tulos on 109) kehottakaa tovereitanne tarkistamaan tulos ja katsokaa, paljonko siihen kuluu aikaa.

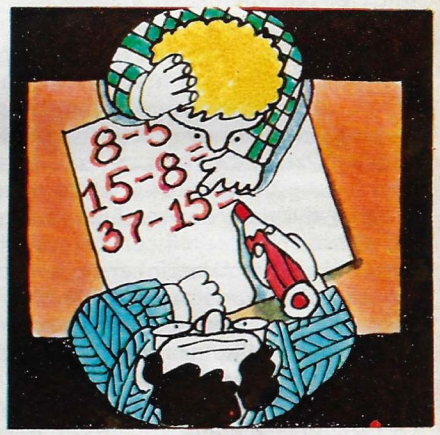

Te ette luonnollisestikaan laske kaikkia erotuksia ja summaa niitä päässälaskuna vaan suoritatte vain yhden laskutoimituksen: viimeisen rivin vähennettävästä vähennätte ensimmäisen rivin vähentäjän: 114—5=109.

Pyytäkää tovereitanne tekemään kuinka monta tehtävää tahansa. Muutamassa sekunnissa annatte vastauksen kaikkiin niihin.

Miksi kaikki "stemmaa"? Mitään ihmeellistä salaisuutta siinä ei ole. Mikäli kirjoitatte minkä tahansa tällaisen tehtävän yhdelle riville yhdistäen esimerkit plus- ja miinusmerkillä (8—5+15—8+37—15+62—37+114—62) huomaatte, että jäljelle jää vain kaksi lukua: toisesta vähennetään toihen.

Leikki tuottaa huvia aikuisille ja hyötyä nuorille koululaisille, koska se innostaa heitä harjoittelemaan yhteen- ja vähennyslaskua.

GUTSULILAISET MATOT

Olemme jo useampaan otteeseen esitelleet lukijoille karpaattoukrainalaisten mestareiden käsityötaidetta. Tällä Ukrainan seudulla on paljon taitavia käsityöläisiä. Gutsulilaisten koristeveistäjien, savenvalajien, koruompelijoiden, matontekijöiden ja turkkurien töitä on esillä paitsi Kievissä, Lvovissa myös muissa suurissa kaupungeissa Ukrainassa ja sen ulkopuolellakin.

Kuten muillakin lampaankasvatusalueilla niin myös täällä matonkudonnalla on pitkät perinteet. Gutsulilaiset matot ovat nukattomia ja muistuttavat keskiaasialaisia (nukattomia) mattoja. Kun ukrainalaiset kankurit pitävät yleensä kukkaiskuviosta, niin gutsulilaiset mestarit pitävät enemmän geometrisesta kuviosta. Värien valinnassa heillä ei ole käytännöllisesti katsoen mitään rajoituksia. Karpaattoukrainalaisissa matoissa esiintyy harmonisena yhdistelmänä vihreä, vadelmanpunainen, keltainen, punainen, oranssi ja vaaleansininen.

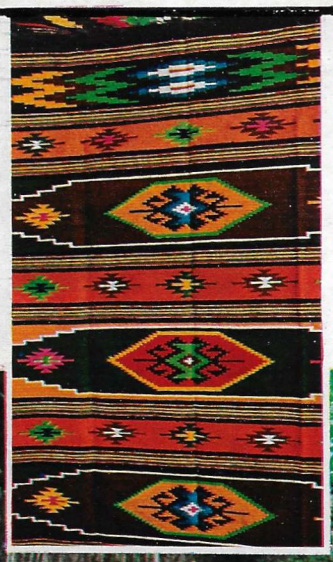

HYVÄÄ RUOKAHALUA!

Tällä kertaa esittelemme kaksi valkovenäläisen keittiön reseptiä. Valkovenäläinen keittiö on kuuluisa erilaisista vihannes- ja erityisesti perunaruoistaan.

Holodnik
(kylmä suolaheinäkeitto)

Kahta annosta varten tarvitaan 400 g suolaheinää, kaksi keskikokoista punajuurta, tuorekurkku, 60 g ruohosipulia, kaksi teelusikallista tilliä, kovaksikeitetty muna, 2 ruokalusikallista vuolukermaa, kaksi teelusikallista sokeria, kaksi teelusikallista etikkaa, saman verran kidesokeria sekä suolaa maun mukaan.

Suolaheinät valikoidaan, pestään, raastetaan ja keitetään vedessä tai vähärasvaisessa lihaliemessä, jäähdytetään. Hyvin pestyt punajuuret keitetään kuorimattomina vedessä johon on lisätty etikkaa. Punajuurikeite jäähdytetään ja siilataan. Punajuuret kuoritaan ja viipaloidaan. Suolaheinäseokseen lisätään pieneksi silvottua suolalla hierrettyä ruohosipulia sekä munankeltuaista ja viipaloidut kurkut ja punajuuret. Sitten lisätään punajuuriliemi, muhennettu munanvalkuainen, sokeria ja kefiriä joka on ennalta vatkattu ja jäähdytetty. Ennen tarjoilua lautaselle lisätään vuolukermaa ja keittoon ripotellaan tilli.

Dranikit (perunaohukkaat)

4-5 keskikokoista perunaa, raaka muna, ruokalusikallinen vuolukermaa, kaksi ruokalusikallista jauhoja, suolaa maun mukaan.

Perunat kuoritaan, pestään ja raastetaan karkeasti, lisätään muna, vuolukerma ja jauhot, sekoitetaan, lisätään suola. Ohukaistaikina kaadetaan lämmitetylle ja kasviöljyllä voidellulle paistinpannulle. Paistetaan molemmilta puolilta. Dranikit on syytä tarjoilla kuumina, suoraan paistinpannusta. Mausteena perunaohukaisten kanssa voidaan käyttää paistettua sipulia, raastettua juustoa, kutunjuustoa, vuolukermaa tai jotain voimakkaasti maustettua kastiketta.

Nämä sivut on valmistanut
Vera Severjanova taiteilija
A. Suhovin ja valokuvaajien
S. Lidovin, J. Miranskin,
V. Seleznevin avustamana.

"Tunnet huonosti vaimoni, häneltä voi odottaa mitä hyvänsä."
Piirt. V. Spelnikov.

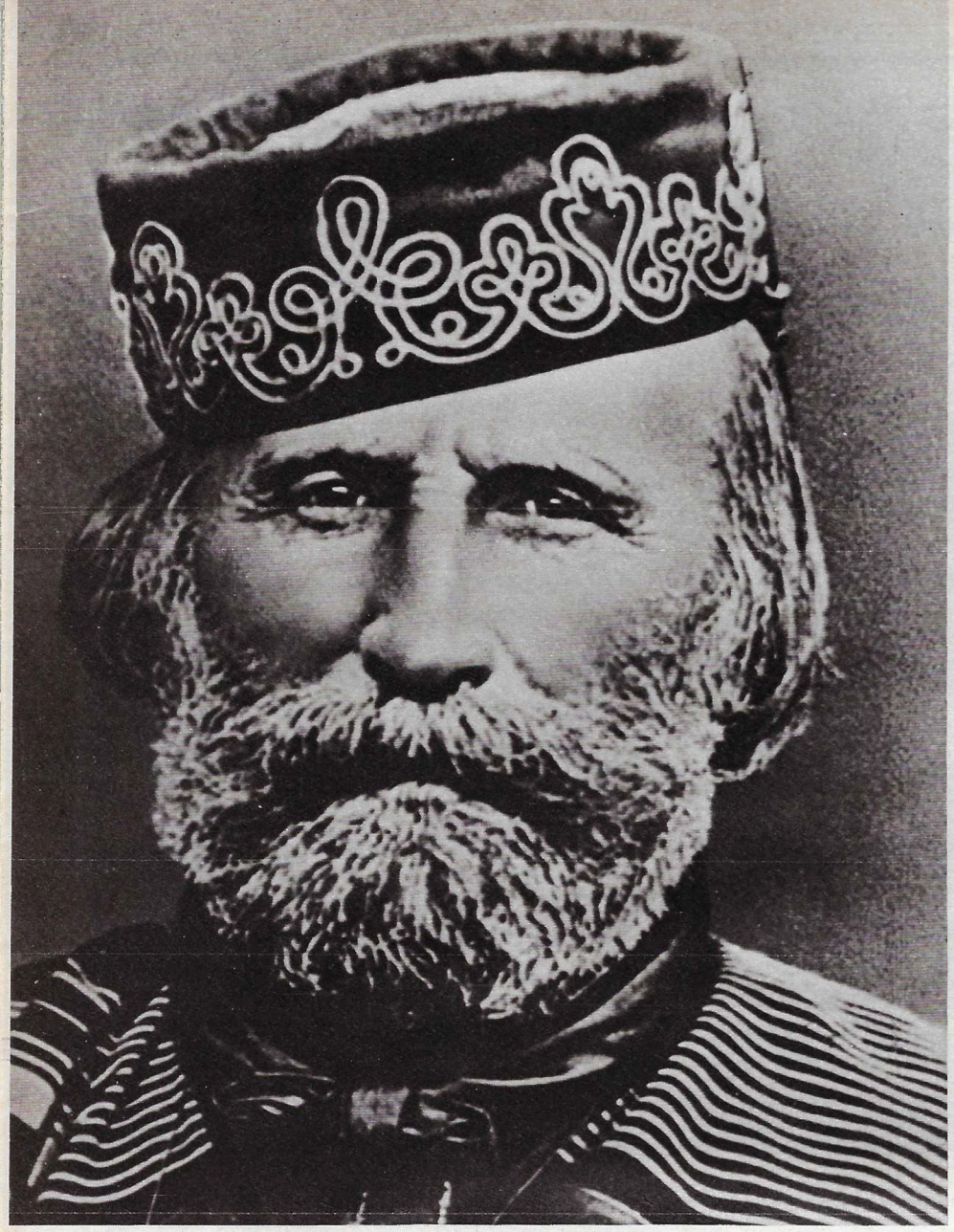

GARIBALDI JA VENÄJÄ

Tänä vuonna vietetään Giuseppe Garibaldin, huomattavan italialaisen vallankumousmiehen, etevän sotapäälliikön ja pelottoman vapaustaistelijan syntymän 175-vuotispäivää. Hänellä ja hänen asekumppaneillaan oli merkittävä osuus yhtenäisen Italian valtion luomisessa.

Neuvostoliitossa kunnioitetaan suuren italialaisen muistoa. Moskovassa on nimetty katu hänen kunniakseen. Taganrogiin, joka sijaitsee Asovan meren rannalla, on pystytetty muistomerkki Garibaldille — juuri sieltä alkoi hänen vallankumouksellinen tiensä. Vuonna 1833 Taganrogissa nousi maihin kauppalaivaston matruusi Giuseppe Garibaldi. Kaupungissa hän tapasi salaisen vallankumouksellisen järjestön Nuori Italia jäseniä ja vannoi omistavansa elämänsä isänmaansa vapauttamisen ja uudelleen yhdistämisen asialle.

Garibaldi asui monia vuosia maanpaossa. Hän osallistui Latinalaisen Amerikan kansojen vapaustaisteluun. Kerättyään ympärilleen taisteluun valmiita vapaaehtoisia hänestä tuli vuonna 1859 kansansa vapaustaistelun järjestäjä omassa isänmaassaan.

Garibaldin nimi tuli nopeasti tunnetuksi koko Euroopassa. Venäjän demokraattiset piirit ihailivat hänen urotöitään. "Nyt keskustelut seurapiireissä alkavat Garibaldilla ja päättyvät Garibaldiin", salaisen poliisin agentti raportoi. Venäjän edistykselliset ihmiset pyrkivät ottamaan omakohtaisesti osaa Italian kansan vapaustaisteluun. Kymmenet venäläiset vapaaehtoiset taistelivat garibaldilaisten riveissä. Kaikkien heidän nimet eivät ole tiedossa ja tässä kerromme vain joistakin heistä.

Tunnettu oopperalaulaja Feodor Komissarževski, joka opiskeli v. 1859 Italiassa, liittyi garibaldilaiseen osastoon ja tyttärensä muistelmien mukaan "ei jättänyt taistelukumppaneitaan ennen kuin he olivat täyttäneet yhteisen velvollisuutensa Italian kansaa kohtaan".

Venäläisten vapaaehtoisten joukossa oli myös Lev Metšnikov, myöhemmin tunnettu maantieteilijä ja yhteiskunnallinen toimihenkilö, kuuluisan biologin Ivan Metšnikovin veli. Hän opiskeli maalaustaidetta Venetsiassa ja saatuaan tietää, että Toscanassa muodostetaan sissiosastoa, kiiruhti sinne. Syyskuussa v. 1860 hän tapasi Napolissa ensi kertaa maineikkaan sotapäällikön. Garibaldi lähetti Metšnikovin etulinjoille kenraali Milbitzin joukkoihin, jotka puolustivat Napolia. Milbitz antoi hänelle tehtäväksi rakentaa linnoitetut asemat, jotka, "olivat meille hyvin tarpeellisia", kuten Garibaldi kirjoitti muistelmissaan.

Lokakuun 1. päivänä v. 1860 Volturnon lähellä käytiin ratkaisutaistelu. Kuninkaalliset rakuunat, joille oli luvattu Napoli ryöstettäväksi, hyökkäsivät kenraali Milbitzin vahvistettuja asemia vastaan, mutta heidän hyökkäyksensä murskaantui garibaldilaisten sitkeään puolustukseen. Tässä taistelussa Metšnikov komensi tykistöä. Taistelun kuumimmassa vaiheessa hän haavoittui vaikeasti kranaatin räjähdyksestä ja hänet vietiin tajuttomana sairaalaan.

Ikään kuin unen läpi Metšnikov kuuli, kuinka joku tuli huoneeseen ja sanoi: "Garibaldi käski välittää teille, että voitto on meidän."

L. Metšnikovin osallistumisesta garibaldilaiseen liikkeeseen voimme lukea hänen muistelmistaan, jotka julkaistiin Russki vestnik -lehdessä v. 1861. Nykypäiviin asti on säilynyt lehtiö, johon hän on piirtänyt taisteluryhmityksiä ja luonnostellut muotokuvia.

Myös tunnettu venäläinen lääkäri Nikolai Pirogov auttoi Garibaldia. Elokuussa v. 1862 marssilla Roomaan Garibaldi haavoittui vakavasti jalkaan. Häntä hoitivat tunnetut eurooppalaiset lääkärit. Kului lähes kaksi kuukautta, mutta sotapäällikön tila ei parantunut. Kirurgit vaativat amputointia. Tästä saivat kuulla Heidelbergissä opiskelleet venäläiset. Siellä oli myös kuuluisa kirurgi Nikolai Pirogov. Opiskelijat keräsivät 1 000 frangia ja lähettivät valtuuskunnan, joka pyysi Pirogovia matkustamaan Italiaan. Pirogov kieltäytyi päättävästi ottamasta rahoja, mutta lähti matkalle välittömästi. Hän tutki haavoittuneen, määritteli luodin sijainnin, torjui kaikki amputointi-ehdotukset ja antoi hoitaville lääkäreille ohjeita. Sanomalehden Sankt-Peterburgskie vedomosti kautta hän välitti 2. marraskuuta Garibaldin venäläisille kannattajille, että "voitte olla rauhallisia: sen paremmin hänen elämänsä kuin jalkansakaan ei ole vaarassa". Myöhemminkin hän antoi ohjeita Garibaldille ja tämän lääkäreille.

Vuoden kuluttua kirurgi sai Italiasta kirjeen. "Kallis tohtorini Pirogov, haavani on lähes parantunut. Tunnen tarvetta kiittää teitä sydämellisestä huolenpidosta, jota minulle osoititte ja taitavasta hoidosta ... G. Garibaldi."

Marraskuussa v. 1867 Garibaldi lähti joukkoineen uudelleen kohti Roomaa, mutta Montanan edustalla sadat garibaldilaiset joutuivat paavin ja ranskalaisten joukkojen vangiksi. Heidät sijoitettiin kahteen roomalaiseen luostariin. Haavoittuneet joutuivat olemaan epähygienisissä olosuhteissa ja nukkumaan sementtilattialla ilman peitteitä. Vailla alkeellisintakaan lääkintäapua monet kuolivat. Kerran heidän luokseen tuli 25-vuotias laupeudensisar. Hän oli venäläinen kirjailija Aleksandra Toliverova-Jakobi.

Saatuaan kuulla vankien hädänalaisesta asemasta Toliverova, joka siihen aikaan asui Roomassa, sai sairaaloiden komendantilta luvan hoitaa taistelijoita. Hän oli runsaan puolen vuoden ajan jatkuvasti sairaiden parissa. Monet heistä saavat kiittää häntä elämästään. "He rakastivat minua kuin sisarta, kuin ystävää, kirjoitti hän päiväkirjaansa, "tein kaiken voitavani, keräsin rahaa, vein heille vuodevaatteita ja ruokaa." Toliverova järjesti rahankeräyksen Garibaldia kannattaneiden italialaisten ja silloin Italiassa asuneiden venäläisten keskuudessa. Hän pelasti kuolemasta myös Garibaldin lähimmän asetoverin Luigi Castellazzon. Hänet oli saatu kiinni Roomassa ja kidutettu, jotta hän olisi tehnyt paljastuksia. Lopulta hänet tuomittiin kuolemaan. Garibaldi ja hänen roomalaiset ystävänsä laativat suunnitelman Castelazzon paon järjestämiseksi vankilasta. Ongelmana oli, kuinka välittää tieto siitä vankilaan? Päätettiin, että apua tässä voi antaa ainoastaan laupeudensisar Aleksandra.

Toliverova-Jakobi suostui epäröimättä täyttämään vaarallisen tehtävän. Hän kirjoitti päiväkirjaansa: "Päätin että menen huomenna San-Michelen vankilaan ja käytän kaikki voimani, jotta saisin nähdä Castellazzon."

Hänellä oli suuri työ saada ankaralta vankilan komendantilta lupa tavata "sulhastaan". Vanginvartijoiden saattamana hän meni kuolemaantuomittujen selliin. Riski oli valtava: hänet saatettiin tutkia ja löytää lappunen, ja "sulhanen" saattoi olla tunnustamatta häntä morsiamekseen ...

Hän osoitti olevansa erinomainen näyttelijätär. Nähtyään vangin hän heittäytyi välittömästi tämän syleilyyn. Castellazzo tunsi, että paidankauluksen alle työnnettiin lappunen. Hän pakeni vankilasta vuorokautta ennen teloitusta.

Kun Toliverova-Jakobi palasi kotimaahansa, Garibaldi välitti hänen mukanaan kirjeen ystävilleen. Saatekirjelmässä oli myös seuraavat rivit:

"Signora Aleksandra, lähetän Teidän kauttanne sydämelliset terveiset rohkealle kansallenne, jolla tulee olemaan niin suuri osa maailman tulevissa kohtaloissa..."

V. VINOGRADOV, historian lisensiaatti

Yli neljä vuosikymmentä sitten — 18. heinäkuuta 1939 — Neuvostoliitossa vietettiin ensi kertaa Yleisliittolaista urheilijan päivää. Siitä lähtien tätä yleiskansallista nuoruuden, voiman ja terveyden päivää vietetään joka vuosi. Se on yleiskansallinen, koska Neuvostoliitossa urheilua ja kuntoilua harrastaa yli 80 miljoonaa ihmistä.

Julkaisemamme kuva on otettu Limbožin piirikeskuksessa Latviassa piirin osuustilallisten urheilujuhlan aikana. Yhdessä heidän kanssaan kilpailuihin osallistuivat myös heidän ystävänsä ja työtoverinsa, riikalaisen VEF-tehtaan työntekijät. Yleisliittolaisena urheilijan päivänä järjestetään paljon tällaisia tapahtumia eri puolilla Neuvostoliittoa.

Guajakilessa, yhdessä Ecuadorin suurimmassa kaupungissa, pidettiin neljännet vesiurheilulajien MM-kisat Siellä kamppailtiin uinnin, vesipallon, uimahyppyjen ja taideuinnin mitaleista. Neuvostoliiton vesipallojoukkue otti kultaa (kuva ottelusta Unkaria vastaan). Naisten uinnissa parhaita olivat DDR:n uimarit, he veivät kymmenen mestaruutta. Miesten uinnissa eniten kultamitaleja — 6—ottivat USA:n edustajat. Uinnin maailmamestaruuksiin yltivät myös Brasilian, Hollannin, Kanadan, Saksan liittotasavallan ja Neuvostoliiton edustajat.

URHEILU

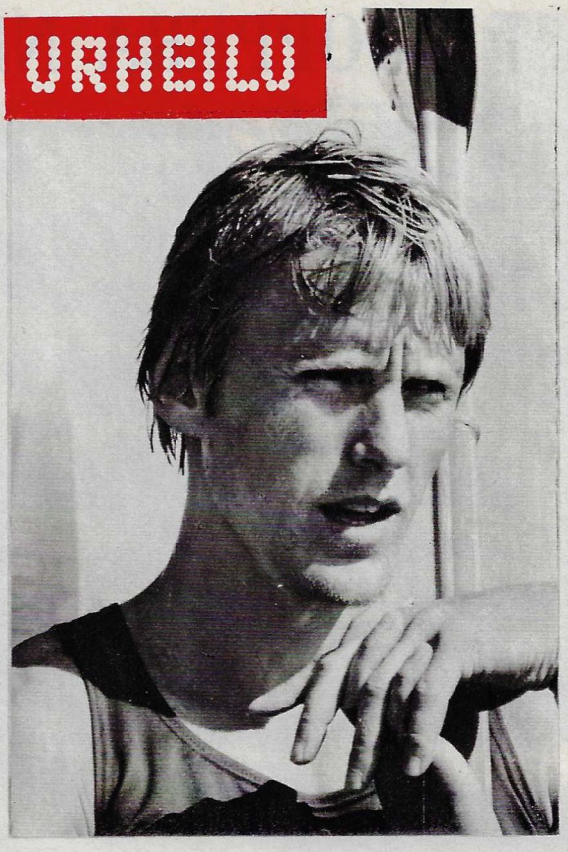

Kadehdittavaa tasaisuutta — näin voi luonnehtia neuvostoliittolaisen kajakkimelojan Vladimir Parfenovitšin kilpailusuorituksia. Moskovan olympialaisissa hän otti kolme kultamitalia ja ylti samaan tulokseen myös vuoden 1981 MM-kisoissa. Tänä vuonna Jugoslaviassa pidetyissä melonnan MM-kisoissa hän otti jälleen kolme kultaa: yhdessä Sergei Superatan kanssa hän voitti kajakkikaksikoiden 500 ja 1000 metriä ja yksinään hän otti kajakkiyksikön mestaruuden 500 metrillä.

Joukkuekilpailussa Neuvostoliiton joukkue oli 24 maasta paras, sen tilille kertyi 5 kultaa, 3 hopeaa ja 3 pronssia. Toiseksi sijoittui DDR: 6 kultaa, 3 hopeaa ja 1 pronssi.

Valok. J. Miranski,
G. Hatškovanjan ja J. Šelešnev

Muutaman sekunnin kuluttua tämän kuvan ottamisesta tuomari nostaa Vitali Kuznetsovin (kuvassa oikealla) käden ylös. Vitali voitti toisen kerran sambopainin maailmanmestaruuden raskaassa sarjassa. Kuznetsovilla on ikää jo 41 vuotta, mutta siitä huolimatta hän liikkuu matolla kevyesti ja varmasti. Hän on harrastanut myös kreikkalais-roomalaista painia ja judoa (sai hopeaa vuoden 1972 olympialaisissa), parhaiten hän on kuitenkin menestynyt sambo-painissa, lajissa joka on syntynyt Neuvostoliitossa.

Vuosi vuodelta sambo-painista tulee yhä suositumpi, tästä olivat hyvänä osoituksena Pariisissa pidetyt MM-kisat. Kahdeksan maan (Bulgarian, Espanjan, Hollannin, Italian, Mongolian, Neuvostoliiton, Ranskan ja USA:n) edustajat pääsivät palkinnoille. Kuznetsovin lisäksi kultaa saivat neuvostoliittolaiset sambopainijat Andrei Hodyrev (48 kg), Viktor Astahov (57 kg), Jevgeni Jesin (62 kg), Magomed Ramazanov (82 kg) ja Valeri Paškin (90 kg), mongolilaiset painijat Nanzda Burgedaa (52 kg) ja Žambal Gambold (74 kg), bulgarialainen Georgi Tsvetkov (68 kg) sekä amerikkalainen Greg Gibson (100 kg).

Koululaisten kesä on mennyt menojaan. Sen aikana yli 14 miljoonaa tyttöä ja poikaa vietti lomaansa pioneerileirillä. He tekivät retkiä, tutkivat luontoa, pelasivat ja harrastivat tietenkin ahkerasti urheilua. Pioneerileirien ohjelmaan kuuluu päivittäin kolme tuntia urheilua.

Kuvassa, joka on otettu osuustilan pioneerileirillä Jedinetsin piirissä Moldaviassa, näette kuinka mielenkiintoinen laji on sekaviesti.

ENNÄTYSTEN AIKA

Riippumatta siitä, mistä vuodesta on kyse, niin ainakin yhdellä neuvostoliittolaisella urheilijalla, miehellä tai naisella, on ollut hallussaan maailmanennätys sellaisessa urheilulajissa, johon ei liity juoksua. Minkään muun maan penkkiurheilija ei voi sanoa vastaavaa...

Tämä kappale on otettu tunnettua neuvostoliittolaista korkeushyppääjää Valeri Brumelia esittelevästä artikkelista, joka on julkaistu "Lehdistön käsikirjassa". Tämä käsikirja ilmestyi Indianapolisin kaupungissa, Indianan osavaltiossa USA:ssa Neuvostoliiton ja USA:n välisen yleisurheilumaaottelun aattona.

Neuvostoliiton maajoukkueessa oli nytkin maailmanmestareita, mm. Sergei Litvinov, joka teki uuden ME-tuloksen vähän ennen perinteistä, nyt jo 18. kerran järjestettyä USA:n ja Neuvostoliiton "jättiläisten" välistä yleisurheilumaaottelua.

Maaottelu järjestettiin vuosien 1980 ja 1984 olympialaisten puolivälissä, ja siksi se kiinnosti paitsi maiden tämänhetkisen paremmuuden myös tulevaisuuden kannalta. Neuvostoliiton maajoukkueet voittivat vakuuttavasti (miehet 118—110; naiset 89—67). Lisäksi tämä oli USA:a miesmaajoukkueen ensimmäinen tappio kotikentällä.

Maaottelun tulostaso oli kova. Siitä kertoo kymmenen maaotteluennätystä. Erinomaisen tuloksen kiekonheitossa paiskasi Georgi Kolnootšenko (uusi ennätys on 69,44 m). Carl Lewis teki uuden otteluennätyksen sadalla metrillä. Tämä amerikkalainen urheilija osallistui ainoastaan pikamatkalle, mutta sanoi juoksun jälkeen pidetyssä lehdistökonferensissa, että keskittyy lähiaikoina vain pituushyppyyn. Ja pian maaottelun jälkeen, hypätessään Indianapolisissa pidetyissä kilpailuissa, Lewis kohahdutti urheilumaailmaa tuloksella 8,76 m. Se on pituushypyn historian toiseksi paras tulos. Ja kun Bob Beamonin hallussa oleva MM-tulos (8,90 m) syntyi Mexikon olympialaisissa v. 1968 (silloin sitä nimitettiin hypyksi 21. vuosisataan) vuoriston ihanneolosuhteissa ja sääntöjen sallimassa myötätuulessa, niin Lewis teki tuloksen tasangolla eikä tuuli häntä auttanut.

Amerikkalaisen urheilijan hyppy on yksi tämän kauden parhaista tuloksista. Maailmanennätyksiä on kyllä tehty eri lajeissa. Romanialainen Anisoara Cuzmir hyppäsi pituutta 7,15 m, parantaen neuvostoliittolaisen Vilma Bardauskienen tulosta kuudella sentillä. Myöhemmin toinen romanialainen, Valeria Ionesku lisäsi ME-tulokseen vielä viisi senttiä. Suomalainen Tiina Lillak teki uuden keihäänheiton ME:n 72,40 m, ylittäen bulgarialaisen Antoaneta Todorovan entisen ennätyksen yli puolella metrillä. Englantilainen David Moorcroft paransi ME:tä 5000 metrillä, neuvostoliittolainen Svetlana Ulmasova 3000 metrillä. Neuvostoliiton mestaruuskilpailuissa 10000 metrin maailmanennätyksen alitti kerralla kolme juoksijatarta, joista ensimmäiseksi tuli Anna Domoradskaja.

Syksyllä 1983 pidetään Helsingissä historian ensimmäiset yleisurheilun MM-kisat, ja kaikesta päätellen eri maiden urheilijat ovat jo aloittaneet valmistautumisen niihin.

O. SPASSKI,
erikoiskirjeenvaihtajamme

INDIANAPOLIS—MOSKOVA

SUOMEN KANSALLISOOPPERA NEUVOSTOLIITOSSA

Suomen Kansallisteatterin pääjohtaja J. Raiskinen, laulajatar T. Valjakka ja leningradilainen kapellimestari A. Jansons oopperavierailun aikana Leningradissa.

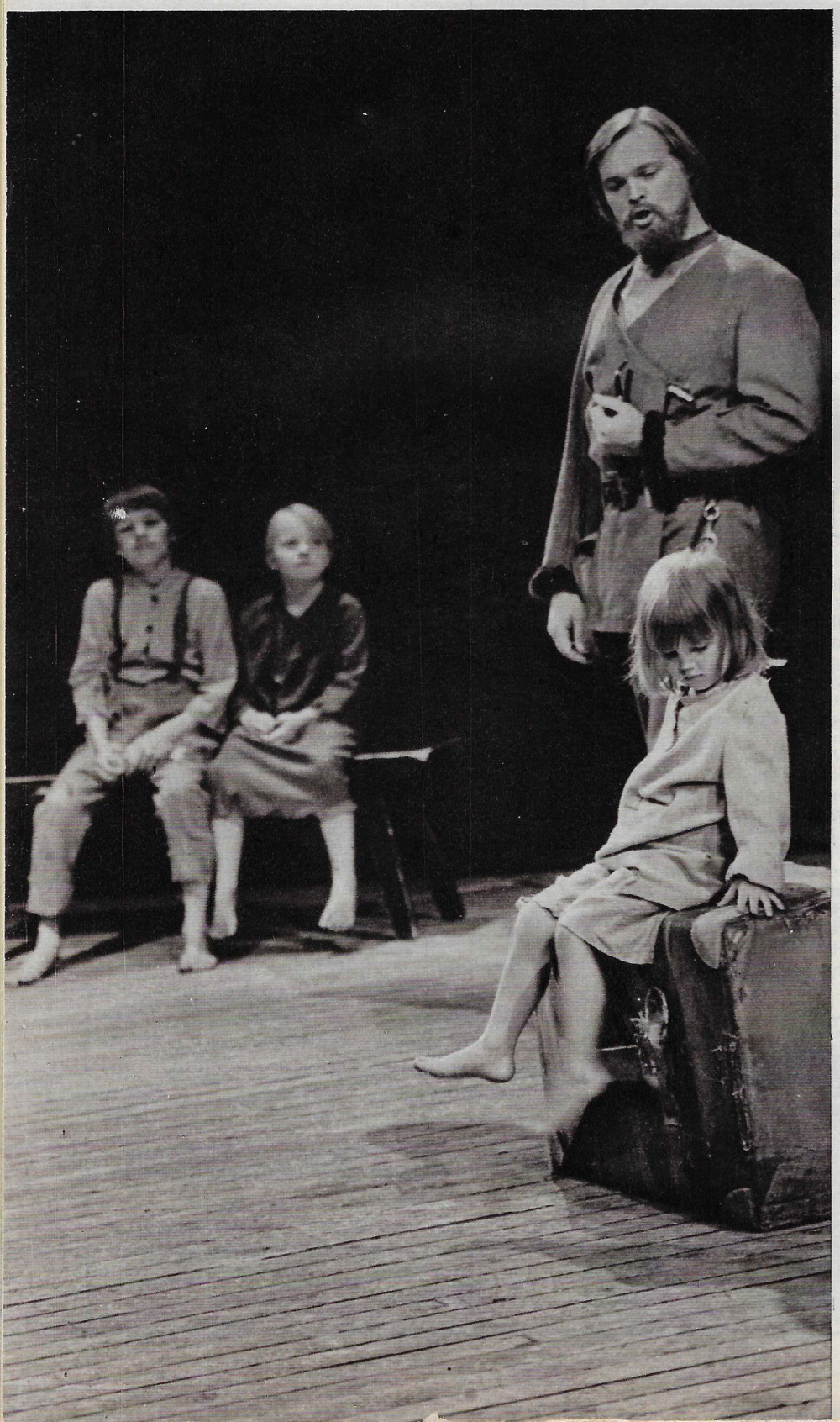

Suomen Kansallisoopperan vierailu Moskovassa, Leningradissa ja Tallinnassa oli tapahtuma näiden kaupunkien kulttuurielämässä. Neuvostokatsojille esitettiin Verdin Macbeth-ooppera ja Aulis Sallisen Punainen viiva.

— Se oli suurenmoinen elämys monessa suhteessa, sanoi Ralf Långbacka lehtemme kirjeenvaihtajalle antamassaan haastattelussa. — Ensinnäkin siinä mielessä, että se sai vierailla Bolšoissa, joka on maailman kuuluisimpia musiikkiteattereita. Toiseksi oli mahtavaa sijoittaa tämä esitys puolta suuremmalle näyttämölle kuin meidän. Hyvin se sinne kuitenkin sopi ja oli mahtava tunne kun kaksi ja puolituhantinen yleisö syttyi, tuli mukaan ja taputti.

Punaista viivaa on esitetty monissa maailman teattereissa. Siitä huolimatta ohjaaja Aulis Sallinen piti Bolšoi-teatterin esitystä eräänä parhaana: "... täällä oli suuri orkesteri ... Bolšoissa akustiikka on erittäin hyvä. Olen hyvin tyytyväinen esitykseen."

Punaisen viivan päänaisroolin esittäjä Taru Valjakka ilmaisi koko Kansallisoopperan taiteilijakunnan tunteet: "Neuvostoliitto-kiertueemme on ollut suuri kokemus ja erittäin iloinen yllätys. Päällimmäisenä mielessä on ollut neuvostoliittolaisen oopperayleisön valloittaminen. Se oli suuri ja inspiroiva haaste, josta mielestäni selvisimme."

Kiertueeseen sisältyi luonnollisesti muutakin kuin esityksiä ja harjoituksia. Vieraat tutustuivat kaupunkeihin ja ihmisiin sekä tapasivat vanhoja tuttuja. Iloinen tapaaminen oli mm. kapellimestari Arvid Jansonsin kanssa, joka on johtanut monta vuotta Prokofjevin oopperaa Duennaa Helsingissä.

Tallinnasta löytyi vielä enemmän tuttavia, koska Eestin ja Suomen oopperoilla on perinteiset yhteydet.

— Olemme käyneet useasti vierailulla Suomessa, kertoi Estonia-teatterin johtaja Ants Söber. — Olemme esittäneet suomalaisille katsojille Verdin oopperan Attila, Donizettin Rykmentin tytär ja eestiläisen säveltäjän Eino Tambergin oopperan Cyrano de Bergerac. Estonia-oopperan baletti on kaksi kertaa vieraillut Kuopion balettijuhlissa. Viimekertainen vierailumme tapahtui vuoden 1981 kesällä, silloin Suomessa kävi Estonia-teatterin kamariorkesteri. Mitä tähän Suomen Kansallisoopperan vierailuun tulee niin se tuotti meille suurta mielihyvää. Hyvä musiikki, kauniit äänet ja erinomainen toteutus — näin voisin luonnehtia Suomen oopperan esityksiä.

Vierailun päätyttyä, ennen laivamatkaa Helsinkiin, Suomen Kansallisoopperan johtaja Juhani Raiskinen teki yhteenvetoa: "Ei ole ehkä oikein sopivaa kehua omiaan, mutta olen tyytyväinen taiteilijoidemme esityksiin. Erityisen iloinen olen neuvostoyleisön suhtautumisesta, siitä lämpimästä vastaanotosta, joka tuli osaksemme."

Sally Laakso.
Valok. B. Tšervjakov

Suomalaisten taiteilijoiden menestys oli yhtä hyvää niin Moskovassa, Leningradissa kuin Tallinnassakin. Vasemmalla: tässä kohtauksessa oopperasta Punainen viiva neuvostokatsojat antoivat erityisen suuret suosionosoitukset nuorimmille esittäjille — A. Siltamalle, T. Mikkolalle ja L. Angervolle.

MIHIN BELARUS PYSTYY

Belarus-traktoreita tehdään Minskin tehtaalla, jota nimitetään Neuvostoliiton traktoriteollisuuden jättiläiseksi. Traktoreita on käytössä jokaisella mantereella, ne ovat osoittautuneet hyviksi. Traktori on yleiskäyttöinen ja pystyy lähes mihin työhön tahansa. Se toimii yhtä tehokkaasti niin pellolla kuin hakkuutyömaallakin. Tällaiset ominaisuudet ovat tehneet siitä suositun myös Suomessa.

"Belarukselle löytyy aina hommia tilallani, minulla on 10 ha viljeltyä alaa ja 40 ha metsää, lisäksi täytyy valmistaa rehua nautakarjalle. Riippumatta siitä missä töissä käytän sitä — kynnössä, äestyksessä, niitossa, perävaunun kanssa tai mikäli tarvitsen nostolaitteita — niin aina se on osoittautunut luotettavaksi." Tämä on suomalaisen viljelijän K. Kellinmäen mielipide neuvostoliittolaisesta traktorista.

— Belaruksen "opettaminen" tekemään mitä erilaisimpia työvaiheita samalla rasittamatta konetta liikaa on vaatinut pitkällisen kehitystyön, sanoo Minskin traktoritehdasyhtymän varapääjohtaja Stanislav Lobatšev. — Kehitystyötä edesauttoivat huomattavasti ne lausunnot ja suositukset, jotka olemme saaneet käyttäjiltä. Esimerkiksi suomalaiset ostajat asettivat kovat vaatimukset hytin melu- ja tärinäsuojaukselle. Meidän onkin onnistunut huomattavasti parantaa kuljettajan työolosuhteita samalla kun olemme lisänneet moottorin tehoa, koneen tuottavuutta ja sen suorittamien työvaiheiden lukumäärää.

Minskin tehdas on toimittanut traktoreita Suomeen jo 27 vuoden ajan. Määrät ovat kasvaneet niin suuriksi viime vuosina, että tuli ajankohtaiseksi perustaa osakeyhtiö Konela-Belarus, joka toimiikin menestyksellisesti. Siellä työskentelevät Minskin tehtaan asiantuntijat opastavat ja neuvovat suomalaisia käyttäjiä ja huoltomiehiä sekä osallistuvat Belaruksien huoltoon. Ne ovat traktoreita, jotka pystyvät tuhanteen ja yhteen työhön, kuten tehtaalla sanotaan.

G. PETROV
Valok. A. Ptitsyn

Suomalaiset ostajat tuntevat hyvin tämän Minskin traktoritehtaan merkin. Valmiiden tuotteiden varastossa.

Minskin traktoritehtaan koeajaja E. Dainjak on ollut Suomessa Konela-Belarusin palveluksessa.

Vasemmalla: käynnissä uusien hydraulisten laitteiden testaus. Alhaalla: tuotantolaitoksen pääinsinööri Ivan Demtšenko.

YDINVOIMATALOUS-82

Tämän nimiseen Moskovassa järjestettyyn symposiumiin osallistui neljäntoista suomalaisen ydinvoimatalouden alalla toimivan yrityksen edustajia ja 70 neuvostoliittolaista asiantuntijaa. He vaihtoivat kokemuksia, keskustelivat tämän alan teollisuuden mahdollisuuksista sekä ydinvoima- ja lämpötalouden kehityksestä. Symposiumissa käsiteltiin mm. ydinvoimaloiden rakentamisen tulevaisuudennäkymiä Neuvostoliitossa ja SEV-maissa sekä kysymyksiä, jotka liittyvät selvityksiin mahdollisuudesta rakentaa uusi ydinvoimala Suomeen.

ESKO KAUKONEN,
Huber Oy:n
teollisuusosaston
johtaja

— Olen Suomen metalliteollisuuden keskusliiton ydinvoimalateollisuuden ryhmän varapuheenjohtaja ja yksi tämän symposiumin järjestäjistä. Ryhmä on varsin nuori, se muodostettiin viime syksynä ja jo silloin pidimme yhteistyötä neuvostoliittolaisten kumppanien kanssa yhtenä tärkeimpänä toiminta-alanamme. Tämä on hyvin luonnollista, koska juuri sellaisen yhteistyön tuloksena on saanut alkunsa Suomen ydinvoimatalous, sen tuloksena rakennettiin Loviisan ydinvoimala, johon myös itse osallistuin. Silloin työskentelimme kiinteässä yhteistyössä neuvostoliittolaisten työtoveriemme kanssa, välillämme vallitsi täydellinen yhteisymmärrys ja juuri tämän ansiosta pystyimme voittamaan kaikki näin vaativassa ja uudessa työssä esiintyvät vaikeudet. Minulla on erittäin hyvä käsitys niin neuvostoliittolaisista asiantuntijoista kuin neuvostoliittolaisesta teknologiastakin. Siksi suhtaudun hyvin optimistisesti tämän symposiumin aikana käsiteltyihin tulevaisuudennäkymiin toimia yhteistyössä ydinvoimalan rakentamiseksi paitsi Suomeen ja Neuvostoliittoon niin myös kolmansiin maihin.

VIKTOR NOVITSKI,
Imatran Voima Oy:n
yhteistyö- ja yhteisten
projektien
sektorin johtaja

— Olemme keränneet erittäin arvokkaan yhteistyökokemuksen, jota voidaan käyttää menestyksellisesti tällaisten kohteiden rakentamisessa kolmansissa maissa. Suunnitteilla on mm. kehittää V/O Atomenergoexportin (Neuvostoliitto) ja Imatran Voiman (Suomi) välisenä yhteistyönä Loviisan ydinvoimalan tyyppisen reaktorin vientimalli, joka sopisi eri puolilla maailmaa olevien mahdollisten tilaajien tarpeisiin ja täyttäisi asetetut vaatimukset. Toistaiseksi tämä on tulevaisuuden asia, mutta erittäin houkutteleva tulevaisuudennäkymä. Myös kahdenkeskiset suhteemme kehittyvät menestyksellisesti. Moskovassa pidetyn symposiumin aikana allekirjoitettiin mm. SNTL:n voimatalous- ja sähköistysministeriön ja yrityksemme välinen sopimus tieteellis-teknisestä yhteistyöstä. Sen toteuttamiseen käytännössä osallistuu myös Valtion tekninen tutkimuslaitos Suomesta. Vaihdamme kokemuksia ydinvoimaloiden käytöstä, järjestämme asiantuntijavaltuuskuntien vierailuja sekä seminaareja, joissa käsitellään ydinvoimaloiden huoltoa sekä turvallisuuskysymyksiä jne.

SPARTAKIADIEN LÄHTÖVIIVALLA

Neuvostoliiton kansojen spartakiadit ovat maan tärkeimmät ja värikkäimmät säännöllisesti järjestettävät kilpailut. Ne pidetään kerran neljässä vuodessa ja niitä nimitetään oikeutetusti nuoruuden, voiman, kauneuden ja terveyden juhlaksi. Ensi kesänä järjestetään Neuvostoliiton muodostamisen 60-vuotisjuhlille omistettujen kahdeksansien spartakiadien loppukilpailut.

Itse spartakiadit — niiden laajuus, järjestelyjen taso, kamppailun jännittävyys ja tulostaso — ovat osoitus siitä, mitä urheilussa on saavutettu edellisistä kisoista kuluneen neljän vuoden aikana. Näissä eri lajit käsittävissä kilpailuissa näkyvät selvästi neuvostourheilun kaikki luonteenomaiset piirteet.

Spartakiadien loppukilpailujen värikäs juhla vain kruunaa monipäiväiset ja monivaiheiset kilpailut. Spartakiadien alkukilpailut käsittävät työosastojen, luokkien, opiskelijaryhmien, tehtaiden, osuustilojen, virastojen, instituuttien, piirien, kaupunginosien, kaupunkien, alueiden, aluepiirien ja tasavaltojen mestaruuskilpailut. Siinä ovat urheilumme joukkoluontoisuuden ja sen loistavien saavutusten lähteet. Jokaiset spartakiadit vetävät urheilun piiriin uusia ihmisiä. Tänään Neuvostoliitossa harrastaa urheilua ja kuntoilua yli 80 miljoonaa ihmistä. Tulevaisuudessa heitä on vieläkin enemmän.

Neuvostoliitossa on lähes miljoona urheilusalia, jalka-, lento- ja koripallokenttää, uimahallia sekä stadionia. Jokaisella niistä, kirjaimellisesti kaikkialla, käydään jo nyt spartakiadien alku- ja karsintakilpailuja. Voitosta kamppaillaan monikansallisen valtion jokaisessa tasavallassa. Parhaat saavat oikeuden ottaa osaa Moskovassa ensi vuonna pidettäviin spartakiadien loppukilpailuihin. Tästä urheilujuhlasta tulee Neuvostoliitossa asuvien kansojen voimakas ystävyydenosoitus.

Neuvostoliitossa harrastetaan yli 70:ää kansainvälisten urheiluliittojen hyväksymää urheilulajia. Lähes kaikki kesäurheilulajit kuuluvat Spartakiadien ohjelmaan. Neuvostoliittolaiset urheilijat ovat osallistuneet kahdeksan kertaa kesä- ja seitsemän kertaa talviolympialaisiin ja saaneet niissä 1018 mitalia, joista 401 kultaa, 326 hopeaa ja 291 pronssia. Ja ilman liioittelua voidaan todeta, että jokaisen olympiavoittajan tie on alkanut osallistumisesta spartakiadeihin, jotka ovat laajuudeltaan ja tulostasoltaan olympialaisten veroisia.

Yleisliittolaisilla spartakiadeilla on vielä yksi luonteenomainen piirre: niissä tehdään uusia löytöjä, niissä nousee uusia kykyjä, jotka saavat stadionien monituhantiset katsomot kiehumaan. Kilpailuihin osallistuu koko neuvostourheilun huippu, niissä testataan samalla kaikkien niiden kunto, jotka edustavat maata kansainvälisissä kilpailuissa ja otteluissa. Kun otetaan huomioon, että spartakiadien loppukilpailuihin osallistuu myös ulkomaalaisia urheilijoita, niin voidaan varmuudella sanoa tulevien kilpailujen muodostuvan mielenkiintoisiksi. Puhuessaan spartakiadeista KOK:n puheenjohtaja J. A. Samaranch sanoi, että hän ei tiedä toista maata, jossa pidettäisiin vastaavia kilpailuja tai missä sellaiset olisivat yleensä mahdolliset.

On luonnollista, että tulevissa kamppailuissa kaikille ei riitä mestaruuksia ja mitaleita. Spartakiadeilla ei ole kuitenkaan hävinneitä: kaikki saavat uutta voimaa ja intoa tuleviin kamppailuihin. Tämä onkin spartakiadien tärkein tulos: ihmisten terveys, luovuuden säilyminen ja pitkäikäisyys.

K. Aleksandrov

URHEILU

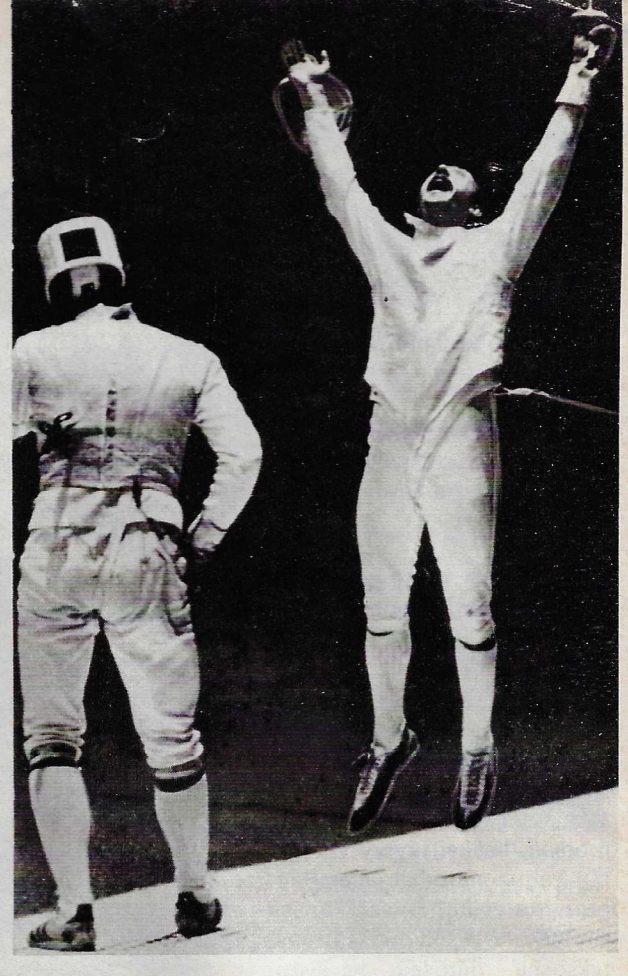

Kuvissa: Nailja Giljazova palkintoineen; Aleksandr Romankov loppuottelun jälkeen.

PERINTEINEN MENESTYS. Jo neljännesvuosisadan ajan jokaiset miekkailun MM-kilpailut päättyvät perinteiseen seremoniaan: joukkuekilpailun pääpalkinto luovutetaan Neuvostoliiton maajoukkueen kapteenille. Tästä perinteestä ei poikettu nytkään Roomassa, jossa pidettiin tämänkertaiset MM-kilpailut. Neuvostoliittolaiset miekkailijat ottivat siellä neljä kultaa, yhden hopean ja yhden pronssin.

Mitalit ansaittiin kovan kamppailun tuloksena. Erityisen koville joutuivat florettimiekkailijat Nailja Giljazova ja Aleksandr Romankov. Heidän vastustajinaan olivat italialaiset mestarit, jotka saivat voimakasta tukea kotikatsomolta. Giljazova otteli loppuottelussa Dorina Vaccaronia, erittäin teknistä miekkailijatarta vastaan. Giljazova, joka on aikaisemmin voittanut monta joukkuekultaa, ylti nyt ensi kertaa henkilökohtaiseen MM-titteliin.

Aleksandr Romankoville mestaruus oli jo neljäs. Loppuottelussa hänen vastustajanaan oli italialainen Mauro Numa, Maailman Cupin 82 voittaja. Minskiläinen miekkailija otti nyt voiton.

Säilämiekkailussa neuvostoliittolaiset ratkaisivat kullan kohtalon keskenään. Mestaruudesta kamppailivat moskovalaiset Viktor Krovopuskov ja Andrek Alšan. Voiton vei Krovopuskov, hän on myös kaksinkertainen olympiavoittaja.

Kalvan mestaruuden otti unkarilainen Jonö Papp. Joukkuekilpailujen voitot lajeittain jakaantuivat seuraavasti: floretti — naiset Italia, miehet Neuvostoliitto; säilä — Unkari; kalpa — Ranska.

RATKAISKAA SEURAAVAT TEHTÄVÄT

Kahden siirron matti (kuva 1)

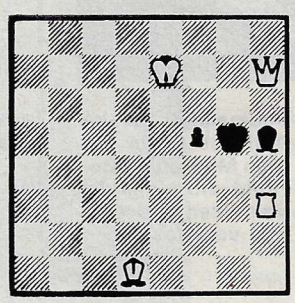

Kolmen siirron matti (kuva 2)

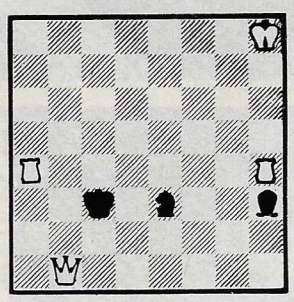

NUMEROSSA 8 (307) JULKAISTUJEN TEHTÄVIEN RATKAISUT:

Kahden siirron matti. Laatijat A. Mitjušin ja R. Fedorovitš. 1. Rdb6? Kc6 2. Dh1 — matti. 1. Rb8? Ka8 2. Dh1 — matti. Mutta 1. ... Ka6! ja 1. ... Kxc8! Ratkaisu 1. De7! Ka6 2. Rb8 — matti; 1. ... Kxc8 2. Rb6 — matti; 1. ... Ka8 2. Rdb6 — matti.

Kolmen siirron matti. Laatinut O. Wurzburg. 1. Tc2? Dc7!, 1. Td2? Dd6! 1. Tg2? Dg3!, 1. Tf1? Da8!, 1. Tf3! Dc8!, 1. Tf5? De8, 1. Tf6? Df4! Ainoa ratkaisu 1. Ta2 D~ 2. Ta8+(Th2+) ja matti seuraavalla siirrolla.

UUSIKAA AJOISSA NEUVOSTOLIITTO-LEHDEN TILAUKSENNE VUODEKSI 1983.

SEN VOITTE TEHDÄ KANSANKULTTUURIN KIRJAKAUPASSA, AKATEEMISESSA KIRJAKAUPASSA TAI LEHDEN ASIAMIESTEN VÄLITYKSELLÄ.

Paatoimittaja N. GRIBATŠEV.
Toimitusneuvosto:
V. BLAGODETJELEV, A BOTŠAROV, A. ŽITOMIRSKI (päätaiteilija),
A. KOLODNYI, I. LJADOV (päätoimittajan sijainen), V. PANKINA.

Kuvien jäljentäminen sallittu lähdeviittauksin.
Toimituksen osoite: 103772, Moskova, K-31, GSP-3, Moskvininkatu 8.

АЭРОФЛОТ Soviet airlines AEROFLOT AUTTAA LEHTEMME KULJETUKSESSA YLI SATAAN MAAHAN ERI PUOLILLE MAAILMAA.

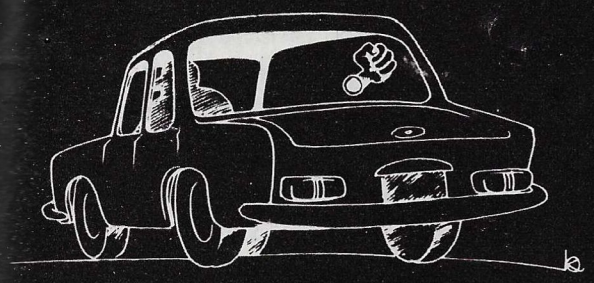

— Te olette lomalla, mutta minä paiskin töitä ...
Piirt. T. Junak

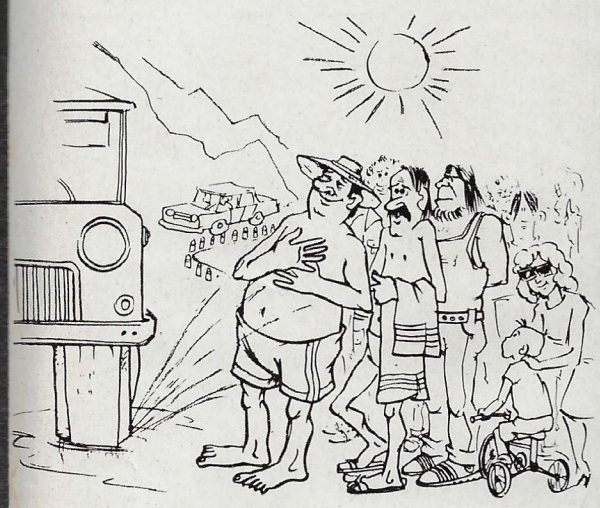

— Aurinkoa, vuoristoilmaa ja vettä!
Piirt. S. Bogatšev

— Joku on tainnut olla täällä ennen minua?
Piirt. T. Junak

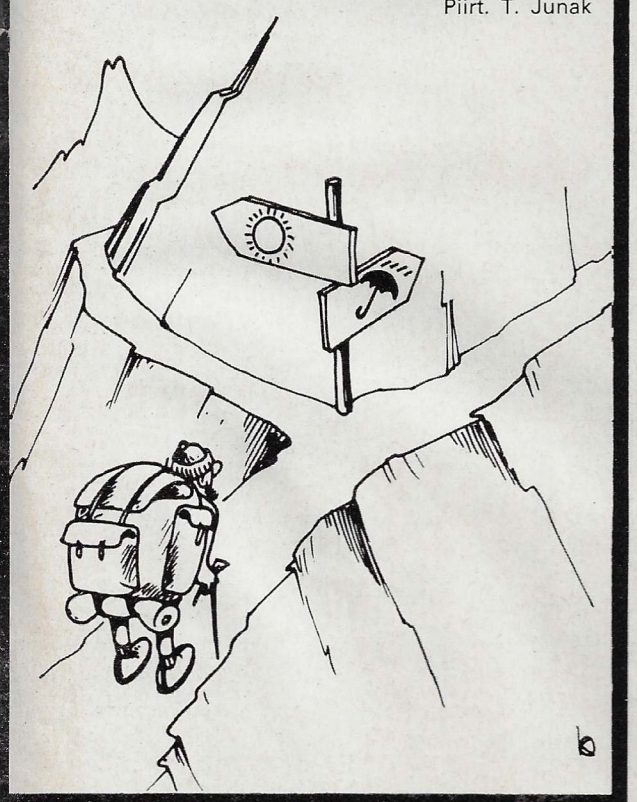

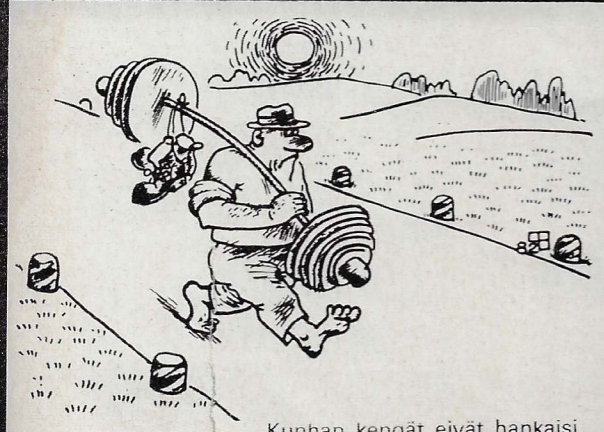

Kunhan kengät eivät hankaisi.
Piirt. V. Fjodorov

NUORTEN HUMORISTIEN KERHO

— Vielä yksi vaellus ja näemme kangastuksia!
Piirt. S. Bogatšev

KESÄISET TIET

Kesä on hikistä aikaa. Kyse ei ole elonkorjuusta. Tästä, mitä tärkeimmästä asiastahan lehdessämme on kirjoitettu.

Kesä on kuumaa aikaa myös siksi, että se on loma-aikaa.

Jotkut tekevät kaikkensa päästäkseen etelän auringosta pohjoisen viileyteen. Toiset taas kiirehtivät kylmiltä perukoilta ikuisen kevään alueille. On onni, että maamme laajuuden ansiosta molemmat toiveet voivat toteutua.

Jotkut pyrkivät kaupungin melusta luonnon helmaan. Toiset, päinvastoin, jättävät arot ja taigametsät maistaakseen suurkaupunkielämää.

Tuskin on olemassa tilastoja, jotka antaisivat täydellisen kuvan jokakesäisestä suuresta kansainvaelluksesta. Pelkästään NL:n ammattiliittojen tietojen mukaan kymmenet miljoonat neuvostoihmiset retkeilevät asiantuntijoiden laatimia reittejä pitkin.

Reitit saattavat sisältää käynnin Paholaisten museossa (sellainen on Baltiassa), lauttaslalomin Uralin jokia pitkin, osallistumisen nuorten kyberneetikkojen olympialaisiin ja keskusteluihin Isoäitien kerhossa...

Myös pilapiirtäjämme ovat kierrelleet kuka missäkin. Kuvauksia he eivät kirjoita. Raportoivat vain heille ominaisella tavalla, mitä ovat ehtineet nähdä. Heidän tiedotuksiinsa voi luottaa täydellisesti. Joitakin raportteja voitte nähdä tällä sivulla.

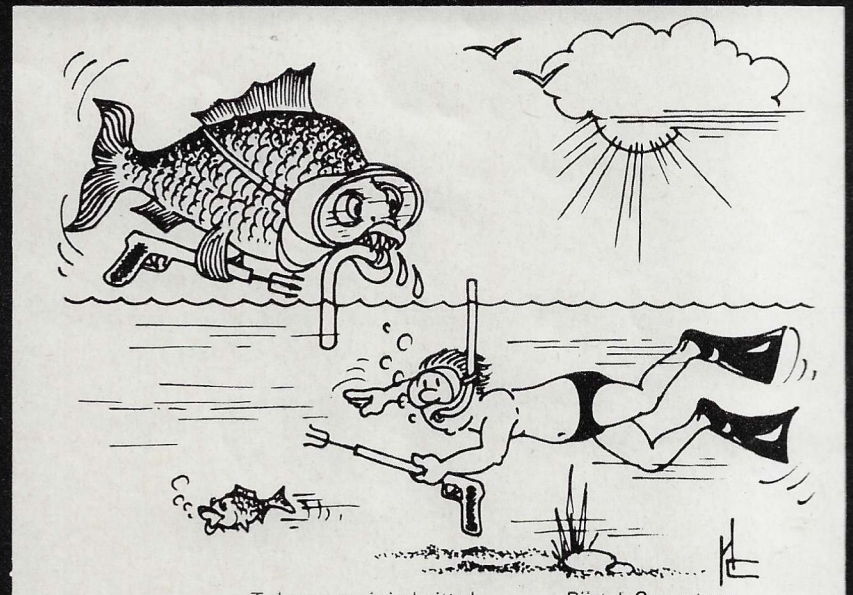

— Tuleepa mainio keitto!
Piirt. I. Surovtsev

Jokaiselle omansa.
Piirt. I. Surovtsev

NEUVOSTOLIITTO

N:o 10 (309)
1982

Indeksi 70859

Toivotamme Teidät tervetulleiksi Mustanmeren merilaivaston aluksille. Matkustaja-aluksemme viihtyisät tilat ja hyvä palvelu ovat Teidän ja ystävienne käytettävissä. Mustanmeren merilaivaston matkustaja-alukset liikennöivät säännöllisesti seuraavilla reiteillä

ODESSA—MARSEILLE • ODESSA—ALGERIA—ODESSA •
ODESSA—VENETSIA • ALEKSANDRIA—ALEKSANDRIA •
ODESSA—ALEKSANDRIA—ODESSA (Varna, Istanbul—Pirei—Larnaka—Latakia)

Kaikkia tarvittavia tietoja saatte MUSTANMEREN MERILAIVASTOSTA:
SNTL, 270026, Odessa, Moragentstvo, Ul. Potemkintsev, 1. Lennätin: MORAGENTSTVO ODESSA. Teleksi: 232716
tai V/O Morpasflot: SSSR, Moskva, 113114, Koževnitšeskaja ul., 19
Lennätin: MORPASFLOT MOSKVA Telex: 411134